
KOULUPIIHA OSANA LÄHILIIKUNTAPAIKKAA

Case: Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Lepaa, kevät 2015

Jenni Mäki-Tasku

LEPAA

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Viheraluerakentaminen ja ylläpito

Tekijä	Jenni Mäki-Tasku	Vuosi 2015
Työn nimi	Koulupiha osana lähiliikuntapaikkaa Case: Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Maskun Kurittulan koulun piha-alueita ja laatia yleissuunnitelma Kurittulan koulukeskuksen uudelle lähiliikuntapaikalle. Työn tavoitteena oli parantaa koulupihan toimintoja ja viihtyisyyttä sekä suunnitella lähiliikuntapaikasta kaikille käyttäjärühmille soveltuva vapaa-ajan liikunta- ja kohtaamispaikka. Työn tilaajana oli Maskun kunnan tekninen osasto.

Työn teoriaosuudessa käsitellään koulun merkitystä lasten liikuntapaikkana sekä leikin ja liikunnan vaikutusta lasten kehitykseen. Lähtökohtina suunnittelulle teoriaosuudessa on tuotu esille koulupihojen ja lähiliikuntapaikkojen suunnittelussa huomioitavia seikkoja. Tiedonhankinnassa apuna on käytetty myös osallistavia menetelmiä.

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi joulukuussa 2014, jolloin kartoitettiin tilaajan toiveita ja kirjoitettiin opinnäytetyösopimus. Tammikuussa 2015 järjestettiin koulun opettajille ja esikoulun henkilökunnalle sekä vanhemmille sähköiset kyselyt. Oppilaille järjestettiin tulevaisuusverstastyöpaja opettajien ohjaamina. Kyselyjen ja tulevaisuusverstaan tulokset kerättiin helmikuussa 2015.

Koulun ja esikoulun henkilökunnalle tehtyyn kyselyyn vastasi 25 henkilöä ja vanhemmille tehtyyn kyselyyn 65 henkilöä. Tulevaisuusverstaasta kehitysehdotuksia saatiin jokaiselta vuosiluokalta. Kyselyistä ja tulevaisuusverstaasta nousi esille samoja kehittämissuhteita ja toiveita. Pihassa toivottiin parannuksia liikennejärjestelyihin ja turvallisuuteen. Piha-alue koettiin ankeaksi ja kasvillisuutta toivottiin lisää. Lisää toivottiin myös liikunta- ja leikkimahdollisuuksia sekä oleskelua varten penkkejä ja katoksia. Alueen vapaa-ajanvieton lisäämiseksi toivottiin monipuolisempia pelikenttiä ja luistelukenttää. Lisäksi toivottiin lisää leikkipaikkoja, jääkiekkokaukalo, ulkoilureitti, ulkokuntoiluvälineet, hiihtolatu sekä oleskelu- ja istumapaikkoja.

Avainsanat Koulupiha, lähiliikuntapaikka, osallistava suunnittelu, tulevaisuusverstaas

Sivut 43 s. + liitteet 32 s.

LEPAA
Degree Programme in Landscape Design
Landscape Construction and Maintenance

Author	Jenni Mäki-Tasku	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	A School Yard as Part of a Neighbouring Sports Area Case: A General Plan for Kurittula School Centre	

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to develop Masku's Kurittula school yard and draw up a general plan for a new neighbouring sports area in Kurittula school centre. The aim was to improve the school yard functions and attractiveness, as well as to design a suitable recreational sports area and a meeting place for all user groups. The thesis was commissioned by the technical department of Masku municipality.

The theoretical part deals with the importance of school children's physical activity, as well as a place of play and physical impact on children's development. The starting points for planning are highlighted in the theory section. Both the school yards and the neighbouring sports area have been considered when planning. Participatory methods were used as help in the data acquisition.

The thesis process started in December 2014, when the client's wishes were mapped and the thesis contract was written. In January 2015 electronic enquiries were organized to the school teachers, the preschool personnel and the parents. A future workshop guided by the teachers was organized to the pupils. The results of the surveys and the future workshop were collected in February 2015.

The personnel enquiry got 25 answers and the parents' enquiry got 65 answers. The future workshop development proposals were received from each grade. The enquiries and the future workshops raised the same suggestions and wishes. Improvements for the transportation system and safety in the yard were hoped for. The school yard was felt bleak and more vegetation was wanted. The pupils also hoped for more sport and play facilities, as well as more benches and shelters. To increase the leisure activities in the area more versatile playing fields and a skating rink were hoped for the most. More playgrounds, an ice rink, a hiking trail, outdoor fitness equipment, a cross-country skiing track as well as places for staying and seating were also wanted.

Keywords School yard, neighbouring sports area, participatory design, future workshop

Pages 43 p. + appendices 32 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	KOULUPIHAN MERKITYS LASTEN LIIKUNTA- YMPÄRISTÖNÄ.....	1
2.1	Leikin ja liikunnan merkitys lapsen kehityksessä.....	2
2.2	Lasten arkiliikunnan vähentyminen ja haasteet.....	2
2.3	Koulupiha keskeisimpiä lasten liikunta- ympäristöjä.....	4
3	KOULUPIHOJEN SUUNNITTELU.....	5
3.1	Koulupihan oppimismahdollisuudet.....	6
3.2	Toimiva ja viihtyisä koulun piha.....	6
3.3	Koulupihan turvallisuus.....	6
3.3.1	Lait, standardit ja ohjeet.....	7
3.3.2	Koulupihan toimintojen sijoittelu.....	7
3.3.3	Välineiden valinta.....	8
3.3.4	Leikkivälineiden sijoittelu ja turva- alustat.....	8
3.3.5	Kasvit.....	9
4	LÄHILIIKUNTAPAIKKOJEN SUUNNITTELU.....	10
4.1	Lähiliikuntapaikan määritelmä.....	10
4.2	Lähiliikuntapaikan suunnittelu.....	10
4.2.1	Sijainti ja esteettömyys.....	11
4.2.2	Liikunnalliset toiminnot.....	11
4.2.3	Oleskelu- ja levähdyspaikat.....	12
4.2.4	Kulkuväylät.....	13
4.2.5	Valaistus.....	14
4.2.6	Kasvillisuus.....	15
4.3	Koulun piha lähiliikuntapaikkana.....	15
4.4	Lähiliikuntapaikkojen ja koulun pihojen valtionavustukset.....	15
5	OSALLISTAVA SUUNNITTELU.....	16
5.1	Lasten ja nuorten osallisuutta määrittävä lainsäädäntö.....	16
5.2	Lapset mukaan suunnitteluun.....	17
5.3	Käytetyt osallistamismenetelmät.....	17
5.3.1	Sähköiset kyselyt.....	17
5.3.2	Tulevaisuusverstaas.....	17
5.3.3	Tilaaajan toiveet.....	18
6	KURITTULAN KOULUKESKUKSEN YLEISUUNNITELMA.....	18
6.1	Suunnittelualue ja taustatiedot.....	18
6.1.1	Maskun kunta ja suunnittelualueen sijainti.....	18
6.1.2	Kaavoitustilanne.....	19
6.1.3	Koulu ja alueen käyttäjät.....	21
6.1.4	Luonnonolot ja maisemarakenne.....	21
6.1.5	Suunnittelualueen nykytilanne.....	22
6.2	Osallistamisen tulokset.....	25
6.3	Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelman selostus.....	26

6.3.1	Tavoitteet.....	26
6.3.2	Liikennejärjestelyt ja paikoitus.....	26
6.3.3	Leikkipaikat.....	27
6.3.4	Palloilualueet.....	28
6.3.5	Ulkoilu- ja kuntoilureitti.....	29
6.3.6	Skeittipaikka.....	29
6.3.7	Kalusteet ja varusteet.....	29
6.3.8	Valaistus.....	30
6.3.9	Hoitoluokitus.....	30
6.3.10	Kasvivalinnat.....	31

7	POHDINTA.....	32
---	---------------	----

LÄHTEET	.....	34
---------	-------	----

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Tulevaisuusverstaas -tehtävänanto
Liite 3	Kysely henkilökunnalle
Liite 4	Kysely vanhemmille
Liite 5	Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelman osat 1-3
Liite 6	Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma - suunnitelmaselostus

---

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on Maskun Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma. Työn tilaajana on Maskun kunnan tekninen osasto. Suunnittelu kohde sijaitsee Varsinais-Suomessa Maskun kunnan Kurittulan kylässä. Suunnitelman laatiminen tuli ajankohtaiseksi Kurittulan koulukeskuksen uuden asemakaavan laatimisen ja muutoksen myötä sekä alkuvuodesta 2014 käynnistyneen Raumantien eli Valtatie 8 kehittämishankkeen vuoksi. Kurittulan koulun vanhat kentät jäävät osittain uuden kevyenliikenteen väylän ja melunsuojaurakenteiden alle. Kaksi uutta kenttää sijoitetaan Kurittulan koulukeskuksen uudelle urheilu- ja lähivirkistyspalveluiden alueelle. Kentät palvelevat jatkossa sekä Kurittulan koulun että urheiluseurojen liikuntatoimintaa. Ajankohtaiseksi on myös tullut itse koulun piha-alueen kehittäminen.

Koulukeskuksen alueella sijaitsee Kurittulan alakoulu ja esikoulu. Oppilasmäärä lukuvuonna 2014–2015 on 425 oppilasta. Oppilasmäärän kasvusta johtuen piha ei enää täytä kaikkien käyttäjäryhmien tarpeita. Työn tavoitteena onkin Kurittulan koulun pihan toimintojen ja viihtyisyyden kehittäminen sekä koulun pihan huomioiminen osana koulukeskuksen uutta lähiliikuntapaikkaa. Lähiliikuntapaikan suunnittelun lähtökohtina ovat helppo saavutettavuus sekä monipuoliset ja ympärivuotiset liikkumismahdollisuudet. Lähiliikuntapaikan tavoitteena on eri käyttäjäryhmien, erityisesti lasten ja nuorten, omatoimista liikunta-aktiivisuutta sekä terveyttä.

Osallistavien menetelmien avulla tullaan keräämään eri käyttäjäryhmien toiveita ja kehitysehdotuksia, jotka otetaan huomioon suunnittelutyössä. Osallistettavia ovat koulun opettajat, esikoulun henkilökunta, oppilaat ja lasten vanhemmat. Osallistamismenetelminä käytetään kyselyitä ja tulevaisuusverstastyöpajaa. Koulukeskuksen alueelle tehdään myös inventointikäyntejä koulun pihan nykytilan kartoittamiseksi. Teoreettisena lähtöaineistona on käytetty painettuja ja sähköisiä lähteitä. Työn tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jonka osat pitävät sisällään tarkentavat kasvillisuus- ja varustesuunnitelmat sekä suunnitelmaselostuksen.

2 KOULUPIHAN MERKITYS LASTEN LIKUNTAYMPÄRISTÖNÄ

Lapsen kehityksessä tärkeässä osassa on liikunnallinen kehitys. Liikkueensa lapsi kehittää fyysisiä, emotionaalisia ja kognitiivisia taitoja. Kognitiivisilla taidoilla tarkoitetaan tiedon vastaanottamisen, käsittelyn ja varastoinnin taitoja. Lasten liikunnallisen kehityksen vaiheet ovat erilaiset eri ikäkausina. Lasten liikunnallisten kehitysvaiheiden tunteminen on tärkeä osa lasten liikuntaympäristöjen suunnittelua. Valitettavasti teknistyneen yhteiskunnan elinolosuhteet ovat saaneet lasten liikkumisen pysähtymään ja tutkimukset osoittavatkin, että lasten arkiliikunnan määrä on vähentynyt. (Otavan opisto 2015; Lasten kehitystä tukeva liikunta 2002, 11.)

2.1 Leikin ja liikunnan merkitys lapsen kehityksessä

Liikunta ja leikki ovat lapselle kokonaisvaltaista toimintaa, jonka avulla lapsi harjoittelee liikunnallisia perustaitoja sekä oppii tuntemaan oman kehonsa ja hahmottamaan ympäristöään. Leikkien ja pelien avulla lapsi oppii sosiaalisia taitoja ja ilmaisemaan itseään sekä työstämään omia tunteitaan ja kokemuksiaan. Näin lapsi kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Leikkiessään ja liikkuessaan lapsi kokee erilaisia tunteita, kuten mielihyvää, iloa, jännitystä ja myös pettymyksiä, joita lapsi oppii työstämään leikin ja liikunnan ohessa. (Nuori Suomi ry, Koulupihojen liikuntapaikkaolosuhteet 2004, 6.)

Lapsen liikunnallinen kehitys alkaa jo varhaislapsuudesta. Varhaislapsuudessa lapsi opettelee tuntemaan oman kehonsa eri osat ja niiden liikkumismahdollisuudet sekä hallitsemaan kehonsa eri osia. Keho on lapselle ensisijainen oppimisen väline. Liikkumisen avulla lapsi pääsee tutustumaan ympäristönsä esineisiin ja asioihin. Ihmisen elämälle välttämättömiä liikunnallisia taitoja kutsutaan perusliikkeiksi. Varhaislapsuuden aika on perusliikkeiden oppimisen aikaa. Perusliikkeitä ovat esimerkiksi ryömiminen, konttaaminen, käveleminen, juokseminen, hyppääminen, heittäminen, kiinniottaminen, riippuminen, heiluminen ja kiipeäminen, jotka lapsen tulisi oppia mahdollisimman hyvin. Perusliikkeiden lisäksi lapsi harjoittelee koko lapsuuden ajan niin sanottuja taito- ja kuntotekijöitä. Taitotekijöistä tärkein on tasapaino ja sitä tulisi harjoittaa koko kasvukauden ajan. Kuntotekijöitä ovat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Kuntotekijöiden harjoittelu ajoittuu koko lapsuusikään. (Lasten kehitystä tukeva liikunta 2002, 11.)

Liikunta synnyttää perusliikkeistä automatisoituneita liikemalleja keskushermostoon. Jokainen liikemalli vaatii syntyäkseen tuhansia toistoja ja niiden syntyminen vaatii paljon aikaa. Liikkeiden automatisoituminen mahdollistaa keskittymisen uuden tiedon vastaanottamiseen ja oppimiseen. Liikemallien lisäksi päivittäisellä liikkumisella on tärkeä merkitys hermostolliselle oppimiselle. Hermostollisella oppimisella tarkoitetaan hermosoluyhteyksien järjestäytymistä hermoverkoiksi. Hermoverkot muodostuvat toiminnan kautta ja käytetyt hermosoluyhteydet vahvistuvat ja vastaavasti käyttämättömät karsiutuvat pois. Mitä enemmän käyttökelpoisia hermoverkkoja lapselle on kehittynyt, sitä paremmat mahdollisuudet lapsella on oppia uusia asioita. (Lasten kehitystä tukeva liikunta 2002, 11.)

2.2 Lasten arkiliikunnan vähentyminen ja haasteet

Liikuntasuosituksen mukaan lasten ja nuorten tulisi liikkua 1-2 tuntia päivittäin. Tutkimusten mukaan kuitenkin yli puolet lapsista ja nuorista ei liiku terveytensä kannalta riittävästi. (Lasten ja nuorten liikunta n.d.) Liikkumattomuus ilmenee päivittäisen omaehtoisen arkiliikunnan vähentymisenä, eikä niinkään liikunnan harrastamisen vähentymisenä. Tästä on esimerkkinä Suomen Gallupin tekemä liikuntatutkimus, jonka mukaan esimerkiksi vuonna 1995 alakouluikäisistä lapsista 79 % harrasti liikuntaa sekä urheilua ja vastaava määrä oli vuonna 2001 kohonnut 93 %:iin. Vuo-

sina 2001–2002 tehdyn liikuntatutkimuksen mukaan samalla aikavälillä myös lasten urheiluseuroissa tapahtuva liikunnan harrastaminen lisääntyi 34 %:sta 40 %:iin. (Nuori Suomi ry, Koulujen liikuntapaikkaolosuhteet 2004, 7.)

Lasten päivittäisen arkiliikunnan vähentymisen taustalla nähdään olevan viime vuosikymmeninä tapahtunut muutos elämäntavoissa. Istuva elämäntapa on seurausta nyky-yhteiskunnan teknistymisestä, joka vähentää lasten omaehtoisen päivittäisen liikkumisen määrää. Tästä syystä ulkoleikit ovat vähentyneet ja sisäleikit lisääntyneet. Television, tietokoneen sekä videopelien kulutus on lisääntynyt ja sen vuoksi lapsen kehitykselle tärkeä toiminnallisuus ja liikkuminen ovat vähentyneet. Lisäksi leikkipuistot ja koulujen pihat ovat köyhtyneet, sillä ne on rakennettu aikuisten ja autojen tarpeiden mukaan. (Lasten kehitystä tukeva liikunta 2002, 9.)

Teknistymisen ja liikkumattomuuden tuomiin haasteisiin on vastattu ja uusia interaktiivisia leikki- ja pelivälineitä on tullut markkinoille esimerkiksi Lappset Group Oy:ltä ja Kompan Oy:ltä. Uusien interaktiivisten välineiden tarkoituksena on kannustaa sekä aktivoida pelisukupolven lapsia ja nuoria leikkimään sekä liikkumaan virtuaalisten elementtien avulla. Lappset Oy:n Interactive Play -tuotesarja yhdistää digitaalisen ja fyysisen maailman. Tuotesarjaan kuuluvat muun muassa Sutu-palloiluseinä, Fonon Dj-pöytä tanssilattioineen, Sona-tanssikaari sekä muisti- ja nopeuspeli GameNetic. Kompan Oy on tuonut markkinoille ensimmäisen satuihin pohjautuvan leikkivälinemalliston, jossa yhdistyvät eri-ikäisille lapsille soveltuvat fyysiset toiminnot sekä hauskat ja oppimista tukevat digitaalisessa muodossa olevat sadut ja virtuaaliset leikit. (Lappset Group Oy; Kompan Oy)

Kuva 1. Sona-tanssikaari (Lappset Group Oy)

Kuva 2. Pieni Merenneito & Ruma Ankanpoikanen + verkko & torni (Kompan Oy)

2.3 Koulupiha keskeisimpiä lasten liikuntaympäristöjä

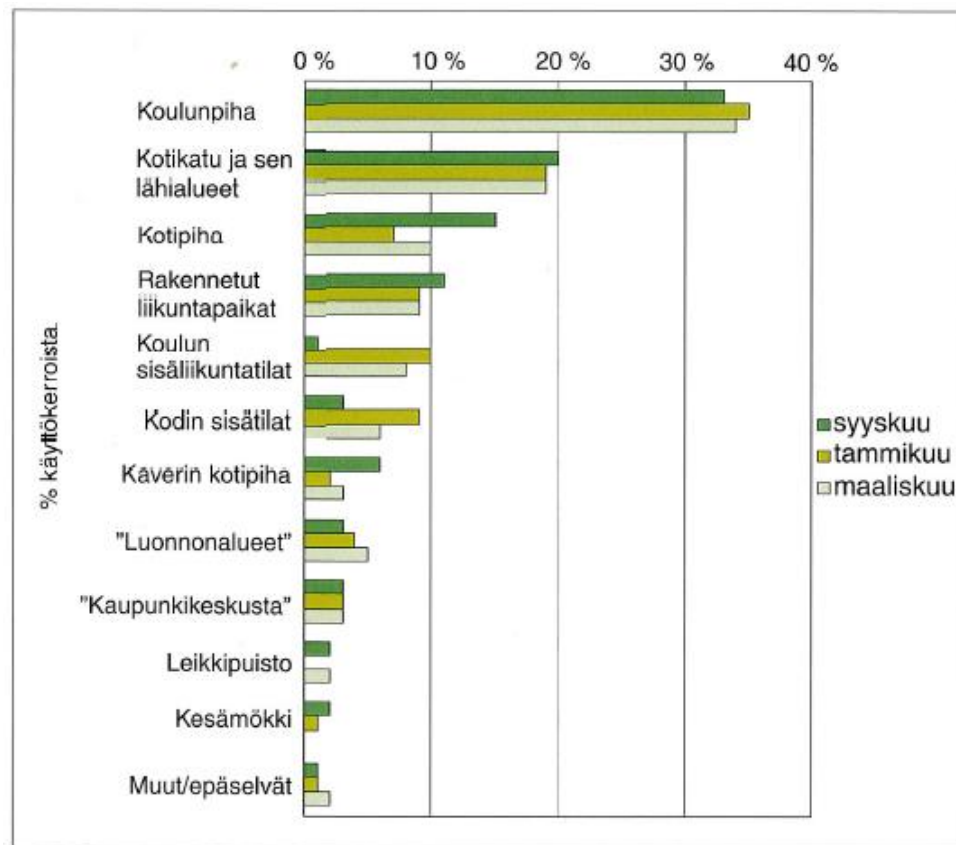
Vuosina 1997–2000 tehdyssä valtakunnallisessa Liikuntapaikkapalvelut ja kansalaisten tasa-arvo -tutkimuksessa, jonka tavoitteena oli selvittää liikuntapaikkapalveluiden tasoa Suomessa eri väestöryhmien näkökulmasta. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin lasten ja nuorten liikuntaa vaikeuttavia tekijöitä. Tutkimuksen mukaan esteinä lasten ja nuorten päivittäiselle liikunnalle olivat liian pitkät etäisyydet liikuntapaikoille sekä sopivien liikuntapaikkojen puute. Välimatkat ja kuljetusongelmat nousivat tutkimuksessa merkittävästi esille, mikä osoittaa, että liikuntapaikkojen sijainnilla on keskeinen merkitys lasten liikuntaan. (Nuori Suomi ry, Koulujen liikuntapaikkaolosuhteet, 8.)

Lasten omaehtoinen toiminta tapahtuu heidän päivittäisissä lähiympäristöissään, heidän elinpiirinsä sisällä. Tätä ei ole riittävästi osattu huomioida liikuntapaikkojen suunnittelussa. Lasten arkiliikunnan toteutuminen edellyttääkin lapsia kiinnostavien liikuntapaikkojen löytymistä heidän päivittäisistä lähiympäristöistään. Osana Nuori Suomi ry:n vuosina 1998–2001 toteuttamaa Lapsi ja liikuntapaikka -tutkimusta ja kehittämishanketta, toteutettiin Missä lapsi liikkuu -tutkimus (2000), jossa selvitettiin alakouluikäisten lasten yleisimmät liikuntaympäristöt. Tutkimuksen mukaan suurin osa alakouluikäisistä lapsista liikkui kotipihoilla ja -kaduilla. Lisäksi yksittäisistä liikuntapaikoista selvästi eniten käytetty oli koulupiha. Alakoululaisten yleisimmät liikuntaympäristöt on esitetty Kuviossa 1. Lapsi viettää noin 2000 tuntia peruskouluajastaan välitunneilla. Näin ollen koulupihalla on suuri merkitys lasten liikunta-aktiivisuuteen. (Nuori Suomi ry, Koulujen liikuntapaikkaolosuhteet, 9.) Valitettavan monet koulupihat ovat kuitenkin epäviihtyisiä, eivätkä ne vastaa kunnoltaan ja toimintamahdollisuuksiltaan lasten kasvun ja kehityksen tarpeita (Hyvän lasten liikuntapaikan ominaisuuksia 2002, 35).

Koulupihojen liikuntamahdollisuuksien kehittämiseen on vuosituhanen vaihteessa kiinnitetty yhä enemmän huomiota. Koulupihojen toimintoja mo-

nipuolistamalla ja viihtyisyyttä kehittämällä on toivottu lasten omatoimisen liikunta-aktiivisuuden ja vapaa-ajan liikunnan lisääntyvän. Koulupihaa hyödynnetäänkin tehokkaasti kouluaikoina, mutta ainoastaan 7,4 % lapsista harrastaa toistuvaa liikuntaa koulupihalla vapaa-aikanaan. Yleisimpiä koulupihoilla tai sen läheisyydessä harrastettuja perusliikuntalajeja ovat pyöräily, kävely ja juoksu. Koulun alueelle rakennetut erilaiset luisteluradat ja pallokentät mahdollistavat luistelun ja eri palloilulajien harrastamisen. Suuremmat piha-alueet mahdollistavat myös hippa- ja juoksuleikit. Yleisiä ovat myös perinteiset leikit, kuten kiipeily, keinuminen ja naruhyppely. Koulupihat ovat suosituimpia nuorempien oppilaiden keskuudessa, sillä koulupihat ovat yleisesti suunniteltu leikkimistä varten, mikä asettaa haasteita koulupihojen ja lähiliikuntapaikkojen kehittämiseksi myös vanhempien oppilaiden tarpeita vastaaviksi. (Reitti n.d., 33–34.)

Taulukko 1. Alakouluikäisten lasten yleisimmät liikuntaympäristöt (Lasten kehitystä tukeva liikunta 2002, 19)

3 KOULUPIHOJEN SUUNNITTELU

Koulupihan tulisi olla tuttu, turvallinen, viihtyisä ja virikkeellinen kasvuympäristö lapselle. Koulupihalla lapsi viettää suuren osan ajastaan leikkien, liikkuen, sosiaalisia taitoja oppien ja ystävyysuhteita luoden. Parhaimmassa tapauksessa koulupiha tarjoaa myös oppimismahdollisuuksia eri oppiaineissa sekä toimii eräänlaisena kohtaamispaikkana tai osana alueen lähiliikuntapaikkaa. (Kuuskoski n.d., 3.)

3.1 Koulupihan oppimismahdollisuudet

Koulupihojen ja lähialueiden luonnon ja rakennetun ympäristön elementit ovat tärkeä osa koulujen oppimisympäristöä. Ulkona tapahtuva oppiminen tarjoaa runsaasti elämyksiä ja kokemuksia sekä vetoaa oppilaiden aisteihin, tunteisiin ja mielikuvitukseen. Biologian ja maantiedon opetuksessa koulun pihaa ja sen lähiympäristöä voidaan hyödyntää oppilaiden luonnontuntemuksen kehittämisessä. Oppilaan omat havainnot, oivallukset ja kokemukset ovat tärkeitä ympäristötietoisuuden, ympäristövastuullisuuden sekä alueidentiteetin kehittymiselle, mikä lisää oppilaitten halukkuutta hoitaa ja suojella tuttua aluetta. Biologian ja maantiedon opetuksen lisäksi koulupihoja voidaan hyödyntää myös taidekasvatuksen ja matematiikan opetuksessa. Ulkona tapahtuvaa opetusta varten voidaan pihalle suunnitella ulkoluokkia ja esiintymislavoja. (Houtsonen n.d., 14.)

3.2 Toimiva ja viihtyisä koulun piha

Hyvän koulupihan perusominaisuuksina pidetään turvallisuutta, toiminnallisuutta sekä viihtyisyyttä. Lapsille tulee tarjota monipuolisesti mahdollisuuksia omaa ikä ja taitotasoa vastaavaan leikkiin ja pelaamiseen. (Reitti n.d., 33–34.) Hyvässä lasten liikunta- ja leikkipaikassa on käytetty eri materiaaleja, värejä, muotoja, avointa tilaa ja pieniä suojaisia tiloja. Virikkeellinen ympäristö on monipuolinen ja houkuttelee lasta kokeilemaan perusliikkeitä, kuten ryömimistä, kiipeämistä, juoksemista, hyppäämistä, heittämistä ja esimerkiksi riippumista. Tekemistä tulisi olla niin yksin, kaksin tai suuremmassa porukassa. Hyvä toimintaympäristö ruokkii myös lapsen mielikuvitusta ja tarjoaa mahdollisuuksia itse muokata sitä esimerkiksi erilaisin irtovälinein. (Hyvän lasten liikuntapaikan ominaisuuksia 2002, 33–34.)

Pihan viihtyisyyttä lisäävät erilaiset istutukset ja pihan yleinen esteettisyys. Kasvillisuus ja istutukset palvelevat myös koulun opetusta. Tärkeää on myös säilyttää osa koulun alueesta luonnontilaisena, rakentamattomana mikäli mahdollista, sillä tällaiset paikat lisäävät monimuotoisuutta ja tarjoavat parhaimmat opetusmahdollisuudet luonnon ja sen ilmiöiden tutkimiselle. (Tapaninen n.d., 10.) Kasvillisuus suojaa myös tuulelta, melulta ja pölyltä sekä tarjota näkösuojaa (Helenius 1993, 6). Leikin ja liikunnan lisäksi tarvitaan myös istuskelupaikkoja oleskeluun ja levähtämiseen. Oleskelualueet voivat olla erillisiä tai niitä voidaan sijoittaa leikki- ja liikunta-alueiden yhteyteen. Myös koulun pihalle sijoitettavilla taideteoksilla lisätään pihan viihtyvyyttä ja kokemuksellisuutta. Taideteokset voivat olla esimerkiksi oppilaiden itse toteuttamia. (Tapaninen n.d., 10–11.)

3.3 Koulupihan turvallisuus

Lapsen toimintaympäristön tulee tarjota haasteita, jotka tukevat lapsen kehitystä sekä mahdollistavat eri valmiuksien ja taitojen kehittämisen. Haasteet houkuttelevat lasta testaamaan omia rajojaan ja joskus rikkomaankin niitä. Lähtökohtana on kuitenkin, että hyvästä leikki- ja liikuntaympäristöstä ei aiheudu vaaraa lapselle. Turvallisuus ei voi leikki- ja liikuntapaik-

---

koja suunniteltaessa tarkoittaa riskittömyyttä, sillä juuri riskit mahdollistavat haasteet ja seikkailun. Täysin riskitön ympäristö ei ole tarpeeksi monipuolinen, vaihteleva ja muokattavissa. Tavallisimpia vaaratekijöitä ja turhia riskejä kuitenkin voidaan välttää. Yleisimpiä loukkaantumiseen johtavia tapaturmia leikkipaikoilla aiheuttavat putoamiset, törmäämiset sekä pään ja raajojen juuttumiset leikkivälineiden rakenteisiin. Leikkipaikkojen turvallisuuden takaamiseksi on laadittu ohjeita, standardeja ja normeja. (Hyvän lasten liikuntapaikan ominaisuuksia 2002, 36,38.)

3.3.1 Lait, standardit ja ohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) ja Perusopetuslaissa (628/1998) mainitaan eri väestöryhmien oikeus turvalliseen, terveelliseen, viihtyisään ja sosiaalisesti toimivaan elin- ja toimintaympäristöön sekä opiskeluympäristöön. Leikki- ja liikuntapalvelujen tarjoajia ja leikkivälineidenvalmistajia sitovat myös Tuotetuvarallisuuslaki (914/1986), Tuotevastuulaki (694/1990) ja Vahingonkorvauslaki (412/1974). (Hyvän lasten liikuntapaikan ominaisuuksia 2002, 38.)

Leikkipaikkoja koskevat standardit on laadittu ohjaamaan leikkipaikkojen rakentamista ja ylläpitoa sekä leikkivälineiden ja -rakenteiden turvallisuutta. Standardit eivät ole sitovaa lainsäädäntöä vaan suosituksia. Niistä voidaan poiketa, mutta tällöin turvallisuuden toteutuminen on osoitettava muilla tavoin. Standardien avulla voidaan arvioida tuotteiden ja palveluiden turvallisuutta. (Hyvän lasten liikuntapaikan ominaisuuksia 2002, 38–39.)

Muita ohjeita löytyy esimerkiksi Ulkoleikkipaikkoja koskevasta Rakennustietosäätiön ohjekortista RT 86-10966 ja aiheeseen liittyvistä oppaista sekä julkaisuista (Hyvän lasten liikuntapaikan ominaisuuksia 2002, 39).

3.3.2 Koulupihan toimintojen sijoittelu

Koulupihan eri toimintojen sijoittelu on osa pihan turvallisuutta. Leikki- ja liikuntapaikat tulisi sijoittaa etäälle vilkasliikenteisistä kulkuväylistä, paikoituspaikoista ja vesistöistä. (Junttila 2009, 21.) Koulupihan toiminnot ja liikenne kannattaa järjestää selkeästi siten, että koulun välituntialueella ei ole huolto- tai muuta ajoneuvoliikennettä. Autojen pysäköintipaikat tulee osoittaa selkeästi ja rajata omalle alueelleen. Huoltoliikenteen kulku tulee suunnitella siten, että se on erillään välituntialueista ja kevyenliikenteen reiteistä. Huoltoliikenne voidaan toteuttaa myös niin, ettei huoltoajoneuvon tarvitse peruuttaa piha-alueella. Mikäli huoltoliikenne joutuu käymään koulun välituntialueita, voidaan huoltoliikenne ajoittaa eri aikaan välituntien kanssa. (Huopanen n.d., 59.) Valaistuksella parannetaan kulkuväylien näkyvyyttä ja turvallisuutta. Valaistusta tarvitaan myös leikki- ja liikuntapaikoilla iltatoimintaa ja ylläpitotöitä varten sekä ilkiivallan ehkäisyyn. (RT 86-10966. Ulkoleikkipaikat. 2009.)

3.3.3 Välineiden valinta

Välineiden valinnassa tulee ottaa huomioon käyttäjäryhmät ja käyttäjäryhmien ikäjakaumat. Välinevalmistajat ilmoittavat välineille kohdeikäryhmän, jonka perusteella voidaan kohderyhmälle valita sopivat leikkivälineet. Välineen kohderyhmä saattaa olla esimerkiksi 4-7 -vuotiaat, jolloin 4-vuotias lapsi pystyy käyttämään ainakin joitain välineen osia ja 7-vuotias löytää välineestä vielä mielekästä tekemistä. Leikkivälineet valitaan siten, että ne mahdollistavat monipuolisen leikkimisen. (Junttila 2009, 22.)

3.3.4 Leikkivälineiden sijoittelu ja turva-alustat

Leikkivälineiden sijoittelussa otetaan huomioon turvallisuusstandardien ja leikkivälinevalmistajien antamat turva-alue suositukset (Junttila 2009, 25). Turva-alueella tarkoitetaan leikkivälineen alla ja ympärillä olevaa tilaa, johon käyttäjä voi pudota. Leikkivälineiden sijoituksessa on huomioitava, että leikkivälineiden turva-alueet eivät ole päällekkäin eikä turva-alue sijoitu kulkureitille. Leikkivälineiden turva-alueella ei saa olla penkkejä, valaisinpylväitä tai istutuksia. Voimakasliikkeiset välineet, kuten keinut, liukumäet ja karusellit kannattaa sijoittaa leikkialueen reunoille. Välineet kannattaa ryhmitellä myös käyttäjien ikäryhmien mukaan. (RT 89-10966. Ulkoleikkipaikat. 2009.)

Leikkivälineiden turva-alueella tulee käyttää iskua vaimentavaa putoamislustamateriaalia. Leikkivälineen putoamiskorkeus määrittelee alustan iskunvaimennustarpeen. Välinevalmistaja ilmoittaa leikkivälineidensä putoamiskorkeuden. Sopiva turva-alustan materiaali valitaan putoamiskorkeuden mukaan. (RT 89-10966. Ulkoleikkipaikat. 2009). Turvallisuusstandardin SFS-EN 1177 mukaan putoamiskorkeudeltaan alle 60 cm:n leikkivälineet, joiden käytöstä ei aiheudu käyttäjästä itsestään riippumattonta pakotettua liikettä, eivät tarvitse turva-alustaa. Leikkivälineiden alustaksi ei kuitenkaan sovi täysin kova alusta, kuten avokallio, luonnonkivitäi betonikivetys eikä asfaltti, sillä jo tasamaalla kaatuminen voi johtaa pään iskeytymiseen alustaan. (Junttila 2009, 25.)

Taulukko 2. Leikkipaikoille soveltuvat turva-alustamateriaalit (RT 89-10966. Ulkoleikkipaikat. 2009.)

Alustatyyppi	Esimerkkivälineet	Huomautus
Puupatio	Kaikkein matalimmat välineet, joita käytettäessä ei tule pakotettua liikettä ja joilla ei ole putoamisaluetta. Esimerkiksi hiekkalaatikko	
Nurmikko, raekooltaan alle 6 mm kivituhka 10 cm kerroksena, seulomaton hiekka 10 cm kerroksena	Putoamiskorkeudeltaan alle 100 cm välineet. Esimerkiksi jouseläimet ja karusellit	Kivituhka on erityisen suositeltava karusellin putoamisalueelle edullisuutensa ja vähäisen kulumisensa vuoksi
Turvasora, hake, puunkuori- eli parkkirouhe	Esimerkiksi korkeat kiipeilyvälineet	30 cm kerros 200 cm:n putoamiskorkeuteen asti, muuten 40 cm kerros
Turvalaatat ja valettavat kumirouhealustat	Kaikki välineet	Pinnoitteen paksuus vaikuttaa sallittuun putoamiskorkeuteen. 50 mm laatalle sallitaan noin 140 cm:n putoamiskorkeus

3.3.5 Kasvit

Turvallisuuden takia on tärkeää, että lasten leikki- ja liikuntapaikkojen läheisyydessä ei saa olla myrkyllisiä, piikikkäitä tai allergisoivia kasveja. Taulukossa 2 on lueteltu kasveja, joita myrkyllisyytensä takia ei tulisi sijoittaa leikkipaikkojen läheisyyteen. (RT 89-10966. Ulkoleikkipaikat. 2009.)

Taulukko 3. Myrkyllisiä kasveja (RT 89-10966 Ulkoleikkipaikat 2009)

Kasvilaji		Myrkyllinen kasvin osa
Aitalikusteri	Ligustrum vulgare	marjat ja lehdet
Alppiruusut	Rhododendron ssp	lehdet ja kukat
Euroopansorvarinpensas	Euonymus europaeus	koko kasvi
Happomarjat	Berberis ssp	
Hevoskastanja	Aesculus hippocastanum	koko kasvi, erityisesti siemenet ja hedelmänkuoret
Heidet	Viburnum ssp	
hernepensaat	Caragana ssp	
Hortensiat	Hydrangea ssp	
Kanadantuija	Thuja occidentalis	koko kasvi, erityisesti nuoret kävyt
Kultasade	Laburnum alpinum	koko kasvi, erityisesti siemenet
Kuusamat	Lonicera ssp	marjat ja kukat
Lumimarja	Symphoricarbus albus	marjat ja kukat
Mahonia	Mahonia aquifolium	ei marjat
Marjakuuset	Taxus ssp	koko kasvi (ei marjojen punainen lihamalto)
Näsiä	Daphne mezereum	koko kasvi, erityisesti kuori ja marjat (hengenvaarallinen)
Pensasväriherne	Genista tinctoria	koko kasvi
Paatsamat	Rhamnus	kuori ja erityisesti marjat
Pilvikirsikka	Prunus pensylvanica	
Rohtokataja	Juniperus sabina	Koko kasvi, myös hedelmä
Suokukka	Andromeda polifolia	
Suopursu	Ledum palustre	
Terttuselja	Sambucus racemosa	koko kasvi
Tuhkapensaat	Cotoneaster ssp	koko kasvi
Tuijat	Thuja ssp	
Tuomi	Prunus padus	siemenet, puun kuori
Vihmat	Cytisus ssp	
Myrkyllisiä perennoja ja sipulikasveja		
Aitoukonhattu	Aconitum napellus	erityisesti juurakko, mutta myös muut kasvinosat
Jättiputki	Heracleum mantegazzianum	kasvineste
Kalliokielo	Polygonatum odoratum	siemenet
Keltamo	Chelidonium majus	koko kasvi, erityisesti juuri
Kevätesikko	Primula veris	maavarsi ja juuri, lehdistä iho-oireita
Kielo	Convallaria majalis	koko kasvi, erityisesti kukat ja marjat
Konnanmarja	Actaea ssp	koko kasvi
Kurjenmiekat	Iris ssp	
Lehtoakileija	Aquilegia vulgaris	koko kasvi, erityisesti siemenet
Lupiini	Lupinus polyphyllus	koko kasvi, erityisesti kypsät siemenet
Lyhtykoiso	Physalis alkekengi	vihreät lehdet ja raaka marja
Mooseksenpalavapensas	Dictamnus albus	koko kasvi, erityisesti siemenkoti ja lehdet
Myrkkylilja	Cochinum atumnale	koko kasvi (hengenvaarallinen)
Narsissi	Narcissus	sipuli
Rentukka	Caltha palustris	koko kasvi
Ruusupapu	Phaseolus coccineus	papu raakana ja kuivattuna
Sinivuokko	Hepatica nobilis	
Sormustinkukka (rohtosormustinkukka)	Digitalis purpurea	koko kasvi
Sudenmarja	Paris quadrifolia	koko kasvi
Talvio	Vinca ssp	koko kasvi
Taponlehti	Asarum europaeum	koko kasvi
Valkovuokko	Anemone nemorosa	koko kasvi
Vuohenjuuret	Doronicum	
Myrkyllisiä köynnöksiä		
Kärhöt	Clematis	
Piippuköynnös	Aristocrathia macrophylla	
Punakoiso	Solanum culcamara	
Villiviinit	Parthenocissus ssp	myrkyllisyys epäselvä (sisältää liukenevia oksalaatteja)
Myrkyllisiä viljelykasveja		
Peruna		
Raparperi		
Tomaatti		

4 LÄHILIIKUNTAPAIKKOJEN SUUNNITTELU

Luontoalueilla ja rakennetun ympäristön viheralueilla on myönteinen vaikutus ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Luontoalueet houkuttelevat ihmisiä ulkoilemaan, mikä edistää fyysistä ja myös psyykkistä terveyttä. Luonnon tarjoamat esteettiset elämykset ja vihreän ympäristön rentouttava vaikutus nostavat mielialaa ja auttavat palautumaan stressistä. Laajat metsäalueet lisäksi vaimentavat melua ja parantavat ilmanlaatua sitomalla pölyä sekä muita epäpuhtauksia. Luonto- ja viheralueet mahdollistavat myös sosiaalisen kanssakäymisen tai yksinolon. Luonto- ja viheralueiden läheinen sijainti suhteessa asutukseen ja ihmisten toimintaympäristöihin parantaa alueiden saavutettavuutta. Lähiliikuntapaikat ovat hyvä esimerkki toiminnallisista sekä elvyttävistä luonto- ja viherympäristöistä. (Tyrväinen 2014, 4.)

4.1 Lähiliikuntapaikan määritelmä

Lähiliikuntapaikkatermin tarkkaa määrittelyä on haluttu välttää ja sen sijaan korostaa paikallisten luovia toteutusratkaisuja. Lähiliikuntapaikalle tyypillistä on kuitenkin sen keskeinen sijainti suhteessa asuinalueisiin ja käyttäjäryhmiin. Lähiliikuntapaikoille ominaista on monikäyttöisyys, maksuttomuus, ympärivuotisuus ja helppo saavutettavuus. Lähiliikuntapaikkojen tarkoitus on edistää eri käyttäjäryhmien, erityisesti lasten ja nuorten, omatoimista liikunta-aktiivisuutta sekä terveyttä. Lähiliikuntapaikkojen suunnitteluprosessissa keskeisessä osassa on myös käyttäjäryhmien osallistaminen ja kuuleminen. (Lähiliikuntapaikka – Liikuntarakentamisen uusi mahdollisuus! 2002, 43.)

Taulukko 4. Lähiliikuntapaikan ominaisuusluettelo (Lähiliikuntapaikka - Liikuntarakentamisen uusi mahdollisuus!, 43.)

Lähiliikuntapaikka on			
enemmän	Monikäyttöinen	..kuin	Lajikohtainen
	Vapaasti käytettävissä		Käyttövuoroihin perustuva
	Ympärivuotinen		Käytössä vain osan vuotta
	Pienimuotoinen		Laitostyyppinen
	Mitoitukseltaan vapaa		Sääntöjen mukaan mitoitettu
	Rakennusteknisesti helppo		Rakennusteknisesti vaativa
	Huoltovapaa		Henkilöstöä sitova
	Luovasti toteutettu		Perinteinen
	Osallistuvaan suunnitteluun perustuva		Määräyksiin perustuva
	Saavutettavissa kotiovelta		Liikenneyhteyden takana
	Puku- ja pesutiloja ei tarvita		Puku- ja pesutiloja tarvitaan
	Käyttäjille maksuton		Maksullinen
	Ympäristöön sulautuva		Ympäristöstä erottuva
	Kaikille ikäryhmille sopiva		Ikäryhmittäin rajaava

4.2 Lähiliikuntapaikan suunnittelu

Lähiliikuntapaikkojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon sen sijoittelu ja helppo saavutettavuus sekä esteettömyys. Lähiliikuntapaikalle tulee suunnitella liikunnallisia toimintoja sekä levähdys- ja oleskelupaikkoja. Lisäksi kiinnitetään huomiota kulkuväylien mitoittamiseen, lähiliikuntapaikan muihin varusteisiin ja kalusteisiin, valaistukseen sekä kasvillisuuden valintaan.

4.2.1 Sijainti ja esteettömyys

Lähiliikuntapaikan saavutettavuus on yksi tärkeimmistä seikoista, joka tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Lähiliikuntapaikan sijoittelu tulisi ottaa huomioon jo maankäytönsuunnittelun vaiheessa osana kaavoitusta, sillä lähiliikuntapaikkojen tulee sijaita hyvien kulkuyhteyksien varrella sekä lähellä asuinalueita ja käyttäjiä. Asuinalueilta löytyvät yleiset puisto- ja viheralueet ovat myös hyviä kohteita lähiliikuntapaikoille. Yhdistämällä puistojen tarjoamaa viherympäristöä lähiliikuntapaikkojen toiminnallisuuteen, voidaan luoda asuinalueille kaikille avoimia, viihtyisiä ja liikunnallisia oleskelupaikkoja. Lähiliikuntapaikan tulee olla saavutettavissa helposti ja esteettömästi sekä soveltua eri käyttäjäryhmille toimintatasosta ja iästä riippumatta. Suunnittelussa esteettömyys otetaan huomioon pinnoissa, materiaalivalinnoissa sekä mitoituksessa. Toiminto- ja välinevalinnoissa otetaan huomioon kaikki käyttäjäryhmät. (Lähiliikuntapaikka – Liikuntarakentamisen uusi mahdollisuus! 2002, 43; Lähiliikuntapakki, 2011, 4.; Valo ry n.d.b.)

4.2.2 Liikunnalliset toiminnot

Lähiliikuntapaikat ovat varustelultaan pienimuotoisia ja vapaamuotoisia. Välineiden ja varusteiden valinnassa kiinnitetään huomiota turvallisuuteen, kestävyteen ja ympäristöystävällisyyteen. Lähiliikuntapaikan varustetason tulisi täyttää perusliikunnan tarpeet sekä taata mahdollisuuksia harrastamiselle ja perheliikunnalle. (Lähiliikuntapaikka – Liikuntarakentamisen uusi mahdollisuus! 2002, 43.) Tyypillisiä lähiliikuntapaikkojen varusteita ovat erilaiset pelikentät, monitoimiareenat, ulkokuntoiluvälineet, liikunnalliset tekniikkaradat ja leikkivälineet, rullalautailualueet, parkouralueet, yleisurheilupaikat ja liitokiekkoradat. Tyypillisiä lajeja ovat erilaiset palloilulajit, kuten jalkapallo, koripallo, lentopallo, tennis, sulkapallo, sähly ja beach volley. Lähiliikuntapaikalla ja sen lähiympäristössä lajeina ovat lisäksi kävely, juoksu ja pyöräily. Lähiliikuntapaikkojen talvikäytön toimintoja ovat luistelu, jääkiekko, harjoitteluhiihto ja pulkkamäet. (Lähiliikuntapakki 2011, 5–6.)

Pelialueiden pintamateriaaleina käytetään asfalttia, hiekkatekonurmea, kumirouhetekonurmea, kivituhkaa ja hiekkaa. Yleisimpien päällysteiden soveltuminen eri palloilulajeille on esitetty taulukossa 4. Leikkivälineiden turva-alueella tulee käyttää iskua vaimentavaa putoamisalustamateriaalia, joka määräytyy putoamiskorkeuden perusteella. Leikkivälineiden turvaalustamateriaaleina käytetään valettavaa kumiturva-alustaa, turvasoraa ja turvatekonurmea. (Lähiliikuntapakki 2011, 26.)

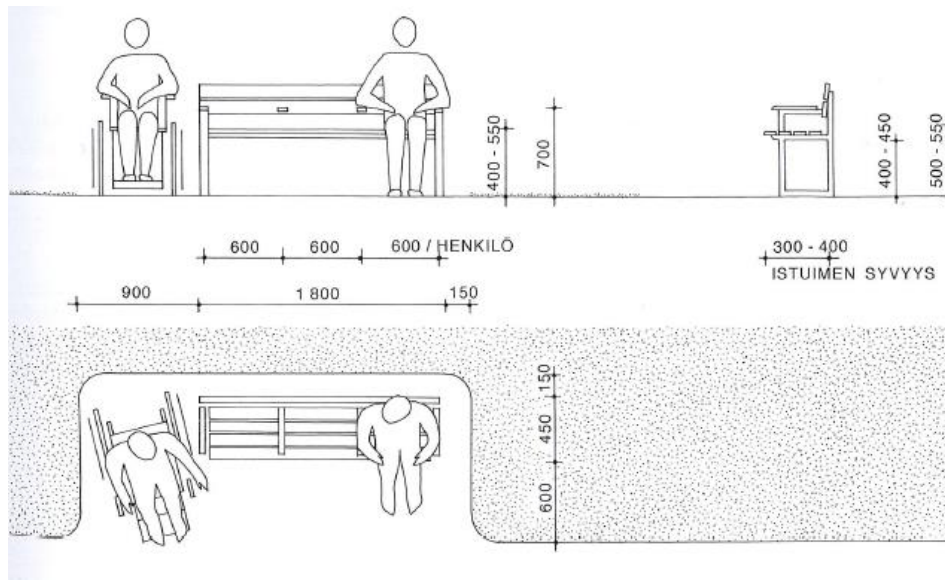
Taulukko 5. Yleisimpien kenttäpäälysteiden soveltuminen eri palloilulajeihin (Lähi-
liikuntapaikka – Liikuntarakentamisen uusi mahdollisuus! 2002, 53.)

	Asfaltti	Kivituhka	Hiekka- tekonurmi
Jalkapallo	0	+	+
Jääpelit yms	+	+	+
Koripallo	+	-	0
Käsipallo	0	0	+
Lentopallo	0	+	+
Rullakiekko	+	-	-
Salibandy	+	-	0
Sulkapallo	+	+	+
Tennis	+	-	0

Taulukon symbolit: + soveltuu hyvin, 0 soveltuu, - ei sovellu.

4.2.3 Oleskelu- ja levähdyspaikat

Liikunnallisten toimintojen lisäksi lähiliikunta-alueelle tulee sijoittaa oleskelu- ja levähdyspaikkoja. Oleskelu- ja levähdyspaikat kannattaa sijoittaa kauemmaksi liikuntatoiminnoista, jotta rauhoittuminen ja lepo olisivat mahdollista. Levähdyspaikat kannattaa sijoittaa siten, että levähdyspaikalta avautuu kaunis näköala tai suunnata levähdyspaikka siten, että muiden toimia voi seurata kauempaa. (Mikkola n.d. 54.) Levähdyspaikkoja tulisi olla lähiulkoilureittien varrella 50–100 metrin välein ja puistoissa 25–100 metrin välein. Kulkuväylien varrelle sijoitetut oleskelu- ja levähdysalueet sijoitetaan kulkuväylän ulkopuolelle, jotta ne eivät ole kulkuväylällä kulun tiellä. Oleskelu- ja levähdyspaikalle varataan myös tilaa pyörätuolille. (Verne & Ruti 2007, 25,35.)

Kuva 3. Levähdyspaikka (Verne & Ruti 2007, 25.)

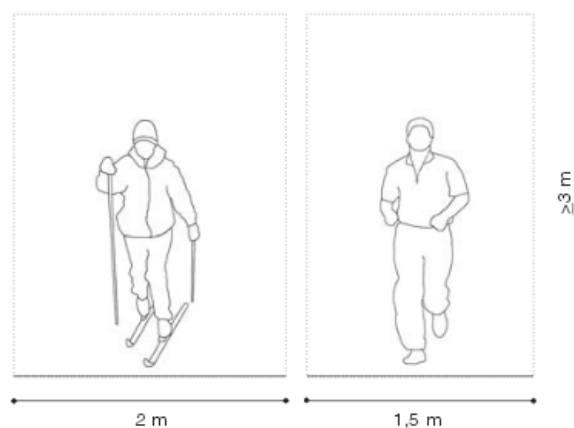
Oleskelua ja levähdystä varten lähiliikuntapaikalle sijoitetaan erilaisia penkkejä, nojailukaiteita ja katsomoita. Lähiliikuntapaikoilla käytetään tukevia, helppohoitoisia, säänkestäviä ja kiinteitä penkkejä. Oleskelupaikoille kannattaa valita selkänojalliset penkit ja pelikenttien ympäristöön sel-

känojattomia penkkejä tai nojailupuomeja. Käyttäjryhmien mukaan voidaan käyttää myös esimerkiksi erikorkuisia penkkejä ja käsinojallisia malleja. Penkkien ja oleskelualueiden yhteyteen sijoitetaan roskakoreja ja tarpeen mukaan alueelle sijoitetaan myös syväjätesäiliöitä. Pöytiä ja katoksia ei pääsääntöisesti ole, mutta niitä voidaan sijoittaa tapauskohtaisesti. Muita varusteita ovat esimerkiksi infotaulut, opasteet ja pyörätelineet. Jokaisella lähiliikuntapaikalla tulee olla infotaulu, johon on merkitty paikan osoite, ylläpitäjän yhteystiedot ja yleinen hätänumero. (Lähiliikuntapakki 2011, 21.)

4.2.4 Kulkuväylät

Lähivirkistysalueiden kulkuväylät suunnitellaan sopimaan kaikille. Kulkuväylien tulee olla yhtenäiset, selkeät, johdonmukaiset, esteettömät ja turvalliset. Kulkuväylien varrelle voidaan sijoittaa opasteita ohjaamaan kulkua. Eri kulkuväylien risteyskohtien ja kadunylityspaikkojen tulee olla turvalliset ja sujuvat. Julkisen liikenteen pysäkit sijoitetaan helposti saavutettaviksi ja merkataan näkyvästi. Kulkuväylillä tulee olla mahdollista edetä eksymättä, törmäämättä, putoamatta, kompastumatta tai liukastumatta. Kaikki kulkuväylien varrelle sijoitetut kalusteet ja varusteet sijoitetaan kulkuväylän ulkopuolelle. Lähiliikuntapaikkojen kulkuväylien yleisimpiä pinnoitteena ovat asfaltti ja kivituhka. (Lähiliikuntapakki 2011, 12,15.)

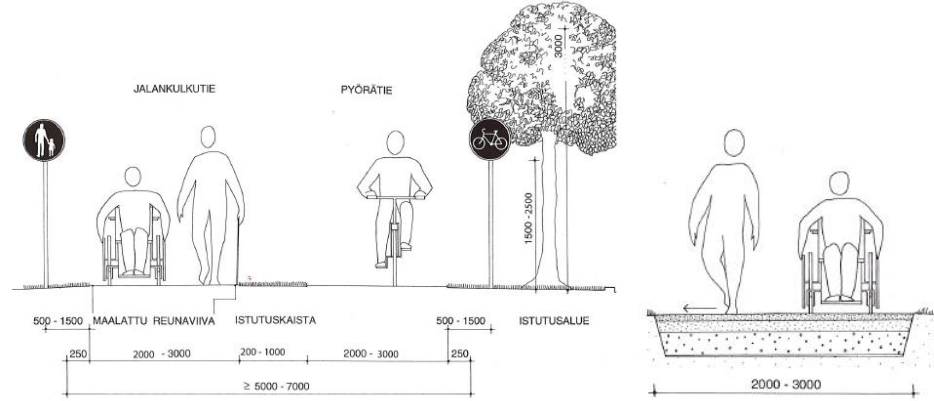
Kulkuväylien leveys ja vapaakorkeus määräytyvät sen sijainnin, käyttötavan ja huoltotavan mukaan. Koneella huollettavan väylän leveys tulee olla vähintään 3,2 metriä ja vapaakorkeus 3 metriä. Vilkkaan kuntoreitin leveys tulisi olla 3,5 metriä ja reitin, joissa pyöräillään ja kävellään paljon lasten kanssa, leveyden tulisi olla 4 metriä turvallisuuden ja mukavuuden kannalta. Kulkureitin molemmille reunoille varataan 1,5 metrin piennaralue, jonka kasvillisuus pidetään matalana ja puuttomana. Ulkoilureitti ja latu-ura tarvitsevat yhdessä vähintään 8,5 metriä leveän väylän. 10 % eli 1:10 pituuskaltevuutta ja sivuttaiskaltevuutta pidetään rajana mukavalle pyöräilylle ja kävelyllä. (RT 97-10869. Kuntoreitit. 2006)

Kuva 4. Hiihdon ja juoksun vaatimat leveydet (RT 97-10869. Kuntoilureitit. 2006)

Esteettömän kulun takaamiseksi kaikille ulkoilijoille soveltuvalla kulkuväylällä vältetään yli 5 % eli 1:20 pituuskaltevuutta ja yli 2 % eli 1:50 sivuttaiskaltevuutta. Esteetön jalankulkuväylä erotetaan pyörätiestä 0,2-1

metrin istutuskaisilla tai kivetyksellä, joka ei muodosta tasoeroa kulkuväylänpinnoitteen kanssa. Esteettömän kevyenliikenteen väylän leveydeksi varataan 4,5-7 metriä. Kulkuväylien suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon kohteen maastonmuodot ja reittien kuivatus. (Lähiliikuntapakki 2011, 14.)

Kuva 5. Esteetön jalankulku- ja pyörätie (Lähiliikuntapakki 2011, 14.)

Kuva 6. Esteetön ulkoilupolku tai -tie (Lähiliikuntapakki 2011, 14.)

Päällyste	Sivukaltevuus	Viettokaltevuus	Kohde	Enimmäiskaltevuus	Poikkeus*
Asfaltti			Tonttikatu		
• ajorata	2,5...3,0% (1:40...1:33)		• raska liikenne	5% (1:20)	8% (1:12,5)
• jalkakäytävä	2,0...2,5% (1:50...1:40)		• kevyt ajoneuvo-liikenne	8% (1:12,5)	13% (~1:7,7)
• piha		1,0...3,0% (1:100...1:33)	Pysäköinti, ajoväylät	4% (1:25)	
Kiveys, laatoitus			Lastausalue	3% (1:33)	
• ajorata	3,0...4,0% (1:33...1:25)		Luiskat		
• jalkakäytävä	2,5...3,0% (1:40...1:33)		• jalankulku	10% (1:10)	14% (~1:7,1)
• piha		2,0...4,0% (1:50...1:25)	• liikkumiseiset	5% (1:20)	8% (1:12,5)
Sora, öljysora			• lastenvaunut	10% (1:10)	20% (1:5)
• ajorata	4,0...5,0% (1:25...1:20)		Ulkoporras	30% (1:3,3)	50% (1:2)
• piha		2,0...4,0% (1:50...1:25)			

* Poikkeustapauksessa, jos on toinen yhteys tai matka on erittäin lyhyt

Kuva 7. Pintojen vähimmäiskaltevuuksia eri pinnoilla ja suositus pintojen enimmäiskallistukselle (RT 81-11000, Rakennuspohjan ja tonttialueen kuivatus, 2010)

4.2.5 Valaistus

Valaistuksella lisätään turvallisuutta, esteettömyyttä ja viihtyisyyttä. Valaistuksella voidaan myös ohjata kulkua ja korostaa yksityiskohtia. Valaistusta tulee sijoittaa sisäänkäyntien yhteyteen, kaikille kulkuväylille, portaisiin ja luiskiin sekä leikki- ja liikuntapaikoille. Valaisimina voidaan käyttää valonheittämiä, puistovalaisimia ja kohdevalaisimia. Kohdevalaisimilla korostetaan esimerkiksi kasvillisuuden yksityiskohtia sekä opasteita ja kylttejä. Valonheittämiä käytetään esimerkiksi pelikentillä. Valaisinpylväät sijoitetaan kulkureittien varrelle kulkureitin hahmotettavuuden vuoksi samalle puolelle noin metrin päähän kulkureitin reunasta, mistä on hyötyä esimerkiksi heikkonäköisille. (Lähiliikuntapakki 2011, 24; RT 93-10961. Ulkoilureitti. 2009)

Hyvä valaistus on riittävän tehokas ja tasainen. Kulkuväylillä valaistustehon tulisi olla vähintään 10 lx ja risteyskohdissa sekä luiskissa ja portaissa 20–50 lx. Pelikentillä suositellaan yli 75 lx:n tehokkuutta. Suuret pelikentät valaistaan noin 15–18 metrin korkeudesta, pienet kentät noin 6-12 metrin korkeudesta ja yleisvalaistus puistovalaisimilla 5-7 metrin korkeudesta. Valaistus ei saa aiheuttaa suoraa tai epäsuoraa häikäisyä. Hyvä valaistus lisäksi toistaa värit luonnollisina, ottaa huomioon kasvillisuuden ja niistä muodostuvat varjot. Valaisimien tulee soveltua ja sopia ympäristöön sekä olemassa oleviin valaisimiin. (Lähiliikuntapakki 2011, 24; RT 93-10961. Asuntosuunnittelu – Yhteiset ulkotilat. 2009)

4.2.6 Kasvillisuus

Kasvivalinnoilla ja sijoittelulla vaikutetaan alueen viihtyisyyteen. Kasvillisuuden avulla voidaan rajata eri toimintoja toisistaan, varjostaa esimerkiksi oleskelu- ja leikkipaikkoja sekä tarjota melun- ja tuulensuojaa. Kasvivalinnoissa otetaan huomioon kasvin kasvuominaisuudet ja alueen kasvupaikkaolosuhteet. Kasvilajien ja istutusten tulee olla helppohoitoisia sekä muuhun ympäristöön sopivia. Piikikkaita kasveja ei tule sijoittaa kulkuväylien varrelle tai leikkipaikkojen läheisyyteen. Leikkipaikkojen läheisyyteen ei myöskään saa sijoittaa myrkyllisiä tai allergisoivia kasveja. (RT 93-10961 Asuntosuunnittelu – Yhteiset ulkotilat 2009)

4.3 Koulun piha lähiliikuntapaikkana

Koulujen pihat ovat erinomaisia lähiliikuntakohteita, sillä koulupihoissa on jo olemassa olevia liikunta- ja leikkipaikkavälineitä ja varusteita sekä pallopelialueita. Koulupihojen yhteydessä lähiliikuntapaikkojen rakentaminen ei tarkoita täydellistä uudisrakentamista. Erityisesti alakoulujen pihat ovat hyviä lähiliikuntapaikan kohteita korkean käyttöasteen vuoksi. Koulupihaan sijoitetut lähiliikuntapaikat palvelevat välitunti- ja opetuskäytön lisäksi myös alueen muiden asukkaiden iltan- ja viikonlopputoimintaa. (Koulun pihat lähiliikuntapaikkoina n.d., 5.)

4.4 Lähiliikuntapaikkojen ja koulun pihojen valtionavustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Aluehallintovirastot myöntävät vuosittain veikkausvoittovaroista avustuksia liikuntapaikkojen rakentamiseen ja peruskorjaukseen. Suurin osa avustuksista suunnataan laajoja käyttäjäryhmiä palveleviin hankkeisiin. Valtionavustuskelpoisen liikuntapaikkahankkeen kustannusalaraja on 20 000 euroa. Valtionavustuksen hakijana voivat toimia kunnat, kuntaliitot, säätiöt tai muut rekisteröidyt yhteisöt. Avustus ja sen määrä on harkinnanvarainen, mutta lähiliikuntapaikkojen osalta avustustavoitteeksi on asetettu 30-50 % avustusosuus hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista. Valtionapuviranomaisina toimivat Aluehallintovirastot myöntävät avustusta lähiliikuntapaikkojen ja muiden pienten liikuntapaikkojen hankkeisiin, joiden kustannukset ovat enintään 700 000 euroa. Yli 700 000 euron hankkeet käsittelee opetus- ja kulttuuriministeriö. (Valo ry n.d.a)

Kokemukset koulupihojen kehittämisestä lähiliikuntapaikkoina ovat olleet hyvät. Koulupihojen kehittämistä lähiliikuntapaikkoina voidaan avustaa lähiliikuntapaikoille suunnatulla valtionavustuksella, sillä edellytyksellä, että avustuksella täydennetään koulun tavanomaista liikuntapaikkavarustusta ja koulupihojen lähiliikuntapaikat pysyvät kaikkien vapaassa käytössä. Myös uuden koulun rakentamiseen ja vanhan koulun peruskorjaukseen on mahdollista hakea valtionavustusta, jota myönnetään opetustoimen perustamishankkeisiin. Valtionavustukseen sisältyy myös pihan rakentamisesta ja varustamisesta sekä peruskorjauksesta aiheutuvat kustannukset. Hankkeet, jotka koskevat pelkästään koulupihan peruskorjausta koulun toimintaa varten ja sen kustannukset ovat alle 320 000 euroa ilman arvonlisäveroä, kuuluvat myös opetustoimen perustamishankkeisiin, jotka saavat valtion avustusta. (Ruuska n.d., 39.)

Muita avustus- ja rahoitusmahdollisuuksia ovat esimerkiksi Suomen Palloliiton Ässäkenttäohjelma ja paikalliset sponsorit. Suomen Palloliitto Ässäkenttäohjelman kautta voi hakea avustusta monitoimikenttien toteutukseen. Ohjelman pääasiallisena kohteena ovat koulunpihat. Hakijana voi olla kunta tai koulu. Suomen Palloliiton ja S-ryhmän ässäohjelmasta myönnetään hakumenettelyn perusteella 10 000 euron avustus monitoimikenttien rakentajille. (Ässäkenttäohjelma 2014-2017.)

5 OSALLISTAVA SUUNNITTELU

Osallistuva suunnittelu on suunnittelua, jossa otetaan huomioon osalliset ja heidän tarpeensa. Koulunpihoja ja lähiliikuntapaikkoja suunniteltaessa osallisia ovat muun muassa oppilaat, koulun henkilökunta, oppilaiden vanhemmat, alueen asukkaat, muut alueen käyttäjäryhmät sekä kaupungin työntekijät. (Huttunen n.d., 22.)

5.1 Lasten ja nuorten osallisuutta määrittävä lainsäädäntö

Termien osallistava suunnittelu ja vuorovaikutteinen suunnittelu takana on Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999). Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on muun muassa turvata jokaisen osallistumismahdollisuus (1 §) ja alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteisen suunnittelun kautta edistää eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet täyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista (5 §).

Perusopetuslaissa (628/1998) pykälässä 47a § mainitaan, että ”opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista”. Muita lakeja ovat esimerkiksi Suomen perustuslaki (731/1999), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) ja Nuorisolaki (72/2006).

5.2 Lapset mukaan suunnitteluun

Lapset ja nuoret ovat oman elinympäristönsä asiantuntijoita. Heiltä löytyy sellaista tietoa, jota tarvitaan heidän tarpeidensa mukaisen toimintaympäristön suunnitteluun. Kun lapset ja nuoret otetaan mukaan, he pääsevät harjoittelemaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen taitoja sekä myönteisten kokemusten kautta vaikutetaan myös positiivisen ympäristösuhteen syntymiseen. Itse ideoitu leikki- ja liikuntaympäristö säästyy usein myös ilki-vallalta. (Kukkonen & Horelli 2002, 28; Järnefelt n.d., 7.)

Lapset ja nuoret voidaan ottaa mukaan suunnitteluun monilla eri tavoin. Tärkeää on kuitenkin ottaa huomioon osallistujien ikä, kehitystaso, sekä tiedot ja taidot. Esimerkiksi pienempien lasten kohdalla tulee ottaa huomioon heidän kirjoitus- ja lukutaidon taso. Myös se tulisi ottaa huomioon, että lapset ilmaisevat itseään eri tavoin, esimerkiksi puhumalla, kirjoittamalla tai piirtämällä ja jokin edellä mainituista saattaa myös tuntua haastavalta. Erilaisia osallistamismenetelmiä ovat esimerkiksi idea- ja työpajat, tapahtumat ja tempaukset, haastattelut sekä kyselyt. (Siikström, Rantalainen & Tasanko n.d. 24.)

5.3 Käytetyt osallistamismenetelmät

Osana Kurittulan koulukeskuksen suunnitteluprosessia käytettiin apuna osallistavan suunnittelun menetelmiä. Osallistamismenetelmiksi valittiin sähköinen kysely ja Tulevaisuusverstaas -työpaja. Osallistettavia käyttäjäryhmiä olivat koulun opettajat, esikoulun henkilökunta, oppilaat ja lasten vanhemmat. Tilaajan toiveet kartoitettiin suullisen toimeksiannon mukaan.

5.3.1 Sähköiset kyselyt

Koulun ja esikoulun henkilökunnalle sekä lasten vanhemmille järjestettiin sähköiset kyselyt. Kyselyihin oli mahdollista vastata 28.1. – 11.2.2015 välisenä aikana, tämän jälkeen kyselyt sulkeutuivat. Henkilökunnalle jaettiin linkki kyselyyn sähköpostin kautta. Vanhemmilla oli mahdollisuus käydä vastaamassa kyselyyn koulun Wilman -sivujen kautta tai Kurittulan vanhempainyhdistyksen Facebook -sivujen kautta. Henkilökunnalle osoitettuun kyselyyn vastasi 25 henkilöä ja vanhemmille osoitettuun kyselyyn 65 henkilöä. Kyselyt laadittiin Webprobol 2.0 kyselylomake -sovelluksella. Kyselyjen kysymykset on esitetty liitteissä 3 ja 4.

5.3.2 Tulevaisuusverstaas

Oppilaiden ideoita kerättiin opettajien johdolla tulevaisuusverstaissa. Tulevaisuusverstaasmenettelyn tavoitteena oli etsiä pihan ongelmakohtia ja niihin ratkaisuja ryhmissä sekä luokan kesken. Opettajille järjestettiin opettajien kokouksessa 15.1.2015 pienimuotoinen tiedotus tulevasta osallistamisprojektista. Opettajille lähetettiin lisäksi 22.1 tarkempi ohjeistus ja saatekirje tulevaisuusverstaasta sähköpostitse. Tulevaisuusverstaalla toteutusaikaa oli 11.2 saakka. Saatekirje ja saatekirjeen liite1 Tulevaisuusverstaan -tehtävänanto ovat esitetty liitteinä 1 ja 2.

5.3.3 Tilaajan toiveet

Tilaajan eli Maskun kunnan tekninen osaston edustajat toivoivat, että suunnitteluratkaisut olisivat helppohoitoisia ja edullisia. Opinnäytetyöso-
pimus kirjoitettiin 28.11.2014 ja tilaajan toiveet kartoitettiin suullisen toi-
meksiannon mukaan.

6 KURITTULAN KOULUKESKUKSEN YLEISUUNNITELMA

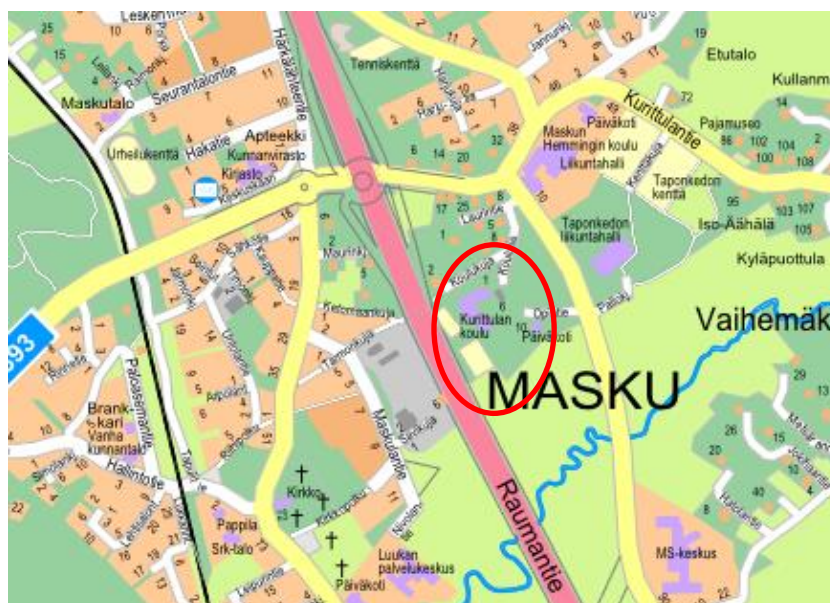
6.1 Suunnittelualue ja taustatiedot

Taustatietoja suunnittelualueesta on kerätty sähköisistä lähteistä, alueella
voimassa olevista kaavoista ja kaavaselistuksista. Lisäksi kohteeseen on
tehty maastokäyntejä, joiden avulla on kartoitettu alueen nykytilaa.

6.1.1 Maskun kunta ja suunnittelualueen sijainti

Maskun kunta sijaitsee Varsinais-Suomen maakunnassa, noin 18 km Tu-
rusta luoteeseen. Maskun naapurikuntia ovat Mynämäki, Nousiainen,
Rusko, Raisio, Naantali ja Taivassalo. Lemun ja Askaisten kunnat liittyi-
vät Maskun kuntaan vuoden 2009 alussa. Masku on muuttovoittoinen kun-
ta, joka houkuttelee varsinkin lapsiperheitä. Maskussa oli vuoden 2014 lo-
pussa 9799 asukasta. (Wikipedia 2015; Maskun kunta 2015.)

Suunnittelukohteena on Maskun Kurittulan koulukeskuksen asemakaava-
alue. Suunnittelualue sijaitsee Kurittulan kylässä, noin 500 metriä Maskun
keskustasta kaakkoon. Koulukeskuksen alue rajautuu lännessä Rauman-
tiehen ja idässä Seppäläntiehen. Pohjoisessa aluetta rajaa Koulukuja ja
pienomakotialue sekä etelässä Maskunjoki. Suunnittelualueen koko on
noin 8,8 ha. (Seppänen 2014, 6.)

Kuva 8. Kurittulan koulukeskus opaskartalla (Turun karttapalvelu 2015)

6.1.2 Kaavoitustilanne

Suunnittelualueella on voimassa 23.8.2004 vahvistettu Turun kaupunkiseudun maakuntakaava. Suunnittelualue on taajamatoimintojen aluetta (A), joka on merkittävää asumisen ja muiden taajamatoimintojen aluetta. Alueella on lisäksi palvelukeskuksia, työpaikka-alueita, pienehköjä teollisuusalueita sekä seututeitä pienempiä liikenneväyliä, lähivirkistysalueita ja erityisalueita. Lisäksi alue kuuluu raideliikenteeseen tukeutuvaan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeseen. (Seppänen 2014, 11; Turun kaupunkiseudun maakuntakaava 2004.)

Kuva 9. Kurittulan koulukeskus maakuntakaavassa (Seppänen 2014, 12.)

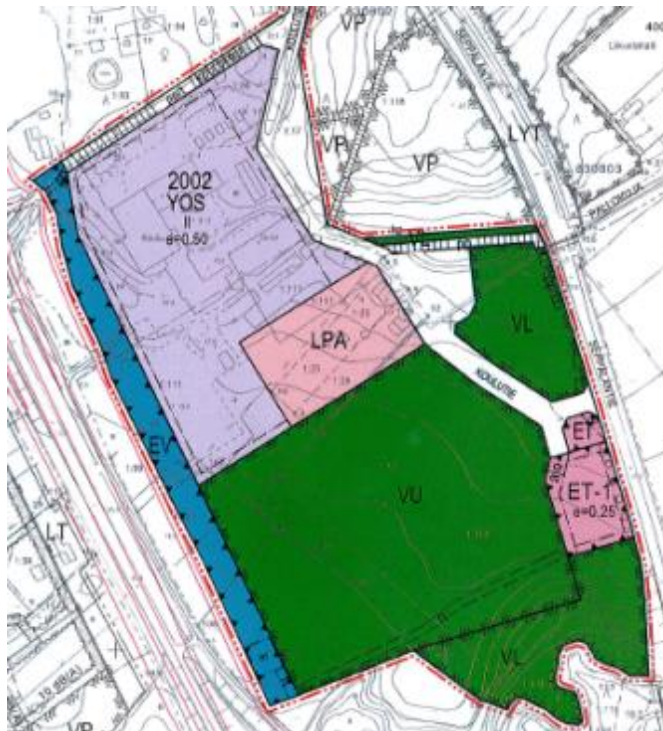
Suunnittelualue kuuluu Kanta-Maskun 28.8.2012 voimaantulleeseen yleiskaavaan, jossa suunnittelualue on merkitty julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY) sekä pieni osa maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA). Alueen Raumantien puoleiselle sivulle on merkitty kevyen liikenteen reitti. Lisäksi alue kuuluu lähipalveluvyöhykkeeseen. Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida esteettömyys, liikkumismahdollisuudet kevyillä moottoriajoneuvoilla, pyörällä sekä jalan. (Seppänen 2014, 12; Kanta-Maskun yleiskaava 2012.)

Kuva 10. Kurittulan koulukeskus yleiskaavassa (Kanta-Maskun yleiskaava 2012)

Kurittulan koulukeskuksen lainvoimainen asemakaava astui voimaan 28.10.2014. Koulun alue on merkitty kaavassa opetustoimintaa ja sosiaali- tointia palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YOS) sekä alueelle on va- rattu autopaikkojen korttelialue (LPA). Alueen Raumantien puoleinen sivu on suojaviheraluetta (EV) ja avoin peltoaukea on merkitty urheilu- ja vir- kistyspalveluiden alueeksi (VU) sekä lähivirkistysalueeksi (VL). Alueelle on osoitettu varaus myös puistomuuntamolle (ET) ja lämpökeskukselle (ET-1). (Maskulainen nro 20, 20.11.2014; Kurittulan koulukeskuksen asemakaava ja asemakaavan muutos 2014)

Kuva 11. Kurittulan koulukeskuksen asemakaava. (Kurittulan koulukeskuksen asema- kaava ja asemakaavan muutos 2014)

6.1.3 Koulu ja alueen käyttäjät

Alueella sijaitsee Kurittulan alakoulu, jossa järjestetään perusopetusta 1. - 6. -vuosiluokille. Kurittulan koulussa lukuvuonna 2014–2015 oli 424 oppilasta. Koulurakennuksessa ja sitä palvelevissa talousrakennuksissa järjestetään lisäksi esiopetusta sekä 1. luokkalaisille aamu- ja iltapäivätoimintaa. (Masku 2015.)

Kurittulan koulukeskuksen ja Seppäläntien itäpuolella sijaitsee Maskun Hemmingin koulu, jossa järjestetään opetusta 7.- 9. -vuosiluokille. Hemmingin koulussa lukuvuonna 2014–2015 oli 430 oppilasta. Kurittulan koulukeskuksen välittömässä läheisyydessä toimii myös Maskun neurologinen kuntoutuskeskus ja erityislastenkoti Pikkuutuulensuoja. Koulukeskuksen ympärillä on myös runsaasti pientalovaltaista asuinalueita. (Maskun kunta 2015)

Kuva 12. Kurittulan koulu Raumentien puolelta (Mäki-Tasku 2015)

Kuva 13. Kurittulan koulu (Seppänen 2014)

6.1.4 Luonnonolot ja maisemarakenne

Koulun alue ja itäosan metsäinen kallioalue sijoittuvat maaperältään kalliio- ja hiekka-alueelle. Koulukeskuksen eteläinen avoin peltoaukea taas on maaperältään savea. Pinnamuodoiltaan alue on hyvin vaihtelevaa. Korkein kohta löytyy itäiseltä metsäalueelta, josta korkeus koulun keskipihalle laskee 10 metriä ja avoimelle peltoaukealle vielä 5 metriä. (Seppänen 2014, 9; Kansalaisen karttapaikka.)

Kuva 14. Metsäalue koulun vieressä (Seppänen 2014)

Metsäalue, joka on koululaisten aktiivisessa virkistyskäytössä, on havupuuvältaista sekametsää. Alueella sijaitsee myös iso siirtokivilohkareikko, jossa on paljon piilopaikkoja ja onkaloita. Koulun pihan keskipihaa ja pohjoista päätyä rajaavat rakennukset, alta avoimet metsiköt ja puuryhmät. Koulukeskuksen läntinen puoli taas on avointa, sillä sivulla sijaitsevat koulun kaksi hiekkakenttää. Koulukeskuksen eteläinen niitty- ja peltoalue taas ovat maisemallisesti arvokasta avointa aluetta, josta näkymät avautuvat kauas. Etelässä suunnittelualue rajautuu niittyalueen jälkeen vehreään Maskunjoen jokilaaksoon. (Seppänen 2015, 9.)

Kuva 15. Avointa niitty- ja peltoaluetta Seppäläntieltä lounaaseen (Mäki-Tasku 2015)

6.1.5 Suunnittelualan nykytilanne

Koulukeskuksen alueen liikennejärjestelyt ovat sekavat ja vaaralliset. Saattoliikenne koulukeskuksen alueelle tapahtuu Koulutien ja Opintien kautta. Alueen paikoituspaikka sijaitsee Opintien päässä, mutta paikat ovat suurimmaksi osaksi varattu koulun henkilökunnalle. Paikoituspaikkojen rajallisuuden vuoksi esimerkiksi lapsen saattaminen päiväkotiin tai paikoituspaikan löytäminen juhlien aikaan on haastavaa. Turvattomuutta lisää se, että huoltoajoneuvoilla ja takseilla on vapaa kulku koulun piha-alueella. Muun muassa keittiön tarvikahuolto ja roska-astioiden tyhjennys tapahtuu koulun sisäpihalta, jolloin isot kuorma-autot joutuvat ajamaan lasten väli-tuntialueella myös koulupäivien aikana. Osa ajoreiteistä on rauhoitettu kevyenliikenteelle opastein ja ajoestein.

Kuva 16. Koulun sisäpiha (Mäki-Tasku 2015)

Kuva 17. Koulun roska-astiat sijaitsevat sisäpihalla (Mäki-Tasku 2015)

Koulun piha ei nykyisellään vastaa oppilaiden ja esikoululaisten tarpeita. Koulun sisäpihan tuntumassa on yksi leikkikenttä, jota käyttävät sekä alakoulun oppilaat että esikoululaiset. Leikkikenttä on aidattu esikoulutoiminnan vuoksi. Leikkikentällä on kaksi liukumäkeä, kiipeilytelineitä, keinuja ja tasapainoilupuomeja. Osa välineistä kaipaisi uusimista. Yläpihalla koulurakennuksen pohjoispäädystä on lisäksi kaksi keinuja ja koripallotelineitä.

Kuva 18. Koulun leikkikenttä (Mäki-Tasku 2015)

Välituntipeleistä sähly on suosituin. Lapset pelaavat, missä se on tilan kannalta mahdollista, mutta tällöin esimerkiksi pihan läpikulkeminen estyy. Lisäksi Raumentien laajennustöiden takia pohjoisen puoleisesta kentästä joudutaan osa ottamaan käyttöön uutta kevyenliikenteenväylää varten. Kahdelle uudelle kentälle on tehty aluevaraus koulukeskuksen eteläosan urheilu- ja virkistyspalveluiden alueelle.

Koulun pihan pohjoispuolella yläpihalla on pieni mäntymetsikkö, avokallio ja suurehkoja lohkarekiviä. Metsikön pohjamaa on kulunut ja pohjakasvillisuutta ei juuri ole. Samassa tilassa on keskipihan leikkikentän pohjoispäädyn kuusi-mäntymetsikkö. Koulun pihan pensasistutukset ovat huonossa kunnossa ja niiden lomassa kulkee pieniä polkuja. Myös nurmikot ovat pahasti kuluneet ja paikoin heinä on kokonaan kuollut. Koulun ympäristössä on muutamia komeita mäntyjä (*Pinus sylvestris*), yksi terijoensalava (*Salix fragilis 'Bullata'*), riippapihlajia (*Sorbus aucuparia 'Pendula'*), vaahtera (*Acer platanoides*) sekä Opintien parkkipaikkaa reunustaa lehmusrivistö (*Tilia ssp.*) ja Koulutien sisääntulon varrella on komeita koivuja (*Bendula ssp.*). Koulun keskipihan ylä- ja alapiha ovat suuria asfalttialueita, joihin on maalattu muutama pihapeli.

Pimeään aikaan tehdystä valoinventoinnista selvisi myös, missä päin koulun aluetta valoja tarvitaan. Koulun alueen kulkuväylien varrella valaisimien määrä on hyvä, vaikkakin valon laatu on sävyltään lämmin ja tällöin valaistusteholtaan huono. Tällä hetkellä koulun pihalla valaisimia ei ole riittävästi autojen pysäköintipaikalla, leikkikentällä, koulurakennuksen ympärillä tai pyöräkatoksissa. Myös linja-autopysäkille tarvitaan valaistusta. Ympärivuotisen käytön ja varsinkin iltakäytön kannalta valaistusta kannattaa lisätä. Lisäksi koulun julkisivu kaipaa kohdevalaisimia. Koulurakennus näkyy huonosti Valtatie 8 suuntaan. Kohdevaloja kohdistamalla julkisivuun, tuotaisiin myös itse koulurakennusta esille ja julkisivuun kiinnitetyt kellot ja kyltit näkyisivät myös pimeällä, jotka nyt valaistuksen puutteesta jäävät pimentoon.

6.2 Osallistamisen tulokset

Koulun ja esikoulun henkilökunnalle sekä lasten vanhemmille tehdyssä kyselyssä nousi selvästi esille suurimmat puutteet ja kehitysehdotukset. Pihassa toivottiin muun muassa parannuksia liikennejärjestelyihin. Vilkas liikenne, epäselvät liikennejärjestelyt ja paikoituspaikkojen puute koettiin ongelmaksi. Piha-alueen turvallisuutta haluttiin parantaa kieltämällä taksi- en ja huoltoautojen ajaminen koulun välituntialueella, vähentämällä pihan liikkautta talvisin sekä parantamalla valaistusta. Vanhemmat ja henkilökunta toivoivat pihalle monipuolisempia liikuntamahdollisuuksia ja lisää leikkivälineitä. Pyörille kaivattiin lisää säilytystilaa. Oleskelua varten pihalle kaivattiin penkkejä ja sadepäiviä varten katoksia. Piha nähtiin myös ankeana ja sille haluttiin siistimpää yleisilmettä ja enemmän kasvillisuutta.

Ilkivaltaa henkilökunnan kyselyn mukaan tapahtuu ajoittain leikkipaikoilla ja pyöräkatoksissa, mikä ilmenee rakenteiden töhrimisenä ja pyörien hajoittamisena. Roskia pihalla on paljon ja roskaamista tapahtuu pihalla melko usein.

Vanhemmille osoitetussa kyselyssä kysyttiin, että kuinka moni viettää perheen kesken vapaa-aikaa koulun alueella tai lähialueella. Vastaajista noin 68 % vastasi viettävänsä koulun pihalla tai lähialueella aikaa harvemmin kuin pari kertaa kuukaudessa ja noin 34 % ei koskaan. Vapaa-ajanvieton lisäämiseksi toivottiin eniten monipuolisempia pelikenttiä ja luistelukenttää. Lisäksi tasaisesti kannatusta saivat leikkipaikkojen lisääminen, jääkiekkokaukalo, ulkoilureitti, ulkokuntoiluvälineet, hiihtolatu sekä oleskelu- ja istumapaikat.

Oppilaiden kehitysideoissa nousi esille paljon samoja teemoja kuin henkilökunnan ja vanhempien kyselyistä. Oppilaat halusivat myös kehittää pihan liikennejärjestelyjä turvallisemmaksi siten, että autoille olisi enemmän paikoitustilaa ja autojen ajo välituntialueella kiellettäisiin. Valaistusta haluttiin myös parantaa. Pelipaikkoja haluttiin lisää esimerkiksi koripallolle, jalkapallolle, sählylle, lentopallolle ja sulkapallolle. Leikkivälineistä pihalta puuttui trampoliini, köysirata, karuselli, kiipeilyseinä, hämähäkkikeinu, puumaja, parkour-puisto, GaGaBall-areena, pulkkamäki ja kioski. Pihalle haluttiin lisää myös keinoja, asfalttimaalauksia, liukumäkiä, heittoseiniä, koripallotelineitä, maaleja ja muita pelivälineitä.

Oleskelua varten toivottiin lisää penkkejä ja nurmialueita, joissa voisi istuskella. Katoksia toivottiin niin koulun pihalle kuin linja-autopysäkille. Pyörille ja välituntivälineille kaivattiin lisää säilytystilaa. Pihalle kaivattiin myös roskikset. Pihalle toivottiin lisää kasvillisuutta, puita, pensaita sekä kukkia ja hyötykasveja, kuten hedelmäpuita, marjapensaita ja kasvimaata.

6.3 Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelman selostus

6.3.1 Tavoitteet

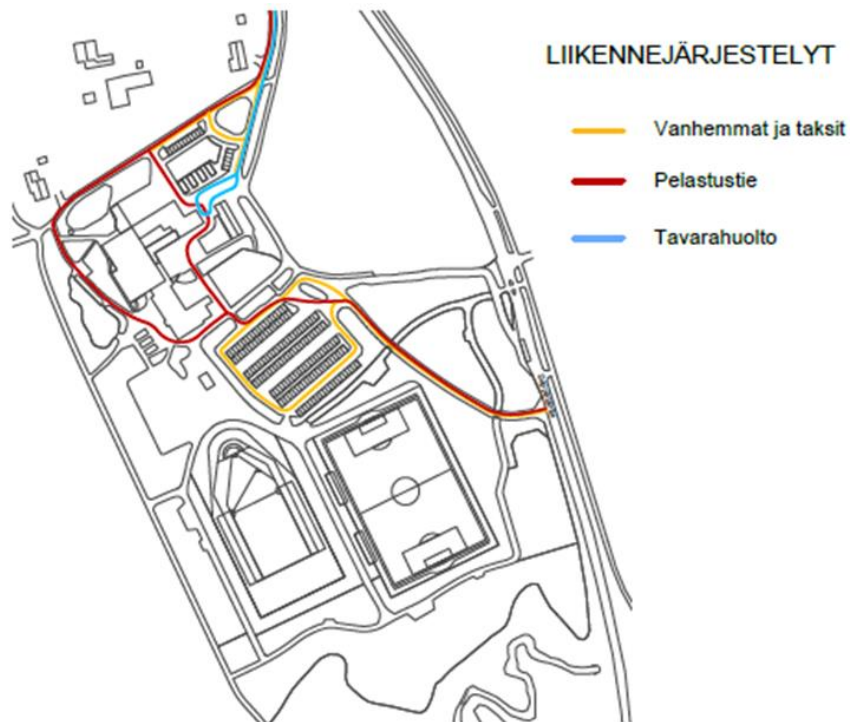
Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelman tavoitteena on tehdä koulukeskuksen alueesta viihtyisä ja virikkeellinen ympäristö koulun oppilaille, henkilökunnalle sekä muille alueen käyttäjille. Suunnitelmassa on erityisesti otettu huomioon koulun pihan turvallisuuden parantaminen sekä liikennejärjestelyjen selkeyttäminen.

Viihtyisyyttä ja mielenkiintoa koulun pihaan on tuotu muun muassa lisäämällä kasvillisuuden määrää ja monimuotoisuutta. Kasvivalinnoissa on kiinnitetty huomiota helppohoitoisuuden ja kestävyuden lisäksi myös väriin, kukintaan ja kasvillisuudessa tapahtuviin muutoksiin vuodenaikojen vaihtuessa. Koulukeskuksen alueen eri kasvillisuustyypeillä on lisäksi suuri vaikutus maisemakuvaan ja luonnon monimuotoisuuteen, mikä on myös suunnitelmassa tuotu esiin. Pihan hoidollisesti hankalia kohtia on kehitetty siten, että hoitotöitä saadaan tehostettua ja intensiivisimmän hoidon alueet selvemmin rajattua.

6.3.2 Liikennejärjestelyt ja paikoitus

Suunnitelmassa koulun välituntialueet on rauhoitettu autoliikenteeltä. Saattoliikenne tapahtuu Koulutien ja uuden Opintien tielinjauksen kautta. Koulutien ja uuden Opintien päässä on molemmissa kiertoliittymät nopeaa pysähtymistä varten sekä paikoituspaikkoja pidempää pysäköintiä ja lapsen saattamista varten. Taksiliikenne rajoittuu myös samalle alueelle kuin saattoliikenne. Liikennettä ohjaavat opasteet ja ajoesteet. Kouluajan ulkopuolella ajoneuvoliikennettä koskevat samat rajoitukset kuin kouluaikoina ja ajoneuvot jätetään niille osoitetuille autopaikoille.

Koulun huoltoliikenne tapahtuu Koulutien päässä sijaitsevan huoltopihan kautta. Keittiön roska-astiat on siirretty suunnitelmassa Tenavatuvan päätteeseen. Siirron tarkoituksena on vähentää raskaan liikenteen käyntiä koulun keskipihalla ja siten parantaa koulupihan turvallisuutta. Mahdollisuuksien mukaan myös keittiön tarvikehuolto tapahtuu huoltopihan kautta. Autoliikenteen rajaamisella Koulukadun ja uuden Opintien alueille rauhoitetaan koulun muu alue kevyenliikenteelle ja koulun pihan ylläpitokalustolle.

Kuvio 1. Teemakartta alueen liikennejärjestelyistä (Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma 2015)

Koulutien ja Koulukujan varrella on yhteensä 16 autopaikkaa. Uuden Opintien paikoituspaikalla on 157 autopaikkaa, joista osa varataan henkilökunnan käyttöön. Linja-autolle on suunnitelmassa levennyspysäkki vanhalla paikalla, jolloin linja-auton pysähtyminen on turvallisempaa eikä linja-auto tuki Seppäläntien takaa päin tulevaa liikennettä.

6.3.3 Leikkipaikat

Suunnitelmassa koulun pihalle on lisätty uusi leikkipaikka. Leikkipaikan välineet on valittu erityisesti vanhimpia oppilaita ajatellen. Uudelle leikkipaikalle on suunniteltu lisää keinuja sekä motoriikkaa ja voimaa kehittäviä välineitä. Leikkipaikan pintamateriaalina on Childsplayn turvatekonurmi. Leikkipaikka on värikäs ja sen ympäristöön on valittu kukkivia puita, pensaita ja perennoja. Leikkipaikalla on useita penkkejä, joten leikkipaikan tarkoitus on leikin lisäksi toimia myös oleskelupaikkana. Penkkien lisäksi leikkipaikalle on sijoitettu roskakoreja. Olemassa olevalta leikkipaikalta uusitaan leikupuomiteline ja alueelle tuodaan uusi karuselli. Leikkipaikan viereiseen rinteeseen on suunniteltu koristeomenapuita ja maanpeitekasvilisuutta.

Suunnitelmassa koulurakennuksen pohjoispuolella on seikkailurata ja lautatiipiikylä. Seikkailurata on sijoitettu mäntyiselle metsikköalueelle. Seikkailurataan on valittu tasapainoiluvälineitä ja oleskelua varten alueelle on suunniteltu lautaisia tiipiimajoja. Seikkailuradan välineet ja rakenteet on valittu sopimaan metsäiseen yleisilmeeseen ja lautaiset tiipit saavat ajan myötä kauniin harmaan sävyn. Vanhojen keinujen paikalle on sijoitettu uusi keinu.

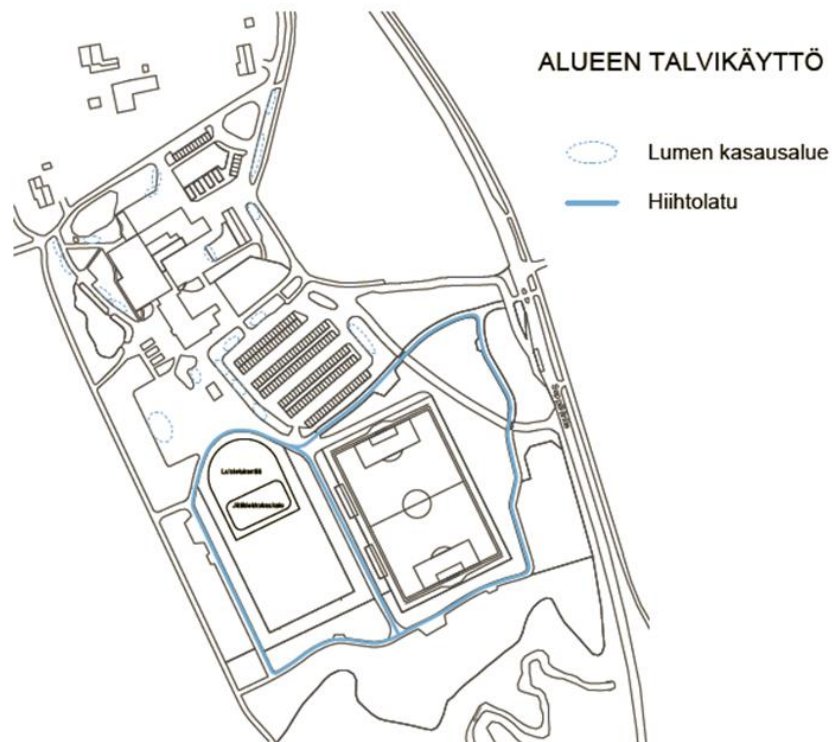

6.3.4 Palloilualueet

Eri pallopeleille on varattu alue koulurakennuksen eteläpuoleiselta vanhalta kivituhkakentältä. Alue pinnoitetaan avoimella asfaltilla (AA), joka on huokoisuutensa ansiosta vettä läpäisevä ja pysyy paremmin kuivana, mikä pidentää alueen käyttöaikaa, sillä alueen pinta ei pakkasten tullen jäädy niin helposti. Asfalttipinta mahdollistaa lisäksi monien palloilulajien harastamisen.

Suunnitelmassa palloilualueelle on sijoitettu monitoimiareena. Alueelle on sijoitettu myös lentopallolle, sulkapallolle ja tennikselle tarkoitettu kenttä sekä monikulmainen GaGa Ball-areena, joka mahdollistaa luovan pelaamisen. GaGa Ball-areena on helppo kasata ja purkaa. Areenan seinät ovat toisiinsa kiinnitettäviä seinämäelementtejä, joten elementit voidaan laittaa varastoon talven ajaksi, mikä helpottaa alueen talvikunnossapitoa. Koulun alueelle on sijoitettu lisäksi palloseiniä ja koripallotelineitä.

Koulukeskuksen niittyalueella on kaksi isoa pelikenttää. Toinen on nurmipintainen jalkapallokenttä, joka on aidattu korkealla metalliaidalla pohjois-, itä- ja eteläpuolilta. Kentän länsipuolella sijaitsevat katsomot. Toinen kentistä taas on kivituhkapintainen pesäpallokenttä. Pesäpallokentän katsomot sijaitsevat kentän pohjoispäädyn molemmin puolin. Talviaikana pesäpallokentälle tuodaan jääkiekkokaukalo ja kentän pohjoispääty jäädytetään vapaata luistelua varten. Kentän katsomot toimivat myös luistimien vaihtokoppeina. Katsomoista on suora pääsy jäälle ja sitä pitkin kaukaloon.

Kuvio 2. Teemakartalla jääkiekkokaukalo ja luistelukenttä (Koulukeskuksen yleissuunnitelma 2015)

Istumista ja oleskelua varten kenttien reunoille on sijoitettu penkkejä ja nojailukaiteita. Suunnitelmassa kentän laidalla olevasta vanhasta pukukoppirakennuksesta tulee varasto pelivarusteille ja -välineille. Varastossa säilytettäisiin talvella myös GaGa Ball-areenan elementtejä.

6.3.5 Ulkoilu- ja kuntoilureitti

Uusien pelikenttien ympärille on suunniteltu ulkoilu-/ kuntoilureitti. Ulkoilureitin pintamateriaalina on kivituhka. Reitin varrelle on sijoitettu kolme kuntoilupistettä, joissa on eri lihasryhmiä kuormittavia ulkokuntoiluvälineitä. Ulkoilureitti toimii talvisaikaan myös hiihdon harjoittelulatu-
na, jossa on mahdollista hiihtää kolmea eripituista lenkkiä.

6.3.6 Skeittipaikka

Uudelle palloilualueelle on varattu paikka skeittaukselle. Paikalle on sijoitettu skeittivalleja ja rampeja sekä skeittikaiteita. Alueen asfalttipinta sopii skeittaukseen erinomaisesti. Skeittipaikan erillisistä osasista voidaan koota erilaisia kokonaisuuksia ja osien yhdistelmiä. Osasissa on kantokahvat, joten niitä on helpompi siirrellä. Osat voidaan koota varastoon, jolloin alueen talvikunnossapito helpottuu.

6.3.7 Kalusteet ja varusteet

Koulukeskuksen alueelle on tuotu penkkejä oleskelua ja levähdystä varten. Penkkejä ja nojailukaiteita on sijoitettu leikkipaikoille, palloilualueille, katoksiin ja ulkoilureitin varrelle. Penkkien avulla on tuotu myös lisää väriä ja piristystä pihan yleisilmeeseen. Penkkien yhteyteen ja ulkoilureitin varrelle on sijoitettu lisäksi roskakoreja.

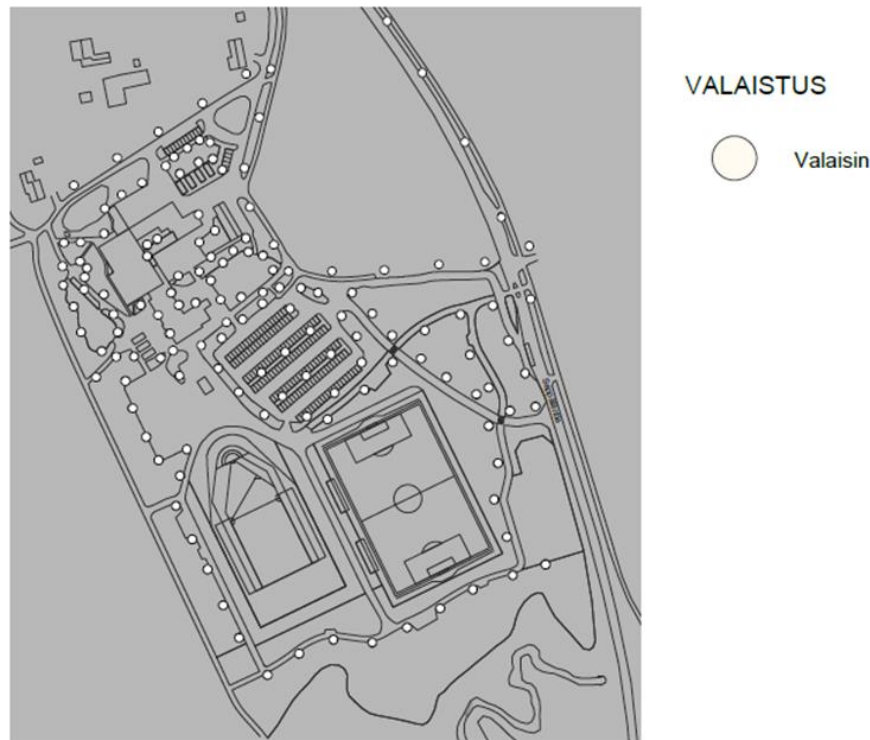
Sadepäiviä varten pihaan on suunniteltu kaksi uutta katosta, koulurakennuksen pohjoispäädyn sisäänkäynnille ja keskipihalle olemassa olevien katosten jatkeeksi. Katoksien alle asfalttiin maalataan erilaisia pelejä, kuten Piha-twisteri ja tammiruudukko sekä hyppyrudukkoja. Sateensuojaa kaivattiin myös linja-autopysäkille, joten sinne on sijoitettu katos.

Suunnitelmassa pyörien säilytystilan puute on ratkaistu siten, että Koulutien pyöräkatosten ja koulurakennuksen eteläpuolen pyöräkatosten paikalle rakennetaan uudet tilavammat katokset. Koulukadun pyöräkatoksista yksi poistuu kokonaan autopaikkojen tieltä. Lisätilaa säilytykseen saadaan Tenavatuvan päädyn autokatoksesta, jonne voidaan sijoittaa pyörätelineitä. Autokatoksen muuttaminen pyöräkatokseksi estäisi iltaisia autokokoon-
tumis- ja katoksessa, jolloin myös roskia ja tupakantumpeja olisi vähemmän.

Ajoestein ehkäistään ylimääräistä autoliikennettä koulun välituntialueella. Koulun pihalla olemassa olevien kivipaasien lisäksi koulurakennuksen pohjoispäätyn Koulukujan varrelle on sijoitettu kaksi ajonestopuomia. Ajonestopuomit on avattavissa, jotta ylläpito- ja pelastusajoneuvot pääsevät liikkumaan koulun pihalla.

6.3.8 Valaistus

Olemassa oleviin valaisimiin tulisi vaihtaa kylmän sävyiset energiaa säästävät led-polttimot, jotta valaistuksen tehokkuus saadaan paremmaksi. Lisäksi suunnitelmassa valaistusta on lisätty muun muassa leikkipaikkojen ympäristöissä, palloilualueelle, pelikenttien ympärille, ulkoilureitin varrelle, koulurakennuksen seinustoille sekä linja-autopysäkille. Valaisinmallina käytetään samoja pylväs- ja seinävalaisimia kuin pihalla on jo ennestään. Pelikenttien reunoille asennetaan omat mastovalaisimet.

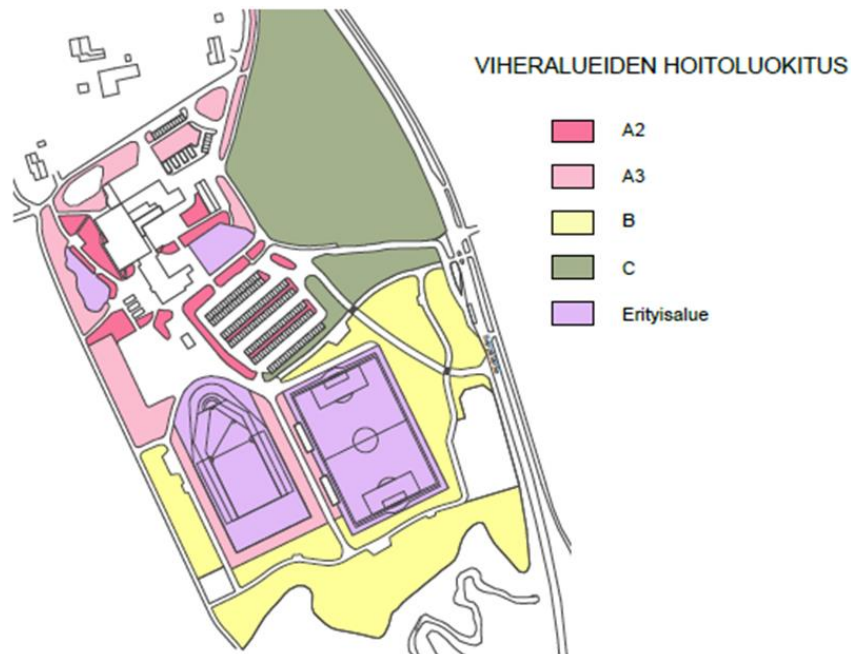
Kuvio 3. Teemakartassa esitetty koulukeskuksen alueen valaistus (Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma 2015)

6.3.9 Hoitoluokitus

Koulukeskuksen viheralueet ovat eri kasvillisuustyyppien vuoksi monimuotoisia. Alueella on metsää, niittyä sekä rakennettuja viheralueita. Suunnitelma on pyrkinyt kunnioittamaan tätä monimuotoisuutta ja säilyttämään edellä mainitut kasvillisuustyyppit.

Koulukeskuksen rakennettuihin viheralueisiin kuuluvat hoitoluokkiin A2 ja A3 kuuluvat alueet. Kyseiset hoitoluokat on esitetty Kuviossa 9. Hoitoluokkaan A2 kuuluvia viheralueita ovat koulurakennuksen ja Opintien paikoituspaikan ympäristössä olevat nurmi- ja pensasalueet. Hoitoluokkaan A3 kuuluvat koulun alueen käyttö- ja suojaviheralueet, kuten kuluväylien väliset viherkaistat ja metsäiset nurmialueet. Erityisalueiksi merkatut hoitoalueet kuuluvat yleisten hoitotöiden osalta A2 hoitoluokkaan, mutta alueen käyttötarkoituksesta johtuen alueella on myös sille tyypillisiä hoito- ja ylläpitotöitä. Erityisalueita ovat leikkipaikat ja uudet pelikentät.

Hoitoluokkaan B kuuluvat niittyalueet. Niittyalueet sijaitsevat uusien pelikenttien ja ulkoilureitin ympäristössä, jossa ensisijaisena käyttötarkoituksena on virkistys- ja ulkoilutoiminta. Hoitoluokan C alueisiin kuuluvat metsäiset alueet, joille tyypillistä on hoidettu ja maisemaltaan edustava metsäkasvillisuus sekä ensisijaisena käyttötarkoituksena on oleskelu, leikki, liikunta ja ulkoilu.

Kuvio 4. Teemakarttaan on merkitty alueen hoitoluokat (Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma 2015)

6.3.10 Kasvivalinnat

Valtatie aiheuttaa useita haasteita kasvillisuudelle. Kasvillisuuden tuleekin suojata melulta sekä tuulelta, sitoa pölyä, kestää tiesuolausta ja ilmansaasteita. Valtatien ja koulun väliselle suojaviheralueelle on valittu sekä ainavihantia että kesävihantia puita ja pensaita. Monikerroksisella kasvillisuudella ja ainavihantilla kasveilla saadaan aikaan tehokas melun ja tuulen suojaus. Suojaviheralueeseen on valittu muun muassa metsätammi (*Quercus robur*), vuorijalava (*Ulmus glabra*), makedonianmänty (*Pinus peuce*), siperianpihta (*Abies sibirica*) ja kääpiövuorimänty (*Pinus mugo 'Pumilio'*). Lehtipuista metsätammi ja vuorijalava muun muassa suojaavat tehokkaasti melulta ja sitovat maantiepölyä sekä ovat tiesuolan ja ilmansaasteiden suhteen kestäviä.

Maanpeitekasvillisuudella on pyritty helpottamaan viheralueiden hoitotöitä ja erityisesti ruohonleikkuuta. Kasvillisuudeksi on valittu vähän hoitoa vaativia kestäviä lajeja. Olemassa olevan leikkikentän viereiseen rinteeseen on suunniteltu rusovuohenkuusamaa (*Diervilla sessilifolia 'Rusko'*), joka on hyvä maanpeitekasvi ja sillä on komean punainen syysväri. Opintien uuden paikoitusalueen välikasvillisuudeksi ja palloilun pohjoisrinteen maanpeitekasviksi on valittu rinneangervoa (*Spiraea densiflora*).

Rinneangervo soveltuu erinomaisesti katualueille, sillä se sietää hyvin kuivuutta ja tiheän kasvutapansa vuoksi se on hyvä maanpeitekasvi.

Myös kasvillisuuden koristearvoon ja kasvillisuudessa tapahtuviin muutoksiin vuodenaikojen vaihtuessa on kiinnitetty huomiota. Koulun pihalle on valittu lajeja siten, että koko kasvukauden ajan on jotain nähtävää ja koettavaa. Keväällä ennen lehtien puhkeamista aloittaa näyttävästi kukintansa vuorijalava ja jalo-onnenpensas (*Forsythia 'Northern Gold'*). Loppukeväästä kukkivat metsävaahtera (*Acer platanoides*) sekä hurmevaahtera (*Acer platanoides 'Faassens's Black'*) tummanpunaisin kukin ja runsain valkoisin kukin norjanangervo (*Spiraea 'Grefsheim'*). Alkukesästä kukkivat purppuraomenapuu (*Malus Purpurea-Ryhmä 'Aamurusko'*), tarhaomenapuut (*Malus domestica 'Grenman'* ja *Malus domestica 'Huvitus'*), kotipihlaja (*Sorbus aucuparia*) ja pylväspihlaja (*Sorbus aucuparia 'Fastigiata'*). Tarhapäivänlijalla (*Hemerocallis Hybrida-Ryhmä 'Arctic Snow'*) on kaunis muusta kasvillisuudesta poikkeava lehdistö ja suuret kermanvalkoiset kukat, joilla se kukkii heinäkuusta pitkälle syksyyn. Loppukesästä syksyyn kukkii myös vaalean keltaisin kukin pensashanhikki (*Dasiphora fruticosa 'Limelight'*).

Syksyllä upean syysvärin saavat metsävaahtera, pihlajat ja rusovuohenkuusama. Hurmevaahteran lehdistö taas on koko kasvukauden tummanpunainen. Talvella kasvillisuudesta erottuu keltaoksakanukka (*Cornus alba subsp. 'Flaviramea'*), jolloin sen keltaiset oksat erottuvat edukseen. Mielenkiintoa talviseen maisemaan tuo myös kesävihanta siperianlehtikuusi (*Larix sibirica*), joka tiputtaa vaaleanvihreät neulasensa talveksi, jolloin runko, oksat ja kauniit kävyt paljastuvat. Eri kasvillisuustyyppien vuodenaikoina tapahtuvalla muutoksella on tärkeä merkitys myös lasten havainnoinnin ja uuden oppimisen kannalta.

Hyötykasveiksi pihalle on valittu tarhaomenapuut (*Malus domestica 'Grenman'* ja *Malus domestica 'Huvitus'*), jotka tekevät omenia elokuun lopusta syyskuun loppuun sekä marjapensaina mustaherukka (*Ribes nigrum 'Ola'*) ja punaherukka (*Ribes rubrum 'Punahilkka'*). Hyötykasvien valinnassa on kiinnitetty huomiota tukevaan ja vähän hoitoa tarvitsevaan kasvutapaan sekä sadontuotantoon, joka on pyritty ajoittamaan koulun alkamisajan tienoille.

Niittyalueelle on valittu alueen luonnontilaiseen ilmeeseen sopivia kasveja, kuten metsämänty (*Pinus sylvestris*), kotipihlaja sekä harmaaleppä (*Alnus incana*). Puistomaista ilmettä alueelle on tuotu metsävaahterasta (*Acer platanoides*) ja siperianlehtikuusesta (*Larix sibirica*). Lämpökeskuksen edustalle on katupuuvivistö lajiksi valittu serbiankuusi (*Picea omorika*), joka hyvin kapean kasvutapansa vuoksi sopii katualueille puuvivistöön.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni onnistui tiukaksi muodostuneesta aikataulusta huolimatta erittäin hyvin. Kaikki työlleni asettamani tavoitteet täyttyivät. Onnistuin hyvin opinnäytetyöhön valittujen eri käyttäjäryhmien osallistamisessa, ot-

---

tamaan huomioon eri käyttäjäryhmien sekä tilaajan kehitysehdotukset suunnitelmassa sekä laatimaan suunnitelmaselostuksen.

Opin paljon uutta osallistamisesta, josta minulla ei ollut ennestään käytännönkokemusta. Haastavaa osallistamisessa oli oikeiden osallistamismenetelmien löytäminen, sillä osallistettavien käyttäjäryhmien henkilömäärät olivat suuria. Osallistettavien käyttäjäryhmien määrää myös rajattiin, jotta otos ei olisi tullut liian suureksi opinnäytetyön aikataulun ja työmäärän kannalta. Opin paljon myös sähköisten kyselyjen laatimisesta ja kysymysten muotoilusta. Sähköiset kyselyt onnistuivat erinomaisesti ja niistä saaduista tuloksista oli helppo tehdä yhteenvedot. Oppilaille suunnattu Tulevaisuusverstaas onnistui ja soveltui hyvin suurelle henkilömäärälle. Tulevaisuusverstaan avulla saatiin erittäin tehokkaasti kerättyä paljon ideoita ja kehitysehdotuksia helposti käsiteltävässä ja analysoitavassa muodossa. Aikataulu osallistamisen toteuttamiselle oli tiukka ja vastanneiden määrä oli ennalta odotettua pienempi, mutta tulokset toivat silti selkeästi esille keskeiset kehitysehdotukset niin opettajilta, esikoulun henkilökunnalta, vanhemmilta kuin myös oppilailta. Myöhemmin huomattuna kyselyihin olisi voinut lisätä myös kysymyksen siitä, mikä koulun pihassa oli nykyhetkellä hyvää eikä keskittyä pelkästään kehityskohtiin.

Opinnäytetyöni raportointiosuuden laatiminen oli haastavaa. Teoriaa oli runsaasti saatavilla, joten sen rajaaminen oli välttämätöntä. Varsinaisia valmiita ohjeistuksia ei löytynyt koulupihojen tai lähiliikuntapaikkojen suunnittelusta, siksi teorian kokoamisessa ja suunnitelmaa tehtäessä käytin hyödyksi yleisiä ohjeistuksia esimerkiksi liikennejärjestelyjen, paikoituksen, leikkipaikkojen, liikuntasuorituspaikkojen, kasvillisuuden ja esteettömyyden suunnittelusta. Edellä mainituista aiheista on saatavilla paljon tietoa, mutta tätä tiedon määrää olen joutunut rajaamaan, jotta teoriaosuudesta ei tulisi liian pitkä. Teoriaosuus onkin rajattu siten, että se tukee ja perustelee suunnitelmaratkaisuja. Tässä rajauksessa olen onnistunut mielestäni erinomaisesti.

Suunnittelussa haastavinta oli alueen iso koko, jolloin mittasuhteita piti aika ajoin tarkastella. Suunnitelma-alueen suuren koon vuoksi kaiken tiedon sisällyttäminen suunnitelmaan oli myös ongelma. Vaikka käytössäni oli A0 planssi, jouduin tekemään useamman osasuunnitelman yleissuunnitelmasta. Onnistuin kuitenkin koostamaan hyvän suunnitelmakokonaisuuden, jota täydensin suunnitelmaselostuksella. Suunnitelmaselostus tukeutuu teoriaosuudessa käsiteltyihin tietoihin. Selostuksen tarkoituksena on selvittää ja perustella suunnitelmaratkaisuja. Suunnitelmaan tai selostukseen olisi voinut liittää havainnekuvia alueesta, mutta se jäi tekemättä ajan rajallisuuden vuoksi.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Helenius M. 1993. Ympäristötalkoot – Koulupihat ja lähiympäristöt toimiviksi ja viihtyisiksi. Lahti: Esan Kirjapaino Oy. 6.

Houtsonen L. n.d. Koulupiinan ja sen lähiympäristön hyödyntäminen biologian ja maantiedon opetuksessa. Teoksessa Sassi P. (toim.) Koulupiinan mahdollisuudet –opas. Helsinki. 14.

Huopanen M. n.d. Turvallinen oppilas- ja huoltoliikenne. Teoksessa Sassi P. (toim.) Koulupiinan mahdollisuudet –opas. Helsinki. 59.

Hyvän lasten liikuntapaikan ominaisuuksia. 2002. Teoksessa Karvinen J. & Norra J. (toim.) Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu no 83. Hämeenlinna: Rakennustieto Oy. 33–34, 36, 38.

Junttila E. 2009. Toimiva, kestävä ja turvallinen leikkikenttä. Tampere: Esa-Print. 21–22, 25.

Järnefelt H. n.d. Paikallisuus kunniaan. Teoksessa Sassi P. (toim.) Koulupiinan mahdollisuudet –opas. Helsinki. 7.

Kukkonen H. & Horelli L. 2002. Suunnittelu lasten kanssa. Teoksessa Karvinen J. & Norra J. (toim.) Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu no 83. Hämeenlinna: Rakennustieto Oy. 28.

Kuuskoski E. n.d. Koulupiinan mahdollisuudet. Teoksessa Sassi P. (toim.) Koulupiinan mahdollisuudet –opas. Helsinki. 3.

Lasten kehitystä tukeva liikunta. 2002. Teoksessa Karvinen J. & Norra J. (toim.) Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu no 83. Hämeenlinna: Rakennustieto Oy. 9, 11.

Lähiliikuntapaikka – Liikuntarakentamisen uusi mahdollisuus!. 2002. Teoksessa Karvinen J. & Norra J. (toim.) Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu no 83. Hämeenlinna: Rakennustieto Oy. 43, 53.

Norra J., Ruokonen R. & Karvinen J. 2004. Koulupihojen liikuntaolosuhteet – valtakunnallinen tutkimus 2003. Nuori Suomi ry:n julkaisusarja 2004:1. Yliopistopaino. 6 – 8.

Reitti M. n.d. Koulupiinan liikuntamahdollisuudet. Teoksessa Sassi P. (toim.) Koulupiinan mahdollisuudet –opas. Helsinki. 33–35.

Tapaninen R. n.d. Koulupiinan suunnittelu ja rakentaminen. Teoksessa Sassi P. (toim.) Koulupiinan mahdollisuudet –opas. Helsinki. 10.

RT 81-11000. Rakennuspohjan ja tonttialueen kuivatus. 2010. Rakennustieto Oy.

RT 86-10966. Ulkoleikkipaikat. 2009. Rakennustieto Oy.

RT 93-10961. Asuntosuunnittelu – Yhteiset ulkotilat. 2009. Rakennustieto Oy.

RT 97-10869. Kuntoreitit. 2006. Rakennustieto Oy.

Tapaninen R. n.d. Koulupihan suunnittelu ja rakentaminen. Teoksessa Sassi P. (toim.) Koulupihan mahdollisuudet –opas. Helsinki. 10.

Verne I. & Ruti M. 2007. Esteetön luontoliikunta. Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu no 93. Tampere: Tammer-Paino Oy. 25,35.)

Sähköiset lähteet:

FCG Suunnittelu ja tekniikka. 2014. Kurittulan koulukeskuksen asemakaava ja asemakaavan muutos. Maskun kunta.

Huttunen A. n.d. Osallistava suunnittelu. Koulupihat lähiliikuntapaikkoina – Suunnitteluopas. Nuori Suomi ry. Viitattu 15.3.2015.
http://www.koulupihatlahiliikuntapaikkoina.info/suun_opas_3.htm

Kansalaisen karttapaikka. Maanmittauslaitos. Viitattu 15.3.2015.
<http://kansalaisen.karttapaikka.fi/kartanhaku/osoitehaku.html?e=231959&n=6724497&scale=4000&tool=siirra&width=600&height=600&lang=fi>

Kanta-Maskun yleiskaava. 2012. Maskun kunta. Viitattu 14.3.2015.
http://www.paikkatieto.airix.fi/paikkatieto/masku/yleiskaava/yleiskaava.jsp?kaavamerkinta=Kaavamerkint%E4&mapTools=zoom_in&imgox=&imgoy=&imgex1=&imgey1=&imgex2=&imgey2=&WIDTH=1116&HEIGHT=550&OLD_WIDTH=1116&OLD_HEIGHT=550&foo=bar&mittakaava=5448.011754&keskusta=1560929.409673%2C6718016.027525&kieli=suomi&kuva=%2Fmapimages%2Fscreen_166431396741559887.jpg%3Frefresh%3D580892565&kartta=yleiskaava

Kompan Oy. Smart Playground. Viitattu 24.4.2015.
<http://www.smart-playground.fi/>

Koulupihat lähiliikuntapaikkoina – Suunnitteluopas. n.d. Nuori Suomi ry. 5. Viitattu 7.4.2015.
<http://www.koulupihatlahiliikuntapaikkoina.info/index.htm>

Kurittulan koulukeskuksen asemakaava. Maskulainen – Maskun kunnan ja seurakunnan tiedotuslehti nro 20. 20.11.2014. Maskun kunta. Viitattu 14.3.2015.

http://www.masku.fi/wp-content/uploads/Maskulainen_202014_netti.pdf

Lappset Group Oy. Interaktiiviset tuotteet – nykyajan pelikentät. Viitattu 24.4.2015.

<http://www.lappset.fi/Tuotteet/Interactive-Play>

Lasten ja nuorten liikunta. n.d. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 7.4.2015.

http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/kansalaistoiminta/lapset_ja_nuoret/?lan=fi

Maskun kunta. 2015. Masku lukuina. Viitattu 14.3.2015.

<http://www.masku.fi/tietoa-maskusta/masku-lukuina/>

Mikkola M. n.d. Koulupihat lähiliikuntapaikkoina – Suunnitteluopas. Nuori Suomi ry. 54. Viitattu 7.4.2015.

http://www.koulupihatlahiliikuntapaikkoina.info/suun_opas_5.htm#5_4

Mikola V. 2011. Lähiliikuntapakki. Helsingin kaupungin liikuntavirasto. 4–6, 12, 14–15, 21, 24, 26. Viitattu 7.4.2015.

<http://www.hel.fi/static/liv/lahiliikuntapakki122011.pdf>

Otavan opisto. 2015. Lapsen kognitiivinen kehitys. Viitattu 24.4.2015.

http://opinnot.internetix.fi/fi/materiaalit/ps/ps2/3_kehitys_ikakausittain/02_lapsenkognitiivinenkehitys?C:D=1465729&m:selres=1465729

Ruuska M. n.d. Lähiliikuntapaikoille suunnattu valtionavustus. Koulupihat lähiliikuntapaikkoina – Suunnitteluopas. Nuori Suomi ry. 39. Viitattu 9.4.2015.

http://www.koulupihatlahiliikuntapaikkoina.info/suun_opas_4.htm#4_4

Seppänen P. 2014. Kurittulan koulukeskuksen asemakaava ja asemakaavan muutos – Selostus. Maskun kunta. 6. Viitattu 14.3.2015.

<file:///C:/Users/OMA/Downloads/09814701.PDF>

Siikström H., Rantalainen S. & Tasanko P. n.d. Lasten ja nuorten osallisuusopas – maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalle. Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala. Viitattu 15.3.2015.

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/89703_osallisuusopas_kannet_web.pdf

Turun kaupunkiseudun maakuntakaava. 2004. Varsinais-Suomen liitto. Viitattu 14.3.2015.

<http://www.varsinais-suo->

mi.fi/images/tiedostot/Maankaytto/2010/kaavoitus/Turunkaupunkiseutu/tk_smaakvahvistettu.pdf

---

Tyrväinen L. 2014. Edistävätkö viheralueet ihmisen terveyttä?. Metla. Viitattu 21.4.2015.

http://www.vyl.fi/userData/vyl/pdf/mvp/2014/MVP2014_tyrvainen-verkkoon.pdf

Valo ry. n.d.a. Lähiliikuntapaikoille suunnattu valtionavustus. Viitattu 9.4.2015.

http://www.lahiliikuntapaikat.fi/tukea_hankkeille/avustukset/lahiliikuntapaikoille-suunnattu-valtiona

Valo ry. n.d.b. Puistot. Viitattu 21.4.2015.

<http://www.lahiliikuntapaikat.fi/lahiliikuntapaikat/puistot>

Wikipedia. 20015. Masku. Viitattu 14.3.2015.

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Masku>

Ässäkenttäohjelma 2014–2017. Suomen Palloliitto. Viitattu 9.4.2015.

<http://seuraohjelma.fi/seuranhallinto/olosuhteidenkehittaminen/avustusohjelmatjatukimuodot/assakenttaohjelma2014-2017/>

SAATEKIRJE

22.1.2015

HYVÄ VASTAANOTTAJA!

Opiskelen Hämeen ammattikorkeakoulussa maisemasuunnittelun koulutusohjelmassa hortonomiksi. Opinnäytetyöni tarkoituksena on laatia Kurittulan koulukeskuksen uudelle asemakaava-alueelle yleissuunnitelma. Yhtenä suunnitteluprosessin tavoitteista on kerätä ideoita ja kehitysehdotuksia oppilailta, päiväkotilaisilta, henkilökunnalta ja vanhempainyhdistyksen jäseniltä Kurittulan koulun alueen viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamiseksi.

Osallistumisen onnistumiseksi oppilaat saavat työstää ideoitaan tulevaisuusverstaassa teidän opettajien avustuksella. Tulevaisuusverstaas toteutetaan esimerkiksi yhden ympäristö- ja luonnontiedon sekä kahden kuvaamataidon oppitunnin aikana. Tulevaisuusverstaan avulla lapset pääsevät vaikuttamaan oman toimintaympäristönsä suunnitteluun ja harjoittelemaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen taitoja.

Opettajat, päiväkodin henkilökunta ja vanhempainyhdistyksen jäsenet on pyydetty osallistumaan verkkokyselyyn. Kyselyyn tullaan antamaan linkki sähköpostitse. Kyselyyn vastataan nimettömästi. Osallistumalla käyttäjäryhmät pääsevät vaikuttamaan toimintaympäristönsä suunnitteluun. Osallistuminen on vapaaehtoista, mutta toivottavaa myös opinnäytetyön toteutumisen kannalta. Tulevaisuusverstaan järjestämiseen ja kyselyyn vastaamiseen on aikaa kolme viikkoa eli 11.2 asti.

Ohjeistukset tulevaisuusverstaan järjestämiseen ja tulosten dokumentointiin löytyvät liitteestä 1. Annan mielelläni lisätietoja. Lisätietoja saa myös Kurittulan koulun rehtorilta Hannu Lehdolta.

Ystävällisin terveisin,

Jenni Mäki-Tasku
opinnäytetyöntekijä
Hämeen ammattikorkeakoulu
jenni.maki-tasku@student.hamk.fi

LIITE 1

Tulevaisuusverstas -tehtävänanto

Tulevaisuusverstas-menetelmässä pohditaan mahdollisia tulevaisuuden visioita. Tulevaisuusverstas korostaa yhteistä tekemistä ja toimintaa, sillä tulevaisuutta pohditaan ryhmissä ja luokan kesken. Tulevaisuusverstas on hyvin osallistava ja vuorovaikutteinen menetelmä.

TULEVAISUUSVERSTAAN VAIHEET:

1. VALMISTELU

Oppilaille kerrotaan, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa koulupihan suunnittelutyöhön ja heidän kehitysehdotuksensa tullaan ottamaan huomioon lopullisessa suunnitelmassa.

Tulevaisuusverstaan teemana on pohtia millainen Kurittulan koulun piha olisi välitunti- ja vapaa-ajan ympäristönä, kun oppilaat saisivat suunnitella sen. Lisäksi pohditaan mitä pihalla olisi ja mitä oppilaat mieluiten välitunneilla ja ulkoliikunnassa tekisivät? Pohdinnan tukena voidaan käyttää tehtävänannon ohessa olevaa kysymyslistaa.

Oppilaat perehdytetään tulevaisuusverstaan ideaan, sääntöihin ja työvaiheisiin.

Oppilaat jakautuvat 4-6 hengen ryhmiin, joissa heidän on mielekästä työskennellä ja mahdollista esittää mielipiteitään vapaasti.

Verstaan seuraavat vaiheet toteutetaan välitunnin jälkeen, jolloin oppilailla on tarvittaessa aikaa tarkastella koulun pihaa tarkemmin ja pohtia teemaa yhdessä tai itsekseen.

2. ONGELMAVAIHE

Ryhmissä kukin osallistuja kertoo vuorollaan omia ajatuksiaan teemasta. Muut eivät saa tällä välin kommentoida ajatuksia, vaan ne kirjataan ylös sellaisenaan. Kun kaikki ovat esittäneet ajatuksensa, niistä voidaan keskustella.

Ryhmien työskentelyssä pyritään löytämään monipuolisesti ongelmia, joita pihassa on ja joihin halutaan parannuksia.

Ryhmätyöskentelyn jälkeen ryhmä tai yksi ryhmän jäsen lukee kaikki havaitut ongelmat ja puutteet ääneen koko luokalle.

Opettaja kirjaa heränneet ajatukset ylös paperille ja esimerkiksi taululle, josta ne ovat kaikkien luettavissa. Opettaja lähettää muistiinpanot puhtaaksikirjoitettuna oppilaskunnan vastaavalle Pauliina Kaksoselle ja opinnäytetyön tekijälle Jenni Mäki-

Taskulle. Muistiinpanoihin merkitään opettajan nimi, luokka ja osallistuvien oppilaiden lukumäärä.

Huom! Päiväkotilaisten ja nuorimpien oppilaiden ajatukset voidaan kerätä ryhmähaastatteluna lasten kirjoitus- ja lukutaidon mukaan. Haastattelun tulokset kirjataan ylös ja kerrotaan lopuksi koko luokalle.

3. ÄÄNESTYSVAIHE

Kullakin osallistujalla on 3 ääntä. Jokainen osallistuja antaa äänensä kolmelle eri ongelmalle, jotka hänen mielestään ovat tärkeimmät. Oppilas voi myös halutessaan perustella kantansa.

Lasketaan äänet ja otetaan ongelmista syvempään käsittelyyn 3-4 eniten ääniä saanutta. Valittujen ongelmien määrä riippuu luokan ryhmien lukumäärästä ja äänijakaumasta. Tavoitteena on, että jokainen valittu ongelma tulee käsiteltyksi.

Opettaja kirjaa ylös 3-4 eniten ääniä saanutta ongelmaa, jotka valittiin jatkokäsittelyyn.

4. IDEOINTIVAIHE – RATKAISUJEN ETSIMINEN ONGELMIIN

Palataan takaisin ryhmiin. Jokainen ryhmä valitsee jonkin edellä mainituista eniten ääniä saaneista ongelmista käsiteltäväkseen.

Ryhmä pyrkii löytämään ongelmaan uusia ratkaisuja ja vastauksia. Työskentely on vapaata ryhmätyöskentelyä. Tavoitteena on löytää uusia, käyttökelpoisia kehitysratkaisuja.

Oppilaat voivat esimerkiksi piirtää, maalata, tehdä pienoismalleja, kerätä kuvakollaasin tai kirjoittaa ratkaisuehdotuksensa ylös.

Ideointivaihe voidaan toteuttaa 1 tai tarvittaessa 2 kuvaamataidon tunnin aikana.

5. PURKAMISVAIHE JA TOIMINTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

Kukin ryhmä esittää omat ajatuksensa ja ratkaisuehdotuksensa.

Oppilaiden ehdotuksista voidaan järjestää näyttely, jolloin oppilaat pääsevät katsomaan myös toisten luokkien ehdotuksia.

Opettaja kirjaa esitysten pohjalta ideat ylös. Muistiinpanoihin merkitään opettajan nimi, luokka ja osallistujien lukumäärä. Muistiinpanot lähetetään puhtaaksikirjoitettuna pdf- tiedostona oppilaskunnan vastaavalle Pauliina Kaksoselle ja opinnäytetyöntekijälle Jenni Mäki-Taskulle.

KIITOKSET PANOKSESTANNE!

Keskustelua johdattavia kysymyksiä

Mitä teet koulun pihalla välituntisin ja liikuntatunnilla eri vuodenaikoina?

Mitä haluaisit tehdä koulun pihalla eri vuodenaikoina?

Millaisia liikunta- ja leikkivälineitä haluaisit koulun pihalle?

Mitä koulun pihalta mielestäsi puuttuu?

Mitä hyviä ja huonoja puolia koulun pihassa on?

Millainen olisi viihtyisä koulun piha?

Millainen olisi turvallinen koulun piha?

Millaisia kasveja toivoisit koulun pihalle?

Kysely henkilökunnalle

1. Vastaajan sukupuoli

- mies
- nainen

2. Vastaajan työnkuva

- opettajana koulussa
  - opettajan sijainen
  - päiväkodin työntekijä
  - muu virka
-

3. Miten tulet pääsääntöisesti töihin?

- autolla
- linja-autolla
- pyörällä
- kävellen

4. Hyödynnätkö koulun pihaa opetustarkoitukseen?

en koskaan harvoin melko usein usein en osaa sanoa

Käytän pihaa opetustarkoitukseen...

5. Missä oppiaineissa koulun pihaa parhaiten voi hyödyntää?

---

6. Mitä pihan toimintoja haluaisit kehittää? (merkitse tärkeysjärjestykseen, jossa 1 on tärkein)

	1	2	3	4	5	6	7	8
leikkipaikkoja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
liikuntamahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oleskelu- ja istumapaikkoja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
liikennejärjestelyjä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
opastusta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
valaistusta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kasvillisuutta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jotain muuta _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Miten turvallinen koulun piha mielestäsi on?

vaarallinen melko vaarallinen melko turvallinen turvallinen en osaa sanoa

Piha on...

8. Mitkä tekijät aiheuttavat koulun pihalla turvallisuusriskejä?

- vilkas liikenne
  - liikennejärjestelyt
  - näkemäesteet
  - jalankulkuväylien puute
  - vähäinen valaistus
  - leikkipaikkojen sijoittelu
  - piiloutumispaikat
  - ilkivalta
  - jokin muu
- _____

9. Mitkä tekijät vaikeuttavat välituntivalvontaa?

- ei haittaavia tekijöitä
- pihan suuri koko
- pihan rajaamattomuus
- valvojien puute
- piiloutumispaikat
- vähäinen valaistus
- jokin muu
-

---

10. Miten usein koulun pihalla tapahtuu ilkivaltaa?

	ei koskaan	harvoin	melko usein	usein	en osaa sanoa
Ilkivaltaa on..., missä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

11. Mitä muita toiveita tai ehdotuksia sinulla on koulun pihan suhteen?

- Vahvista vastausten lähetys

Kysely vanhemmille

Kyselyn tarkoituksena on kerätä vanhempien huomioita ja kehitysehdotuksia Kurittulan koulun pihan viihtyisyyden ja turvallisuuden kehittämiseksi. Kysely toteutetaan osana opinnäytetyönä suoritettavaa Kurittulan koulukeskuksen alueen yleissuunnitelmaa.

1. Vastaajan sukupuoli

- mies
- nainen

2. Vastaajan ikä

- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-

3. Minulla on lapsi...

- päiväkodissa
- koulussa
- päiväkodissa ja koulussa

4. Viihtyykö lapsesi oman käsityksesi mukaan koulun pihalla?

huonosti melko huonosti melko hyvin hyvin en osaa sanoa

Lapsi viihtyy pihalla...

5. Mitkä ovat tärkeimmät tekijät, jotka vaikuttavat lasten vientiin ja hakemiseen koulusta tai päiväkodista?

- vilkas liikenne
- liikennejärjestelyt

- opastus
  - odotuspaikkojen rajallinen määrä
  - pysäköintipaikkojen rajallinen määrä
  - ei vaikuttavia tekijöitä
  - jokin muu
-

6. Koetko koulun pihan mielestäsi turvalliseksi?

vaarallinen melko vaarallinen melko turvallinen turvallinen en osaa sanoa

Piha on...   ○   ○   ○   ○   ○

7. Mitkä tekijät aiheuttavat koulun pihalla turvallisuusriskejä?

- vilkas liikenne
  - liikennejärjestelyt
  - jalankulkuväylien puute
  - vähäinen valaistus
  - leikkipaikkojen sijoittelu
  - piiloutumispaikat
  - jokin muu
-

8. Vietättekö perheen kesken vapaa-aikaa koulun pihalla ja lähialueella?

päivittäin viikoittain pari kertaa kuussa harvemmin ei koskaan

Vietämme vapaa-aikaa...   ○   ○   ○   ○   ○

9. Mitä toimintoja koulun alueelle pitäisi lisätä, jotta viettäisitte siellä vapaa-aikaa?

- leikkipaikkoja
- monipuolisemmin pelikenttiä
- jääkiekkokaukalo

- luistelukenttä
- ulkoilureitti/ kuntorata
- ulkokuntoiluvälineitä
- hiihtolatu
- oleskelu- ja istumapaikkoja
- jokin muu

_____

10. Mitä muita toiveita tai ehdotuksia sinulla on koulun pihan suhteen?

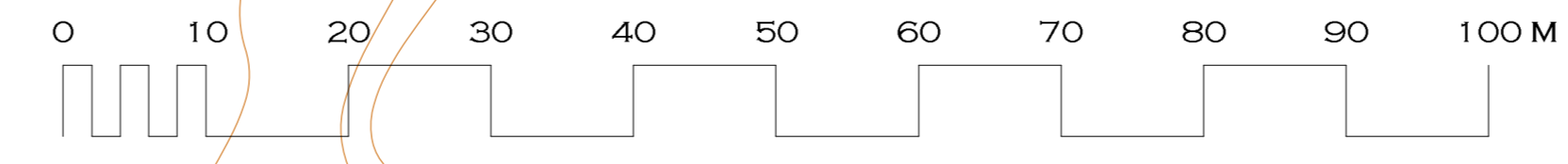
_____

_____

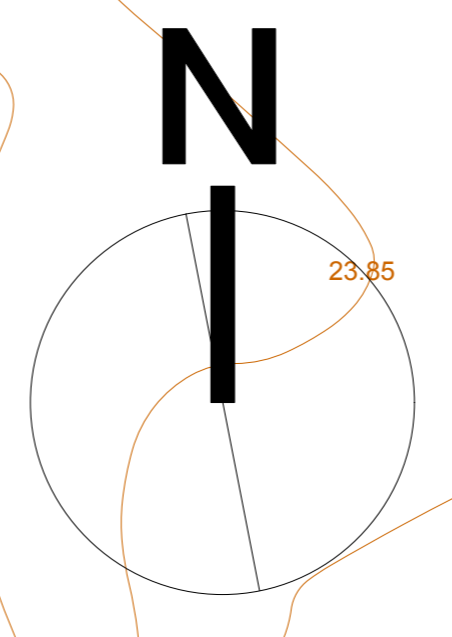
_____

- Vahvista vastausten lähetys

KURITTULAN KOULUKESKUKSEN YLEISUUNNITELMA

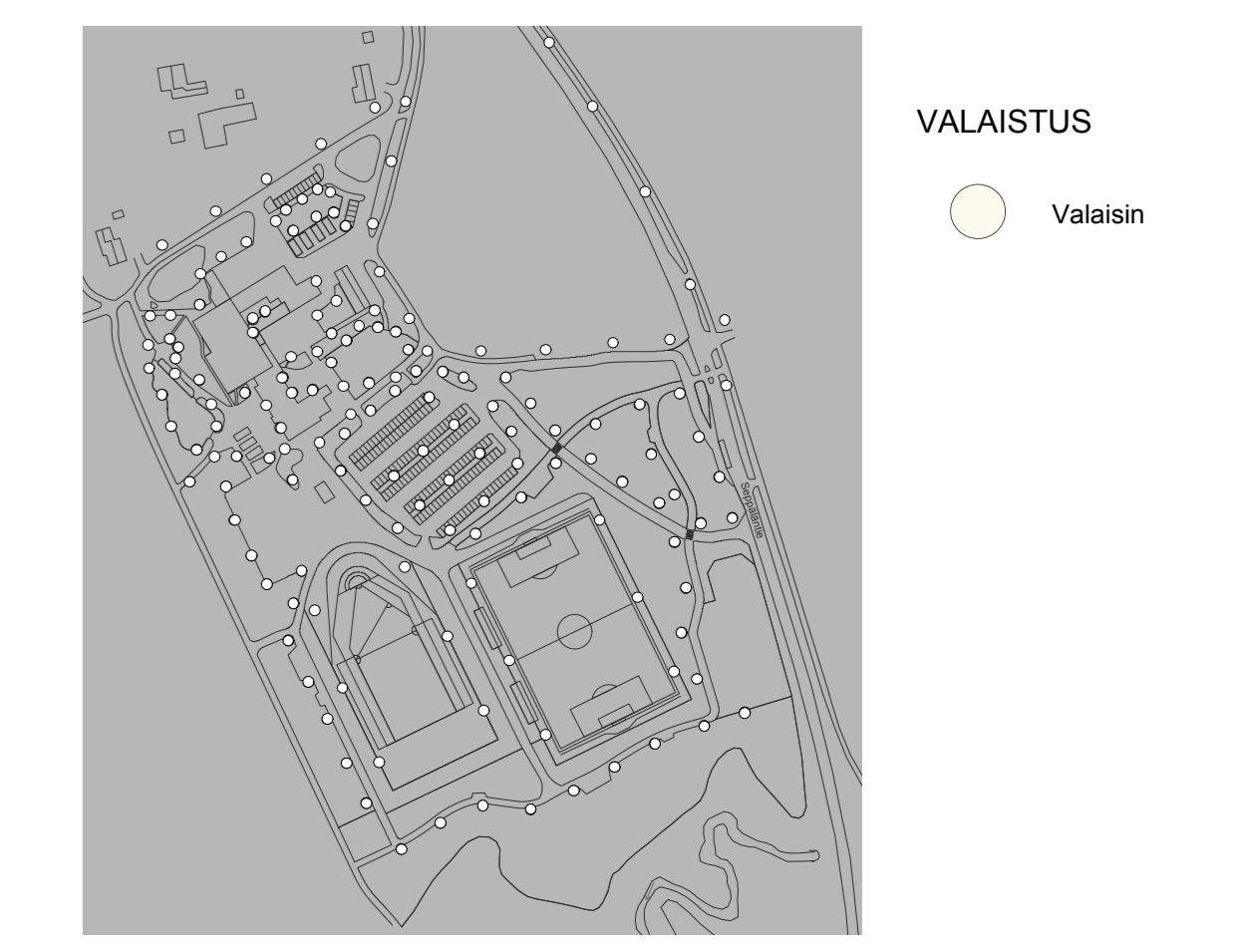
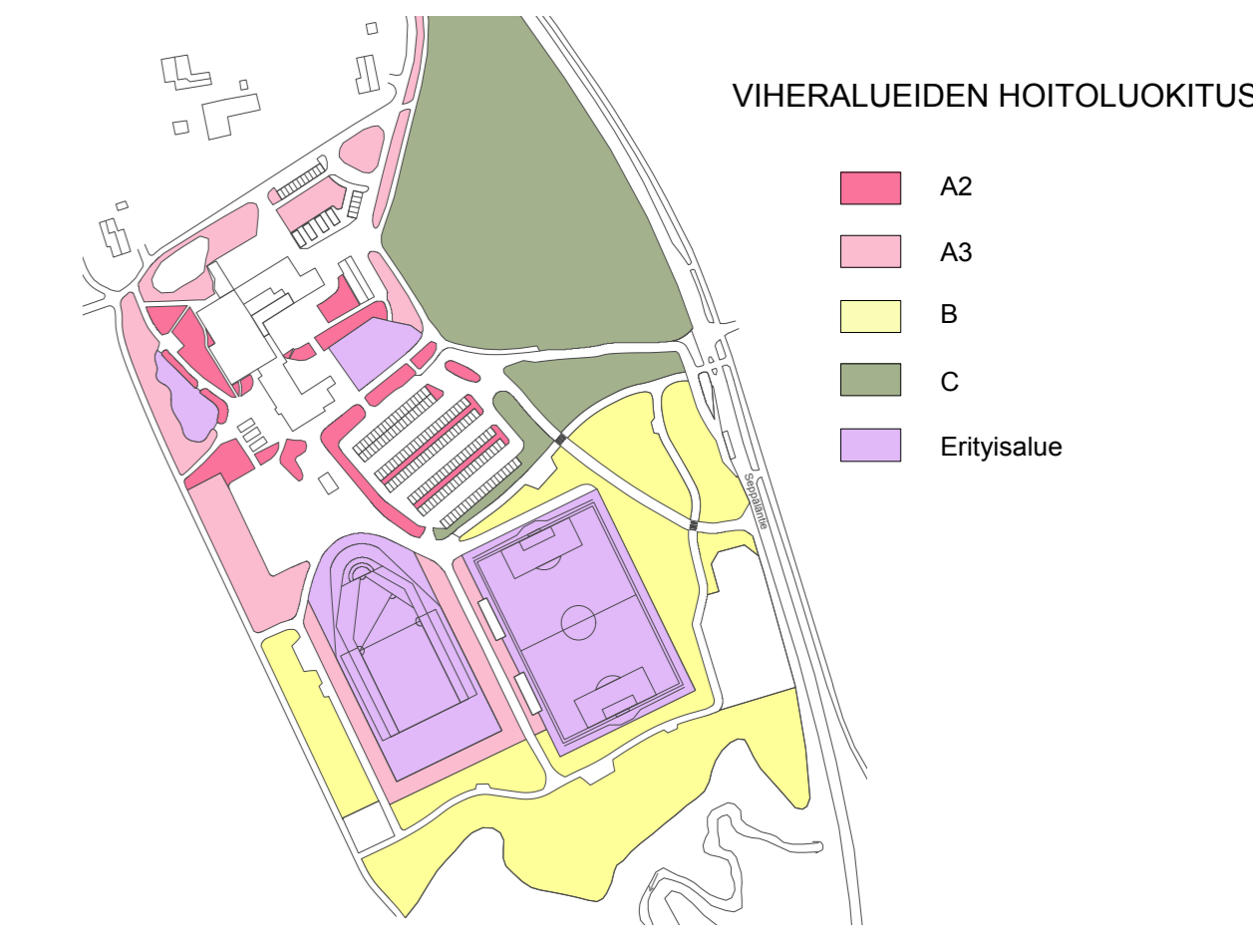
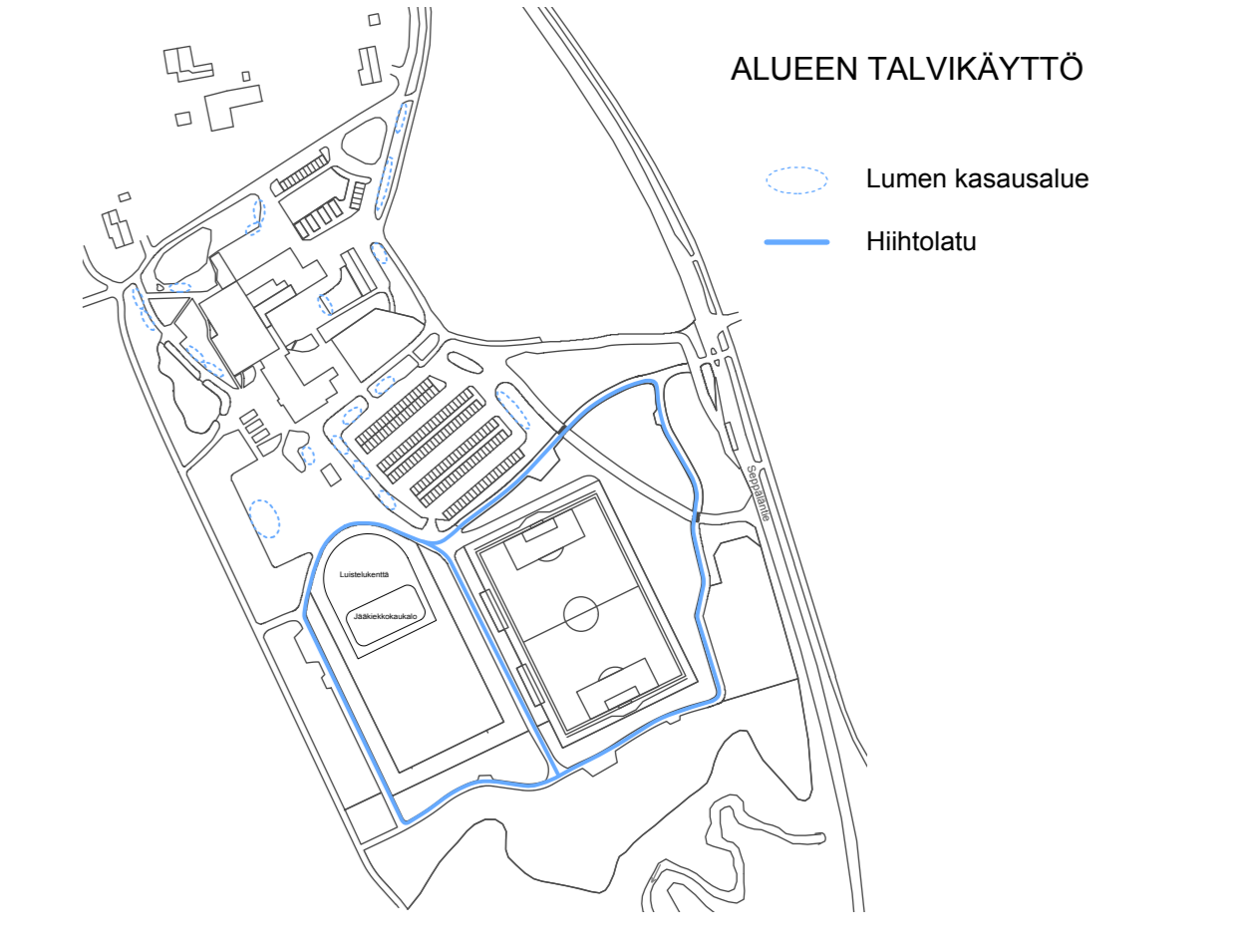
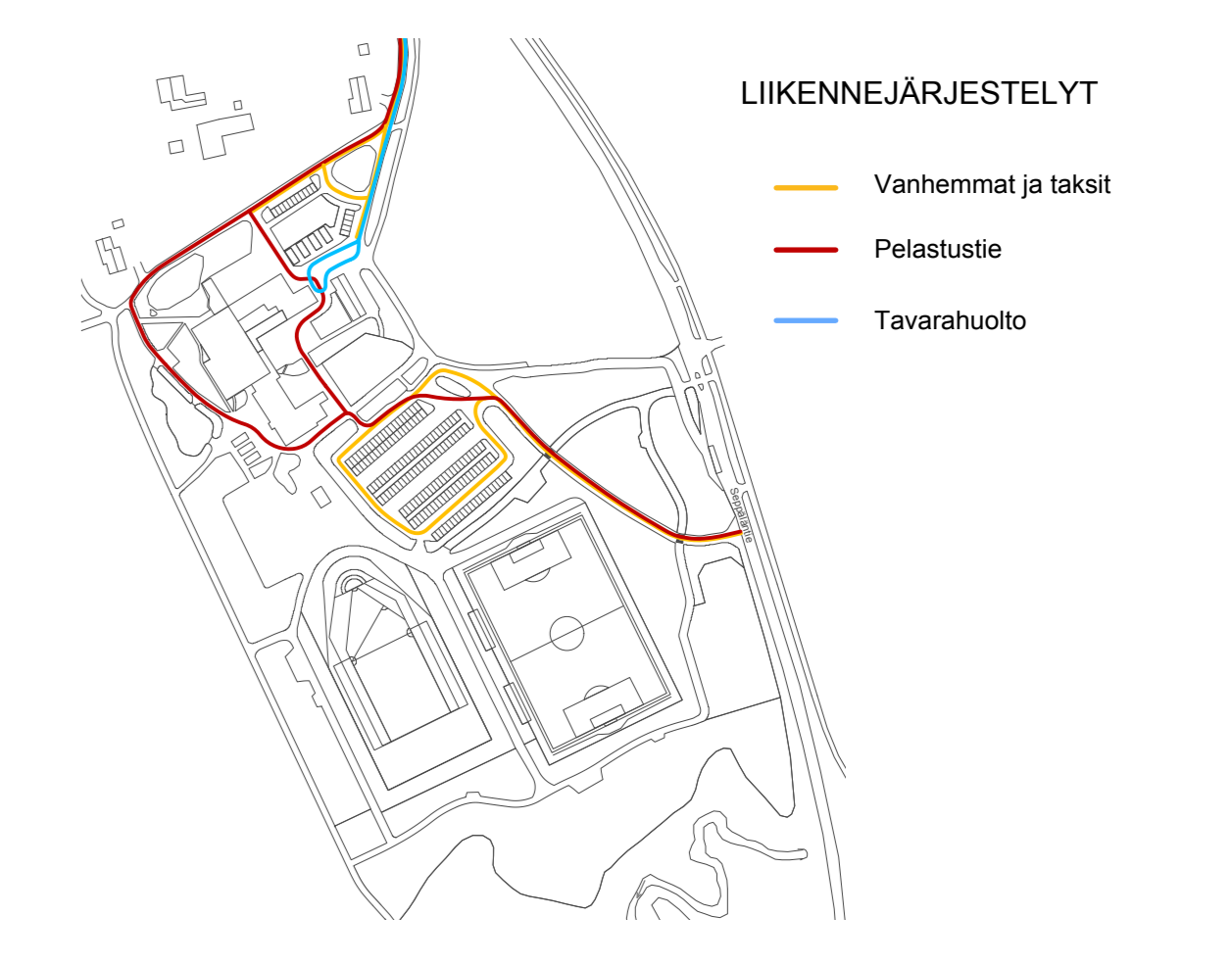
MK 1:500

MERKKIEN SELITYKSET

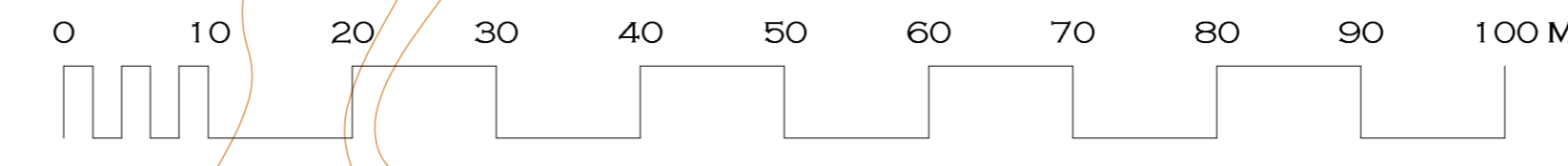
- Olemassa oleva havupuuh/ lehtipuuh
- Poistettava havupuuh/ lehtipuuh
- Istutettava havupuuh/ lehtipuuh
- Olemassa oleva pylväsvalaisin
- Lisättävä pylväsvalaisin
- Penkki
- Roskakori
- Olemassa oleva leikkiväline
- Lisättävä leikkiväline
- Tiipi-maja
- Kiviä
- Astinpuut
- Olemassa oleva korkeuskäyrä
- Olemassa oleva pistekorko
- Nurmikko
- Lehtipensasalue
- Havupensasalue
- Niittymäinen alue
- Metsäinen alue
- Hiekkatekonurmi
- Asfaltti
- Kivituuhka
- Pesubetonilaatta luonnonsoralla

TEEMAKARTAT

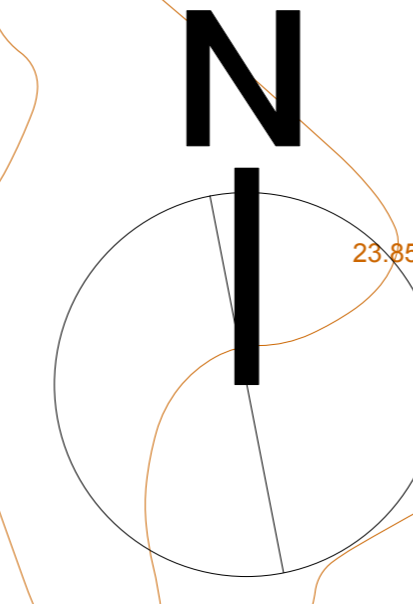

Maskun kunta	Kurittulan kylä		
Rakennustoimenpide	Yleissuunnitelma		
Rakennuskohteen nimi	Kurittulan koulukeskus	Piirustuksen sisältö	Mittakaavat
		Yleissuunnitelma 1/3	1:500
		Teemakartat	1:4000
Suunnittelijan tiedot	Hämeen ammattikorkeakoulu Jenni Mäki-Tasku	Päiväys	29.3.2015

KURITTULAN KOULUKESKUKSEN YLEISSUUNNITELMA

MK 1:500

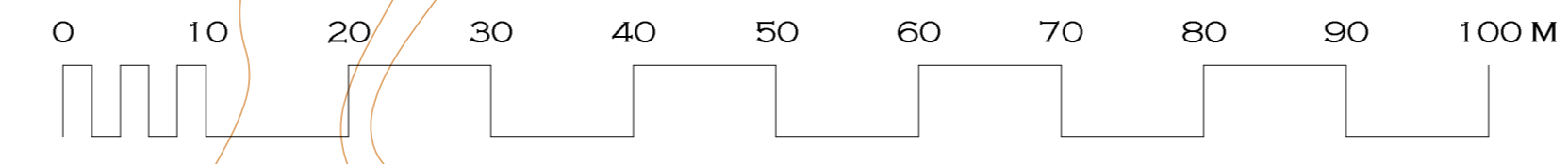
KASVILUETTELO

Tunnus	Nimi	Kokoluokka	Ist.äisyys (cm)	Kpl
Lehtipuut				
ApI	Acer platanoides, metsävaahtera	175 - 200	800	44
AlpFa	Acer platanoides 'Faassen's Black', hurmevaahtera	175 - 200	800	5
Ain	Alnus incana, harmaaleppä	150 - 175	1000	5
MpuAa	Malus Purpurea-Ryhmää 'Aamurusko', purppuraomenapuu	150 - 200	500	2
MdoGr	Malus domestica 'Grenman', tarhaomenapuu		500	2
MdoHu	Malus domestica 'Huvitus', tarhaomenapuu		500	1
Qro	Quercus robur, metsätammi	150 - 175	1800	8
Sau	Sorbus aucuparia, kotiphilaja	150 - 175	400	18
SauFa	Sorbus aucuparia 'Fastigiata', pylväspililaja	150 - 175	200	11
Ugl	Ulmus glabra, vuorijalava	150 - 200	900	21
Havupuut				
Asi	Abies sibirica, siperianpihta	150 - 175	400	19
Lsi	Larix sibirica, siperianlehtikuusi	150 - 175	700	19
Pab	Picea abies, metsäkuusi	125 - 150	700	6
Pom	Picea omorica, serbiankuusi	150 - 175	400	10
PmuPu	Pinus mugo 'Pumilio', kääpiövuorimänty	30 - 40	200	24
Ppe	Pinus peuce, makedonianmänty	125 - 150	600	19
Psy	Pinus sylvestris, metsämänty	150 - 175	800	12
Pensaat				
CalFi	Cornus alba subsp. stolonifera 'Flavirames', keltaoksanukka		250	25
Dfr	Dasiphora fruticosa 'Limelight', pensashanikki		80	316
Dse	Diervilla sessilifolia 'Rusko', rusovohenkuusama		130	555
FNo	Forsythia 'Northern Gold', jalo-onnenpensas		150	61
Rni	Ribes nigrum 'Ola', mustaherukka		130	22
Rru	Ribes rubrum 'Punahikka', punaherukka		150	15
Sde	Spiraea densiflora, rinneangervo		120	600
SGr	Spiraea 'Grefsheim', norjanangervo		150	89
Perennat				
HHyAr	Hemerocallis Hybrida-Ryhmää 'Arctic Snow', tarhapäivänilija		35	270

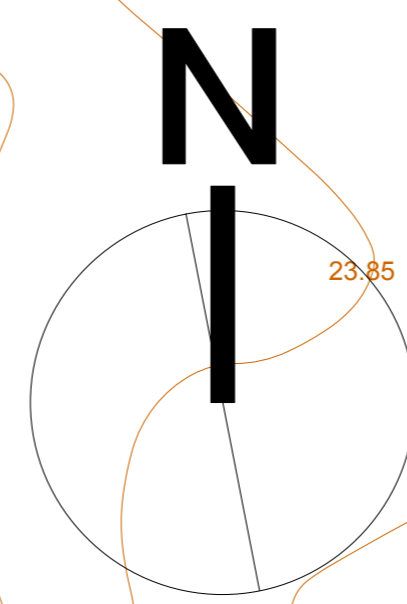

Maskun kunta	Kurittulan kylä		
Rakennustoimenpide	Yleissuunnitelma		
Rakennuskohteen nimi	Kurittulan koulukeskus	Piirrustuksen sisältö	Mittakaavat
		Yleissuunnitelma 2/3	1:500
Suunnittelijan tiedot			
Hämeen ammattikorkeakoulu Jenni Mäki-Tasku	Päiväys 29.3.2015		

KURITTULAN KOULUKESKUKSEN YLEISSUUNNITELMA

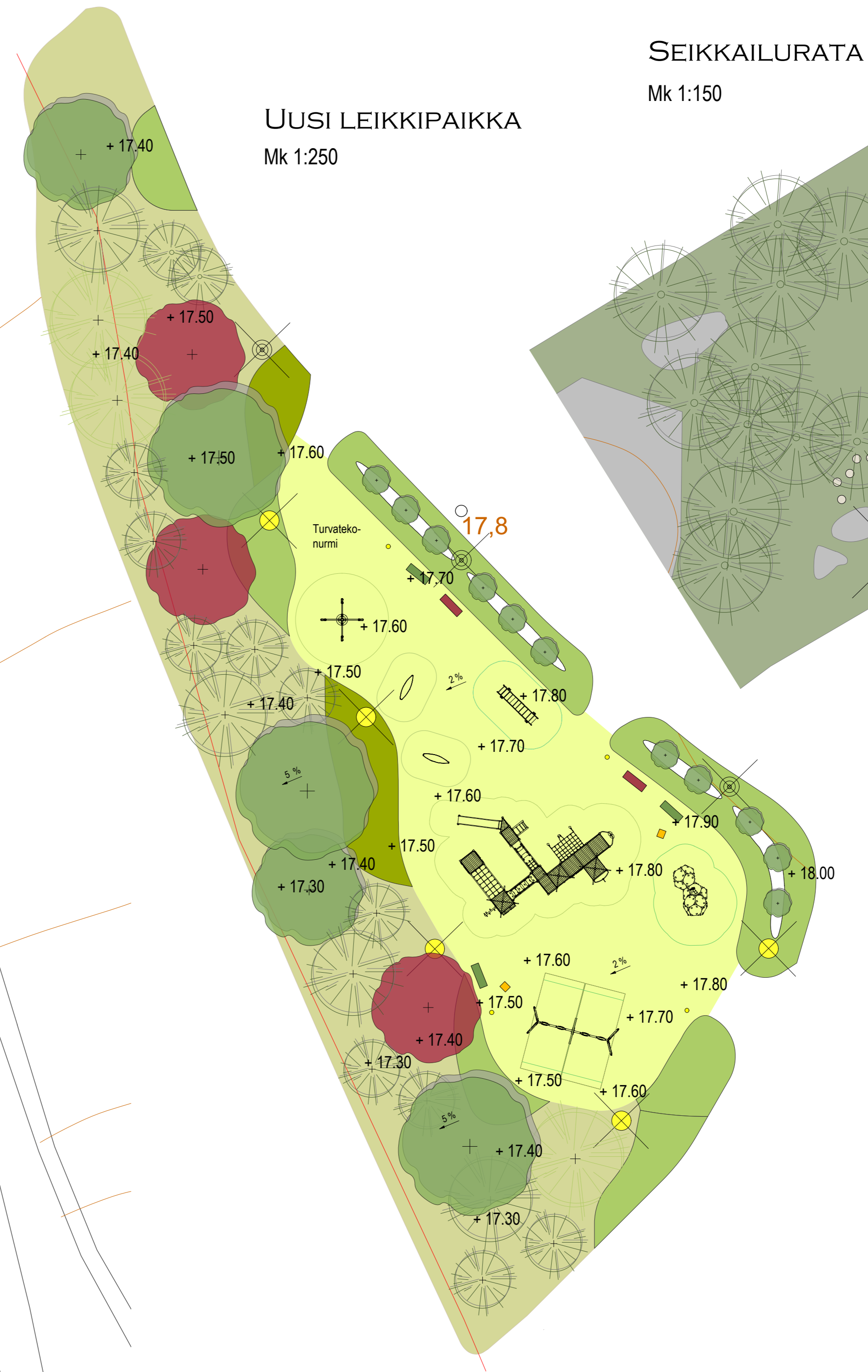
MK 1:500

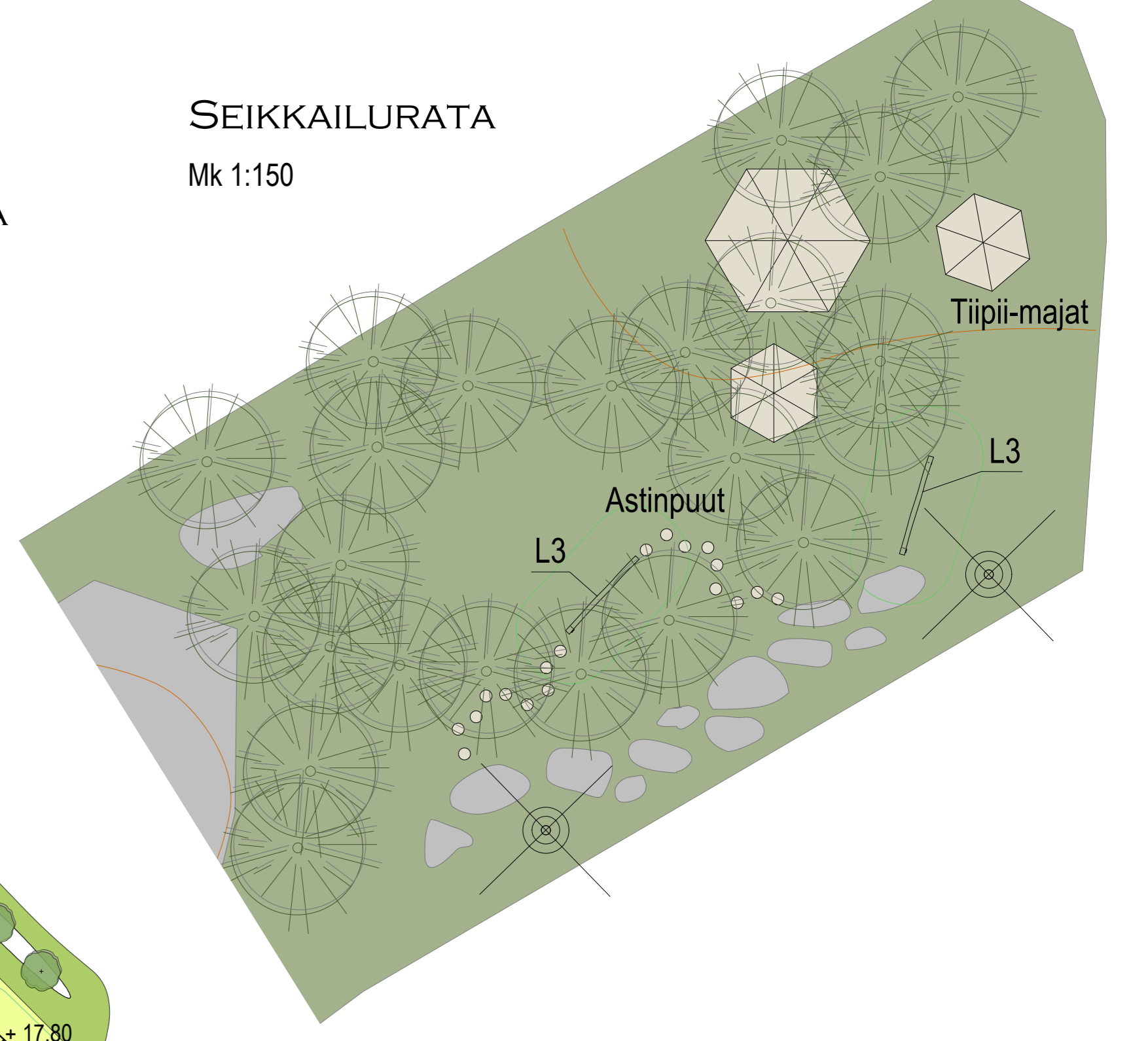
VARUSTELUETTELO

Tunnus	Varuste	Tuotenumero	Väri	Kpl
Leikkivälineet				
L1	Kompan Kaksoiskeinu	KSH90030-0902	Mänty	1
L2	Kompan Linnussa + duokeinu	KSH90045-0902	Mänty	1
L3	Kompan Robinia tasapainopuomi 1	NR0802		2
L4	Kompan Kiipeilykuutiot 3	BLX4102		1
L5	Lappset Motorikkarata	Q02548		1
L6	Lappset Clover Leikapuomit 2:lle	175010		1
L7	Lappset Clover Riipunteline	175016		1
L8	Lappset Clox Iodine	137003M	Apple red	1
L9	Lappset Finno Twist	112350		1
L10	Lappset Mydesing Surfboard	Q60047		2
Urheiluvälineet				
U1	Kompan Koripalloteline	FRE3020		1
U2	Kompan Monitilpat (10 m verkko)	FRE3030		1
U3	Lappset Sport Palloluseinä	80803		4
U4	Lappset Sport Flying Rings	081245M		1
U5	Lappset Sport Back'n Abs	081210M		1
U6	Lappset Sport Box M	081201M		1
U7	Lappset Sport Box L	081202M		1
U8	GymPark Yhdistelmäkokonaisuus 3D	BFCY-21		1
U9	GymPark Yhdistelmäkokonaisuus 3D	BFCY-23		1
U10	PIRESMAnet Multi-Areana 10 x 19,5m	603084		1
U11	PIRESMAnet Skeittivalli	750092		2
U12	PIRESMAnet Skeittiramppi	750090		8
U13	PIRESMAnet Skeittikaide	750080		1
U14	PIRESMAnet Skeittikaide kalteva	750081		1
Kalusteet ja vanusteet				
K1	Kompan Circuit-penkki	NAT206		1
K2	Lappset Park Relax Nojalukaide	NF7670A		4
K3	Lappset Park Yarden Sohva	NFJ2011	Punainen	20
K4	Lappset Park Yarden Sohva	NFJ2011	Vihreä	5
K5	Lappset Park Yarden Tuoli	NFJ2021		2
K6	Lappset Park Pyöritelaine	J17501		1
K7	Lappset CT30-Roskakori tuhkakapilla	CT30A-7021	Harmaa	4
K8	Lappset CT30-Roskakori	CT30-0000	Keltainen	11
K9	Eipac KL-ajopuomi	70202	Puna-valkoinen	2

UUSI LEIKKIPAIKKA Mk 1:250

SEIKKAILURATA Mk 1:150

Sepänkatie

Maskunjoki

Maskun kunta	Kurittulan kylä		
Rakennustoimenpide	Yleissuunnitelma		
Rakennuskohteen nimi	Kurittulan koulukeskus	Piirustuksen sisältö	Mittakaavat
		Yleissuunnitelma 3/3	1:500
		Detailit	1:250, 1:150
Suunnittelijan tiedot			
Hämeen ammattikorkeakoulu Jenni Mäki-Tasku	Päiväys		
	29.3.2015		

KURITTULAN KOULUKESKUKSEN YLEISSUUNNITELMA

Suunnitelmaselostus

Jenni Mäki-Tasku

Hämeen ammattikorkeakoulu

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Kevät 2015

Sisällysluettelo

1	TAVOITTEET	3
2	LIIKENNEJÄRJESTELYT JA PAIKOITUS	3
2.1	Liikenneväylät.....	3
2.2	Paikoitusalueet.....	4
2.3	Linja-autopysäkki.....	4
3	TOIMINNOT JA NIIDEN SIJOITTELU	4
3.1	Leikkipaikat.....	4
3.3	Seikkailurata	6
3.2	Palloilualueet.....	8
3.4	Ulkoilu-/ kuntoilureitti.....	10
3.4	Skeittipaikka	11
4	KALUSTEET JA VARAUSTEET	12
4.1	Penkit.....	12
4.2	Roskakorit.....	13
4.3	Katokset.....	13
4.4	Ajoesteet	15
6	VALAISTUS.....	15
5	KASVILLISUUS.....	17

1 TAVOITTEET

Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelman tavoitteena on tehdä koulukeskuksen alueesta viihtyisä ja virikkeellinen ympäristö koulun oppilaille, henkilökunnalle sekä muille alueen käyttäjille. Suunnitelmassa on erityisesti otettu huomioon koulun pihan turvallisuuden parantaminen sekä liikennejärjestelyjen selkeyttäminen.

Viihtyisyyttä ja mielenkiintoa koulun pihaan on tuotu muun muassa lisäämällä kasvillisuuden määrää ja monimuotoisuutta. Kasvivalinnoissa on kiinnitetty huomiota helppohoitoisuuden ja kestävyuden lisäksi myös väreihin, kukintaan ja kasvillisuudessa tapahtuviin muutoksiin vuodenaikojen vaihtuessa. Koulukeskuksen alueen eri kasvillisuustyypeillä on lisäksi suuri vaikutus maisemakuvaan ja luonnon monimuotoisuuteen, mikä on myös suunnitelmassa tuotu esiin.

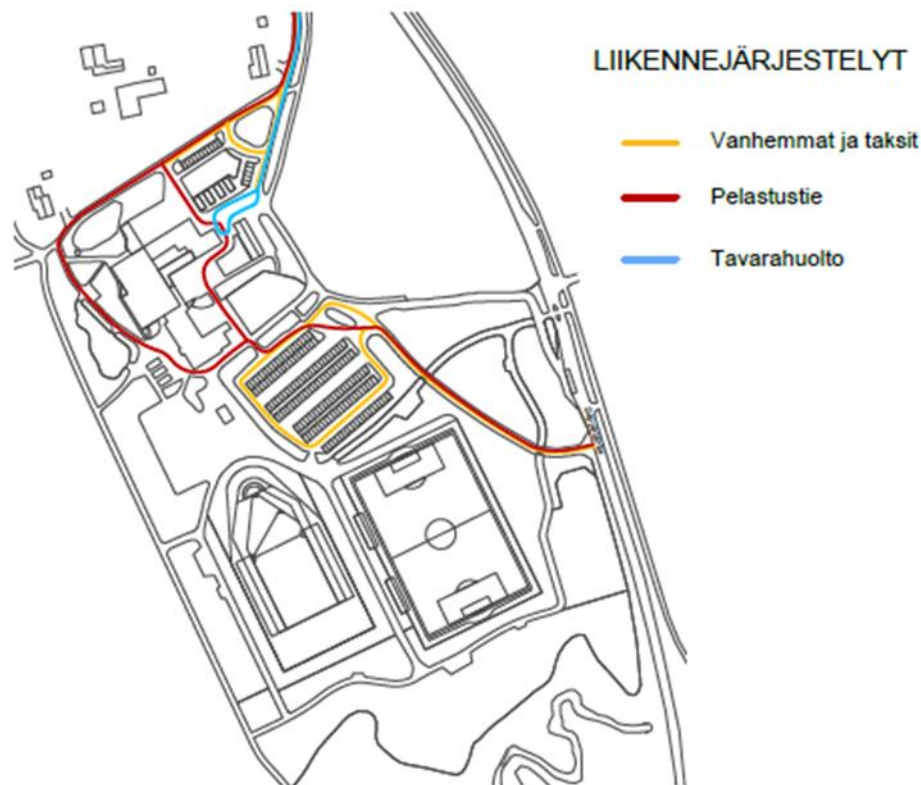
Koulukeskuksen alueen suunnittelussa yhtenä lähtökohtana on ollut helppohoitoisuus. Pihan hoidollisesti hankalia kohtia on kehitetty siten, että hoitotöitä saadaan tehostettua ja intensiivisimmän hoidon alueet selvemmin rajattua.

2 LIIKENNEJÄRJESTELYT JA PAIKOITUS

2.1 Liikenneväylät

Suunnitelmassa koulun välituntialueet on rauhoitettu autoliikenteeltä. Saattoliikenne tapahtuu Koulutien ja uuden Opintien tielinjauksen kautta. Koulutien ja uuden Opintien päässä on molemmissa kiertoliittymät nopeaa pysähtymistä varten sekä paikoituspaikkoja pidempää pysäköintiä ja lapsen saattamista varten. Taksiliikenne rajoittuu myös samalle alueelle kuin saattoliikenne. Liikennettä ohjaavat opasteet ja ajoesteet. Kouluajan ulkopuolella ajoneuvoliikennettä koskevat samat rajoitukset kuin kouluaikoina ja ajoneuvot jätetään niille osoitetuille autopaikoille.

Koulun huoltoliikenne tapahtuu Koulutien päässä sijaitsevan huoltopihan kautta. Keittiön roska-astiat on siirretty suunnitelmassa Tenavatuvan päätyyn. Siirron tarkoituksena on vähentää raskaan liikenteen käyntiä koulun keskipihalla ja siten parantaa koulupihan turvallisuutta. Mahdollisuuksien mukaan myös keittiön tarvikkehuolto tapahtuu huoltopihan kautta. Tenavatuvan päädyn iso mänty poistuu, jotta roska-astiat voidaan tyhjentää. Samalla avataan pääsy huoltopihalta keittiölle, jota kautta tavarantoimitukset voidaan hoitaa. Männyn poisto mahdollistaa myös pelastusajoneuvojen pääsyn koulun keskipihan läpi. Autoliikenteen rajaamisella Koulukadun ja uuden Opintien alueille rauhoitetaan koulun muu alue kevyenliikenteelle ja koulun pihan ylläpitokalustolle.

Kuvio 1. Teemakartta alueen liikennejärjestelyistä (Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma 2015)

2.2 Paikoitusalueet

Koulutien ja Koulukujan varrella on yhteensä 16 autopaikkaa. Uuden Opintien paikoituspaikalla on 157 autopaikkaa, joista osa varataan henkilökunnan käyttöön. Lisättyjen autopaikkojen tarkoituksena on nopeuttaa saattoliikennettä ja sujuvoittaa liikenteen kulkua. Lisää autopaikkoja toivottiin myös esimerkiksi juhlien ja tapahtumien ajaksi. Opintien paikoituspaikka palvelee myös erilaisissa liikuntatapahtumissa.

2.3 Linja-autopysäkki

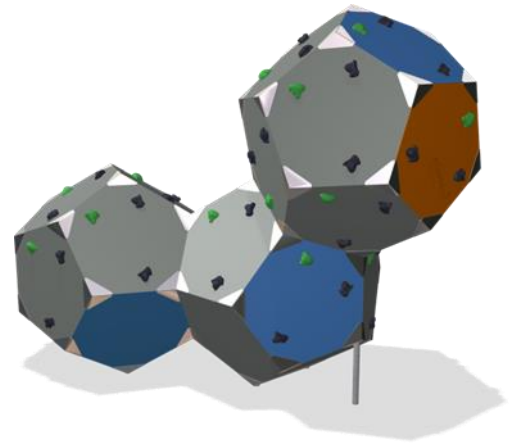
Linja-autolle on suunnitelmassa levennuspysäkki vanhalla paikalla. Linja-auton pysähtyminen on näin turvallisempaa eikä linja-auto pysähdyttyään tuki Seppäläntien takaa päin tulevaa liikennettä.

3 TOIMINNOT JA NIIDEN SIIJOITTELU

3.1 Leikkipaikat

Suunnitelmassa koulun pihalle on lisätty uusi leikkipaikka. Leikkipaikan välineet on valittu erityisesti vanhimpia oppilaita ajatellen. Uudelle leikkipaikalle on suunniteltu

lisää keinoja sekä motoriikkaa ja voimaa kehittäviä välineitä. Välineiksi on valittu Lappset Group Oy:n Motoriikkarata, Clover Riipuntteline, Finno Twist -karuselli, kaksi Mydesing Surfboard -tasapainolautaa sekä Kompan Oy:n kaksoiskeinu ja Kiipeilykuutiot 3. Leikkipaikan pintamateriaalina on Childsplayn turvatekonurmi. Leikkipaikka on värikäs ja sen ympäristöön on valittu kukkivia puita, pensaita ja perennoja. Leikkipaikalla on useita penkkejä, joten leikkipaikan tarkoitus on leikin lisäksi toimia myös oleskelupaikkana. Penkkien lisäksi leikkipaikalle on sijoitettu roskakoreja.

Kuvat 1. ja 2. Motoriikkarata (Lappset) ja Kiipeilykuutiot 3 (Kompan)

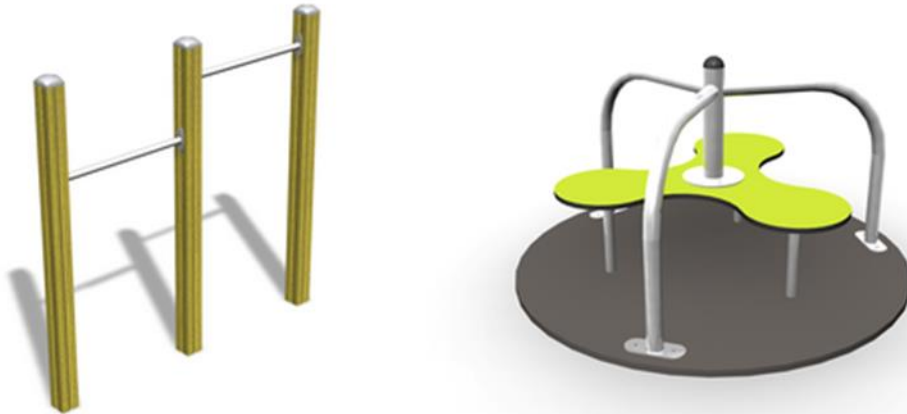

Kuvat 3. ja 4. Clover Riipuntteline ja Finno Twist (Lappset)

Kuva 5. Mydesing Surfboard- tasapainolauta (Lappset)

Olemassa olevalta leikkipaikalta uusitaan leukapuomiteline ja uutena välineenä tuodaan Lappsetin Cloxx Iodine -karuselli, jonka värinä on Apple red. Leikkipaikan viereiseen rinteeseen on suunniteltu purppuraomenapuita (*Malus Purpurea-Ryhmä 'Aamurusko'*), jotka kukkivat loppukeväästä puolikerrotuin vaaleanpunaisiin kukin.

Kuvat 6. ja 7. Clover Leukapuomit 2:lle ja Cloxx Iodine- keruselli (Lappset)

3.3 Seikkailurata

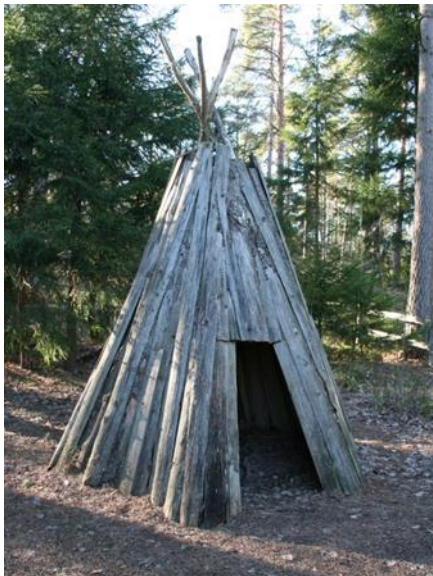
Suunnitelmassa koulurakennuksen pohjoispuolella on seikkailurata ja lautatiipikylä. Seikkailurata on sijoitettu mäntyiselle metsikköalueelle. Seikkailuradassa on käytetty Kompan Oy:n Robinia tasapainoilupuomeja ja maahan eri tasoihin askelpuiksi upotettavia puupöllejä. Rata hyödyntää myös alueen etureunassa olevaa kivirykelmäketjua. Seikkailuradan vireen sijoitettu lautatiipikylä tarjoaa myös seikkailun tuntua. Lautatiipit on valmistettu heinäseipäistä ja hiotuista laudoista. Seikkailuradan osat sopivat hyvin metsäiseen yleisilmeeseen ja lautaiset tiipit saavat ajan myötä kauniin harmaan sävyn. Vanhojen keinujen paikalle on sijoitettu uusi Kompanin linnunpesä + duokeinu, joka mahdollistaa jopa 3 – 6 lapsen keinumisen.

Kuva 8. Robinia tasapainopuomi 1 (Kompan)

Kuva 9. Linnunpesä + duokeinu (Kompan)

Kuva 10. ja 11. Tiipiimajoja Venheen leikkipaikan takametsässä Raisiossa (Mäki-Tasku, 2015)

3.2 Palloilualueet

Vanha hiekkakenttä

Eri pallopeleille on varattu alue koulurakennuksen eteläpuoleiselta vanhalta kivituhkakentältä. Alue pinnoitetaan avoimella asfaltilla (AA), joka on huokoisuutensa ansiosta vettä läpäisevä ja pysyy paremmin kuivana, mikä pidentää alueen käyttöaikaa, sillä alueen pinta ei pakkasten tullen jäädy niin helposti. Asfalttipinta mahdollistaa lisäksi monien palloilulajien harrastamisen. Suunnitelmassa palloilualueelle on sijoitettu PIRESMAnetin monitoimiareena, joka on mitoiltaan 10 x 19,5 metriä. Monitoimiareenaan on mahdollista saada lisävarusteina maaleja, koripallokoreja ja lentopalloverkko. Monitoimiareenan puurakenteissa on käytetty lehtikuusta, joka on pitkäikäinen ja säänkestävä ilman kyllästeaineita.

Kuva 12. Multiareena (PIRESMA-net)

Monitoimiareenan vieressä on lentopallolle, sulkapallolle ja tennikselle tarkoitettu kenttä. Kentän pohjamateriaalina on asfaltti, johon pelikentän rajat maalataan. Kentälle on valittu Kompanin Monitolpat, jotka mahdollistavat verkon korkeuden säädön.

Kuva 13. Monitolpat ja 10 metrin verkko (Kompani)

Alueelle on sijoitettu lisäksi monikulmainen GaGa Ball-areena, joka mahdollistaa luovan pelaamisen. Suunnitelman GaGa Ball-areena on helppo kasata ja purkaa. Areenan seinät ovat toisiinsa kiinnitettäviä seinäelementtejä, joten elementit voidaan laittaa varastoon talven ajaksi, mikä helpottaa alueen talvikunnossapitoa.

Kuva 14. GaGa Ball-areena (Coach Cliff's GaGa Ball pits)

Alueella on kaksi Lappsetin palloiluseinää. Palloiluseinän molemmille puolille on jätetty tilaa, joten seinä on pelattavissa molemmilta puolilta. Palloseinä on korkeudeltaan 2,28 metriä ja leveydeltään 2,5 metriä.

Istumista ja oleskelua varten kenttien reunoille on sijoitettu penkkejä ja nojailukaiteita. Suunnitelmassa kentän laidalla olevasta vanhasta pukukoppirakennuksesta tulee varasto pelivarusteille ja -välineille. Varastossa säilytettäisiin talvella myös GaGa Ball-areenan elementtejä.

Koulurakennuksen pohjoispääty

Koulurakennuksen pohjoispäädyn asfalttialueen koripallotelineet uusitaan Komanin koripallotelineillä ja alueelle sijoitetaan myös kaksi Lappsetin palloiluseinää.

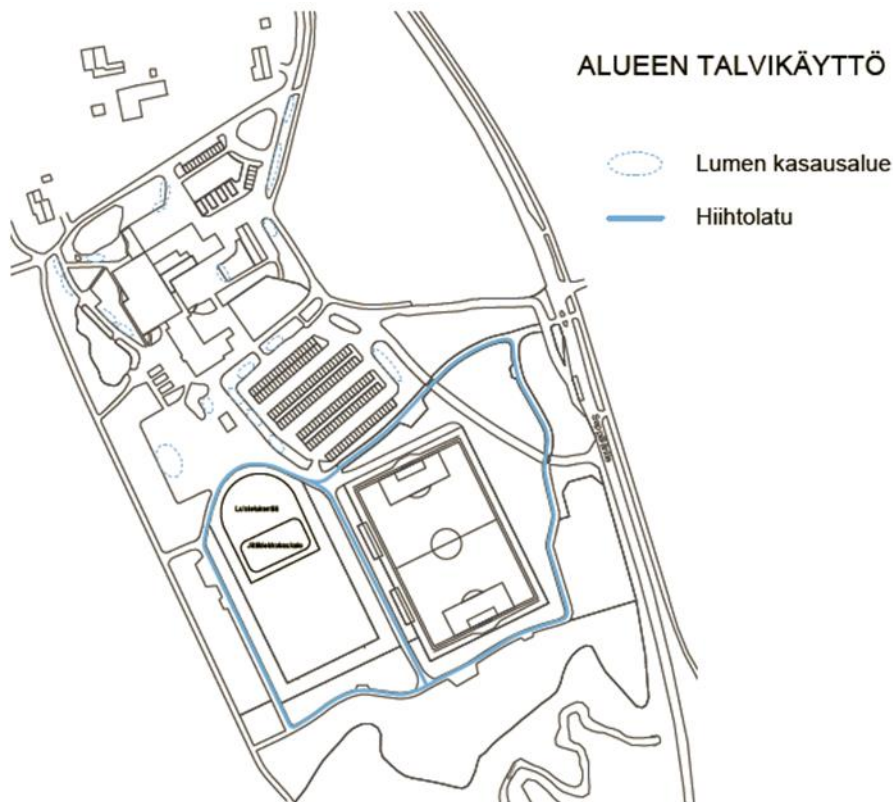

Kuvat 15. ja 16. Koripalloteline (Kompan) ja Palloiluseinä (Lappset)

Uudet pelikentät

Koulukeskuksen niittyalueella on kaksi isoa pelikenttää. Toinen on nurmipintainen jalkapallokenttä, joka on aidattu korkealla metalliaidalla pohjois-, itä- ja eteläpuolilta. Kentän länsipuolella sijaitsevat katsomot. Toinen kentistä taas on kivituhkapintainen pesäpallokenttä. Pesäpallokentän katsomot sijaitsevat kentän pohjoispäädyn molemmin puolin. Talviaikana pesäpallokentälle tuodaan jääkiekkokaukalo ja kentän pohjoispääty jäädytetään vapaata luistelua varten. Kentän katsomot toimivat myös luistimien vaihtokoppeina. Katsomoista on suora pääsy jäälle ja sitä pitkin kaukaloon.

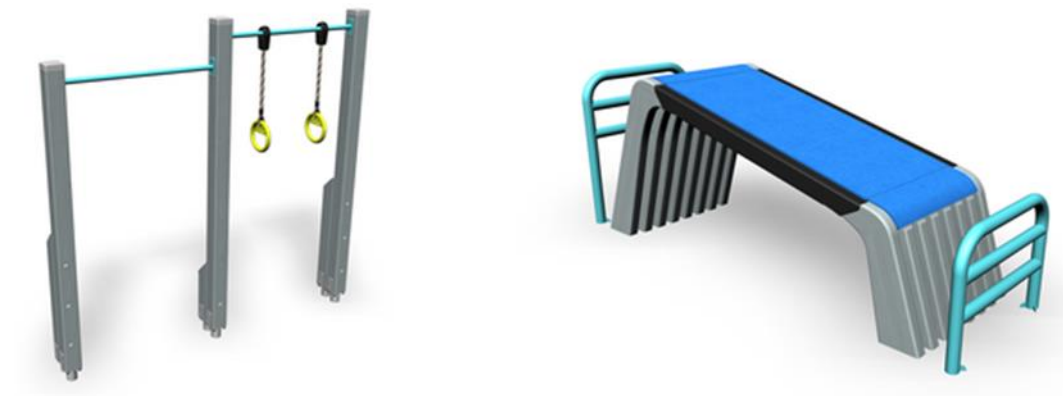
Kuvio 2. Teemakartalla jääkiekkokaukalo ja luistelukenttä (Koulukeskuksen yleissuunnitelma 2015)

3.4 Ulkoilu-/ kuntoilureitti

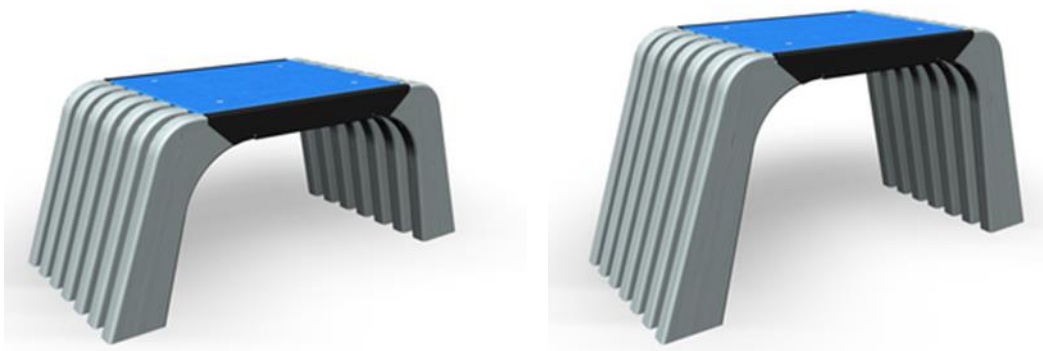
Uusien pelikenttien ympärille on suunniteltu ulkoilu-/ kuntoilureitti. Ulkoilureitin pintamateriaalina on kivituhka. Reitin varrelle on sijoitettu kolme kuntoilupistettä, joissa on eri lihasryhmiä kuormittavia ulkokuntoiluvälineitä. Välineiksi on valittu kaksi GymParkin yhdistelmäkokonaisuutta sekä Lappsetin Flying Rings -leuanvetotanko, Back'n Abs -selkä- ja vatsapenkki sekä Box M ja Box L. Ulkoilureitti toimii talvisaikaan myös hiihdon harjoittelulutuna, jossa on mahdollista hiihtää kolmea eripituista lenkkiä.

Kuvat 17. ja 18. Yhdistelmäkokonaisuudet (GymPark)

Kuvat 19. ja 20. Flying Rings ja Back'n Abs (Lappset)

Kuvat 21. ja 22. Box M ja L (Lappset)

3.4 Skeittipaikka

Uudelle palloilualueelle on varattu paikka skeittaukselle. Paikalle on sijoitettu PIRESMAnetin skeittivalleja ja ramppeja sekä skeittikaide ja kalteva skeittikaide. Alueen asfalttipinta sopii skeittaukseen erinomaisesti. Skeittipaikan erillisistä osasista voidaan koota erilaisia kokonaisuuksia ja osien yhdistelmiä. Osasissa on kantokahvat, joten niitä on helpompi siirrellä. Osat voidaan koota varastoon, jolloin alueen talvikunnossapito helpottuu.

Kuvat 23. ja 24. Skeittiramppi ja skeittivalli (PIRESMAnet)

Kuvat 25. ja 26. Skeittikaide ja kalteva skeittikaide (PIRESMAnet)

4 KALUSTEET JA VARAUSTEET

4.1 Penkit

Koulukeskuksen alueelle on tuotu penkkejä oleskelua ja levähdystä varten. Penkkejä on sijoitettu leikkipaikoille, palloilualueille, katoksiin ja ulkoilureitin varrelle. Penkkien avulla on tuotu myös lisää väriä ja piristystä pihan yleisilmeeseen. Penkeiksi on valittu Lappsetin Park Yarden -Sohva sekä punaisena että vihreänä ja keltainen Tuoli. Palloilualueella on käytetty Lappseti Park Relax -Nojailukaiteita. Koulurakennuksen keskipihalle suuren männyn rungon ympärille on valittu Kompanin Circuit -penkki.

Kuvat 27. ja 28. Park Yarden Sohva ja Tuoli (Lappset)

4.2 Roskakorit

Penkkien yhteyteen ja ulkoilureitin varrelle on sijoitettu Lappsetin CT30-Roskakoreja. Ulkoilureitin roska-astiat ovat väritykseltään harmaat ja niissä on lisävarusteena tuhkakuppi. Koulun pihan roska-astiat ovat keltaisia, mutta niissä tuhkakuppia ei ole.

Kuva 29. CT-Roskakoreja (Lappset)

4.3 Katokset

Sadekatokset

Sadepäiviä varten pihaan on suunniteltu kaksi uutta katosta, koulurakennuksen pohjoispäädyn sisääkäynnille ja keskipihalle olemassa olevien katosten jatkeeksi. Katoksien alle asfalttiin maalataan erilaisia pelejä, kuten Piha-Twister ja tammiruudukko sekä hyppyruudukkoja.

Kuva 30. Vanhempainyhdistyksen toteuttama Piha-Twister Hakunilanrinteen koulun pihalla Vantaalla (http://www.vantaa.fi/ajankohtaista-arkisto/opetus_ja_kasvatus/101/0/hakunilanrinteen_vanhempainyhdistys_kaari_hihansa_koulun_pihataloissa).

Pyöräkatokset

Suunnitelmassa pyörien säilytystilan puute on ratkaistu siten, että Koulutien pyöräkatosten ja koulurakennuksen eteläpuolen pyöräkatosten paikalle rakennetaan uudet tilavammat katokset. Koulukadun pyöräkatoksista yksi poistuu kokonaan autopaikkojen tieltä. Lisätilaa säilytykseen saadaan Tenavatuvan päädyn autokatoksesta, jonne voidaan sijoittaa pyörätelineitä. Autokatoksen muuttaminen pyöräkatokseksi estäisi iltaisia autokokoontumisia katoksessa, jolloin myös roskia ja tupakantumppeja olisi vähemmän.

Kuvat 31. ja 32. Ideakuvina Blueberryn Bike Shelter-pyöräkatos ja Betametin 5-pyörän katos.

Linja-autokatos

Sateensuojaa kaivattiin myös linja-autopysäkillä. Esimerkkinä linja-autokatoksesta on Betametin Bussikatos 500, jossa lisävarusteina aikatauluteline, roska-astia ja tuhkakuppi.

Kuva 33. Linja-autokatos (Betamet Oy)

4.4 Ajoesteet

Ajoesteillä estetään ylimääräistä autoliikennettä koulun välituntialueella. Koulun pihalla olemassa olevien kivipaasien lisäksi koulurakennuksen pohjoispäättyyn Koulukujan varrelle on sijoitettu kaksi ajonestopuomia. Elpac Oy:n ajonestopuomit on avattavissa, jotta ylläpito- ja pelastusajoneuvot pääsevät liikkumaan koulun pihalla.

Kuva 34. KL-ajopuomi (Elpac)

6

VALAISTUS

Pimeään aikaan tehdystä valoinventoinnista selvisi, missä päin koulun aluetta valoja tarvitaan. Koulun alueen kulkuväylien varrella valaisimien määrä on hyvä, vaikkakin valon laatu on sävyltään lämmin ja tällöin valaistusteholtaan huono. Olemassa oleviin valaisimiin tulisi vaihtaa kylmänsävyiset energiaa säästävät led-polttimot, jotta valaistuksen tehokkuus saadaan paremmaksi.

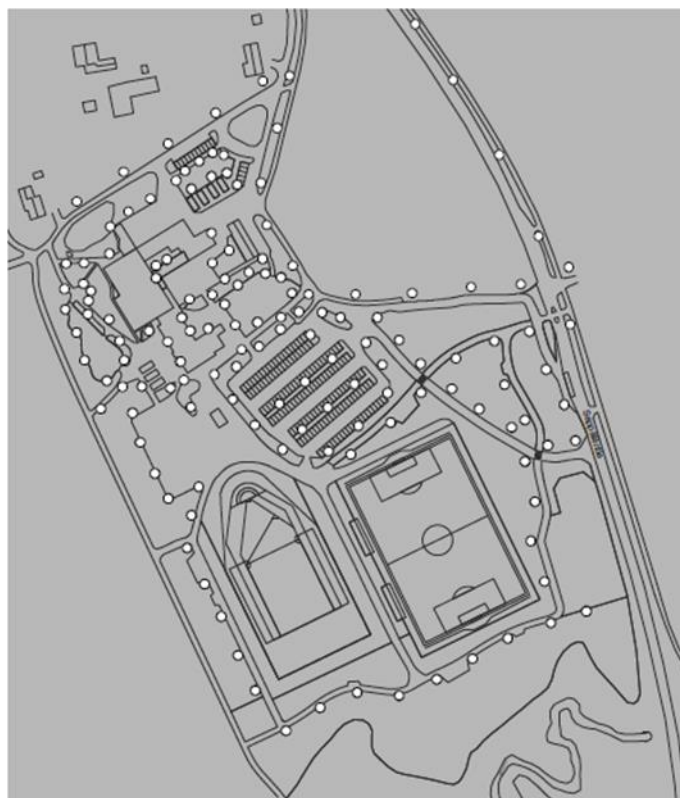
Tällä hetkellä koulun pihalla valaisimia ei ole riittävästi autojen pysäköintipaikalla, leikkikentällä, koulurakennuksen ympärillä tai pyöräkatoksissa. Myös linja-autopysäkille tarvitaan valaistusta. Ympärivuotisen käytön ja varsinkin iltaikäytön kannalta valaistusta kannattaa lisätä. Lisäksi koulun julkisivu kaipaa kohdevalaisimia. Koulurakennus näkyy huonosti Valtatie 8 suuntaan. Kohdevaloja kohdistamalla julkisivuun, tuotaisiin myös itse koulurakennusta esille ja julkisivuun kiinnitetyt kellot ja kyltit näkyisivät myös pimeällä, jotka nyt valaistuksen puutteesta jäävät pimettiin.

Suunnitelmassa valaistusta on lisätty muun muassa leikkipaikkojen ympärille, palloilualueelle, pelikenttien ympärille, ulkoilureitin varrelle, koulurakennuksen seinustoille sekä linja-autopysäkille. Valaisinmallina käytetään samoja pylväs- ja

seinävalaisimia kuin pihalla on jo ennestään. Pelikenttien reunoille asennetaan omat mastovalaisimet.

Kuvat 35. ja 36. Pihan olemassa olevat valitsintyytit (Mäki-Tasku 2015)

VALAISTUS

Valaisin

Kuvio 3. Teemakartassa esitetty koulukeskuksen alueen valaistus. (Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma, 2015)

5 KASVILLISUUS

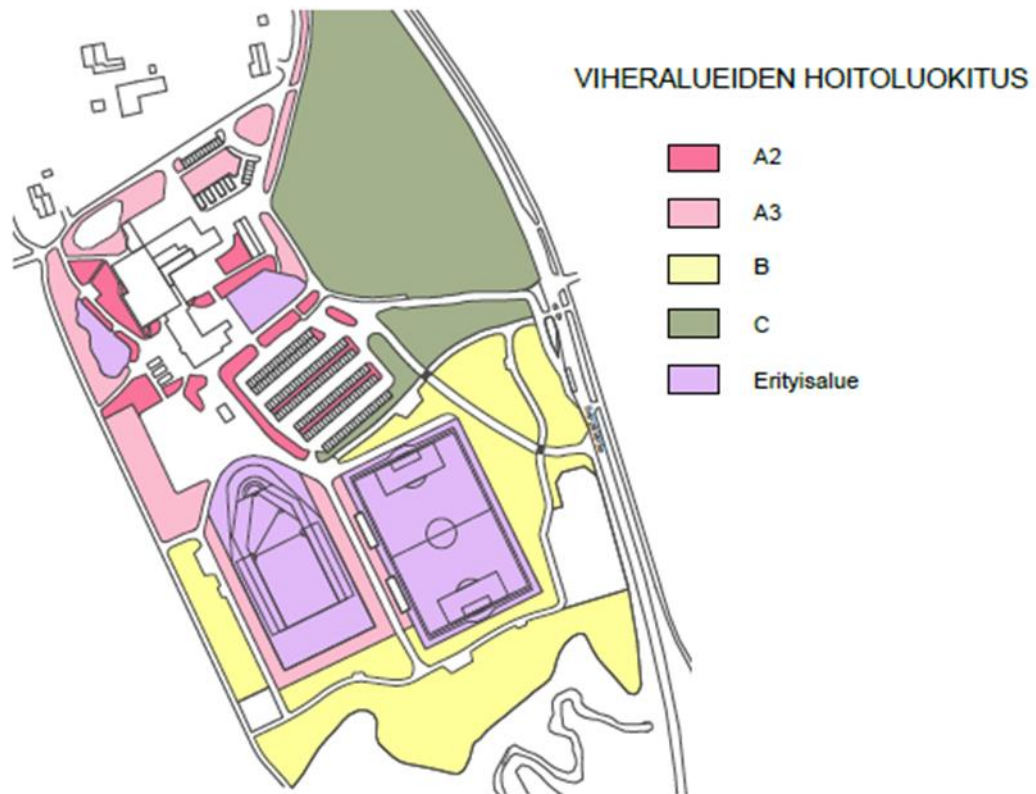
Kasvillisuustyypit ja hoitoluokitus

Koulukeskuksen viheralueet ovat eri kasvillisuustyypien vuoksi monimuotoisia. Alueella on metsää, niittyä sekä rakennettuja viheralueita. Suunnitelma on pyrkinyt kunnioittamaan tätä monimuotoisuutta ja säilyttämään edellä mainitut kasvillisuustyypit.

Koulukeskuksen rakennettuihin viheralueisiin kuuluvat hoitoluokkiin A2 ja A3 kuuluvat alueet. Kyseiset hoitoluokat on esitetty Kuviossa 4. Hoitoluokkaan A2 kuuluvia viheralueita ovat koulurakennuksen ja Opintien paikoituspaikan ympäristössä olevat nurmi- ja pensasalueet. Hoitoluokkaan A3 kuuluvat koulun alueen käyttö- ja suojaviheralueet, kuten kulkuväylien väliset viherkaistat ja metsäiset nurmialueet. Erityisalueiksi merkatut hoitoalueet kuuluvat yleisten hoitotöiden osalta A2 hoitoluokkaan, mutta alueen käyttötarkoituksesta johtuen alueella on myös sille tyypillisiä hoito- ja ylläpitotöitä. Erityisalueita ovat leikkipaikat ja uudet pelikentät.

Hoitoluokkaan B kuuluvat niittyalueet. Niittyalueet sijaitsevat uusien pelikenttien ja ulkoilureitin ympäristössä, jossa ensisijaisena käyttötarkoituksena on virkistys- ja ulkoilutoiminta. Hoitoluokan C alueisiin kuuluvat metsäiset alueet, joille tyypillistä on hoidettu ja maisemaltaan edustava metsäkasvillisuus sekä ensisijaisena käyttötarkoituksena on oleskelu, leikki, liikunta ja ulkoilu.

Kuvio 4. Teemakarttaan on merkitty alueen hoitoluokat (Kurittulan koulukeskuksen yleissuunnitelma, 2015)

Kasvivalinnat

Valtatie aiheuttaa useita haasteita kasvillisuudelle. Kasvillisuuden tulee suojata melulta sekä tuulelta, sitoa pölyä, kestää tiesuolausta ja ilmansaasteita. Valtatien ja koulun väliselle suojaviheralueelle on valittu sekä ainavihantia että kesävihantia puita ja pensaita. Monikerroksisella kasvillisuudella ja ainavihanteilla kasveilla saadaan aikaan tehokas melun ja tuulen suojaus. Suojaviheralueeseen on valittu muun muassa metsätammi (*Quercus robur*), vuorijalava (*Ulmus glabra*), makedonianmänty (*Pinus peuce*), siperianpihta (*Abies sibirica*) ja kääpiövuorimänty (*Pinus mugo 'Pumilio'*). Lehtipuista metsätammi ja vuorijalava muun muassa suojaavat tehokkaasti melulta ja sitovat maantiepölyä sekä ovat tiesuolan ja ilmansaasteiden suhteen kestäviä.

Maanpeitekasvillisuudella on pyritty helpottamaan viheralueiden hoitotöitä ja erityisesti ruohonleikkuuta. Kasvillisuudeksi on valittu vähän hoitoa vaativia kestäviä lajeja. Olemassa olevan leikkikentän viereiseen rinteeseen on suunniteltu rusovuohenkuusamaa (*Diervilla sessilifolia 'Rusko'*), joka on hyvä maanpeitekasvi ja sillä on komean punainen syysväri. Opintien uuden paikoitusalueen välikasvillisuudeksi ja palloilun pohjoisrinteen maanpeitekasviksi on valittu rinneangervoa (*Spiraea densiflora*). Rinneangervo soveltuu erinomaisesti katualueille,

sillä se sietää hyvin kuivuutta ja tiheän kasvatapansa vuoksi se on hyvä maanpeitekasvi.

Myös kasvillisuuden koristearvoon ja kasvillisuudessa tapahtuviin muutoksiin vuodenaikojen vaihtuessa on kiinnitetty huomiota. Koulun pihalle on valittu lajeja siten, että koko kasvukauden ajan on jotain nähtävää ja koettavaa. Keväällä ennen lehtien puhkeamista aloittavat näyttävästi kukintansa vuorijalava ja jalonnenpensas (*Forsythia 'Northern Gold'*). Loppukevästä kukkivat metsävaahtera (*Acer platanoides*) sekä hurmevaahtera (*Acer platanoides 'Faassens's Black'*) tummanpunaisin kukin ja runsain valkoisin kukin norjanangervo (*Spiraea 'Grefsheim'*). Alkukesästä kukkivat purppuraomenapuu (*Malus Purpurea-Ryhmä 'Aamurusko'*), tarhaomenapuut (*Malus domestica 'Grenman'* ja *Malus domestica 'Huvitus'*), kotipihlaja (*Sorbus aucuparia*) ja pylväspihlaja (*Sorbus aucuparia 'Fastigiata'*). Tarhapäivänliljalla (*Hemerocallis Hybrida-Ryhmä 'Arctic Snow'*) on kaunis muusta kasvillisuudesta poikkeava lehdistö ja suuret kermanvalkoiset kukat, joilla se kukkii heinäkuusta pitkälle syksyyn. Loppukesästä syksyyn kukkii myös vaalean keltaisin kukin pensashanhikki (*Dasiphora fruticosa 'Limelight'*).

Syksyllä upean syysvärin saavat metsävaahtera, pihlajat ja rusovuohenkuusama. Hurmevaahteran lehdistö taas on koko kasvukauden tummanpunainen. Talvella kasvillisuudesta erottuu keltaoksanukka (*Cornus alba subsp. 'Flaviramea'*), jolloin sen keltaiset oksat erottuvat edukseen. Mielenkiintoa talviseen maisemaan tuo myös kesävihanta siperianlehtikuusi (*Larix sibirica*), joka tiputtaa vaaleanvihreät neulasensa talveksi, jolloin runko, oksat ja kauniit kävyt paljastuvat. Eri kasvillisuustyyppien vuodenaikoina tapahtuvalla muutoksella on tärkeä merkitys myös lasten havainnoinnin ja uuden oppimisen kannalta.

Hyötykasveiksi pihalle on valittu tarhaomenapuut (*Malus domestica 'Grenman'* ja *Malus domestica 'Huvitus'*), jotka tekevät omenia elokuun lopusta syyskuun loppuun sekä marjapensaina mustaherukka (*Ribes nigrum 'Ola'*) ja punaherukka (*Ribes rubrum 'Punahilkka'*). Hyötykasvien valinnassa on kiinnitetty huomiota tukevaan ja vähän hoitoa tarvitsevaan kasvatapaan sekä sadontuotantoon, joka on pyritty ajoittamaan koulun alkamisajan tienoille.

Niittyalueelle on valittu alueen luonnontilaiseen ilmeeseen sopivia kasveja, kuten metsämänty (*Pinus sylvestris*), kotipihlaja sekä harmaaleppä (*Alnus incana*). Puistomaista ilmettä alueelle on tuotu metsävaahterasta (*Acer platanoides*) ja siperianlehtikuusesta. Lämpökeskuksen edustalle on katupuurivistö lajiksi valittu serbiankuusi (*Picea omorika*), joka hyvin kapean kasvatapansa vuoksi sopii katualueille puurivistöön.